

MASTEROPPGAVE

«Variasjoner i tempo. En prosessfilosofisk tilnærming til tid i de yngste barnas barnehagehverdag»

Monica Magnussen

18. mai 2021

Masterstudium i Barnehagepedagogikk og Småbarnsvitenskap (0-3 år)
Avdeling for lærerutdanning

Forord

Det er nesten uforståelig at dette prosjektet går mot en avrunding. Et prosjekt som har opptatt mye av tiden og livet mitt de siste 4 årene. Jeg har likevel ikke vært alene om å stå i dette master studiet som nå har blitt til en masteroppgave. Jeg har hatt fine folk med meg hele veien, og det er mange jeg vil takke for hjelp og støtte på veien.

Takk for at jeg har fått lov til å få være en del av et så kunnskapsrikt, raust og inkluderende miljø som Masterstudium i Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0-3 år) er. Takk til lærerne på studiet, Ann Sofi Larsen, Bente Ulla, Nina Johannesen, Ninni Sandvik og Mette Røe Nyhus, for spennende, interessante og veldig ofte uforutsigbare samlinger. Uforutsigbare i form av kreative forelesninger, hvor nytenkning om læring har blitt tatt på alvor. Takk til medstudenter for kantine «snikk, snakk» hver morgen i samlingsukene før dagens «strukturerte snikk snakk» startet. Kantine «snikk, snakk» hvor refleksjoner rundt oppgavene, tematikk, nyheter fra barnehagesektoren, og tanker om livet generelt ble utvekslet. Dere er helt fantastiske.

Jeg ønsker også å rette en stor takk til min veileder Bente Ulla, for gode konstruktive samtaler, hvor du *aldri* har begrenset handlingsmulighetene mine i denne studien. Du har gitt meg troen på at det jeg jobber med er viktig og relevant for feltet jeg skriver for. Du har alltid sett et potensiale i det jeg har skrevet frem. Alltid noe mer. Du har vært en enorm støtte for meg.

En stor takk rettes til mine kjære kollegaer for tålmodigheten dere har hatt med meg under disse fire årene. Dere går ikke under navnet *Gullgjengen* for ingenting. Dere har vært rause med meg og der har vært nysgjerrige på det jeg har holdt på med. Jeg har brukt dere som sparringspartnere, og dere har oppmuntret meg og hatt tro på at det jeg har arbeidet med gjennom disse fire årene er viktig. Selv om det sikkert til tider ikke har vært så lett å henge med i svingene når de filosofiske tankene har vært ute på de villeste veier. Dere har heiet på meg hele veien. Tusen takk for at dere er så rause, åpne og interesserte.

Tusen takk til familien min, med barn, barnebarn, svigerbarn og mann som har orket å stå i dette sammen med meg disse årene. Mange av døgnets timer har blitt tilbrakt inne på kontoret foran datamaskinen, og det har ikke alltid vært tid eller mulighet til besøk. Det blir det tid til nå. En spesiell takk til mann min, som både har fungert som kokk, og renholdspersonell i huset vårt i denne perioden. Du har disket opp med middag og du har tatt oppvasken etterpå. Kaffe inn på kontoret, har du også vartet opp med. Tusen takk for alt du har stilt opp med under denne studietiden. Takk for at du alltid er der for meg.

Til slutt vil jeg si tusen takk til Erin Manning for at du kom inn i livet mitt gjennom litteraturen, og satte spor som ikke lar seg viske ut. Tusen takk for at du med dine filosofiske tanker har beriket livet mitt ved at jeg alltid kommer til å være på søken etter noe mer. Alltid i prosess, hvor man blir, blir, blir. «*Just like that*» (Manning og Massumi, 2014, s. 31).

I prosess, mai 2021

Monica Magnussen

Sammendrag

Denne masteroppgaven i Masterstudium i Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0-3 år) retter fokuset mot variasjoner i tempo som en mulighet til å oppdage noe mer i barnehagens hverdagsliv. Den retter spesielt fokuset mot de yngste barnas livsprosesser som en vesentlig del av barnehagens hverdag. Forskningen i denne studien kan ses på som en postkvalitativ forskning, og det mystiske og spekulative har vært drivkreftene i denne studien. Poesi har vært et viktig element inn i både forsknings arbeidet og analyse av empiri. Studiens mål har vært å bryte opp den strukturerte tenkningen rundt tid, for å kunne betrakte tid som noe mer enn klokkenes tikkende slag, eller dagens strukturerte rytme. Studien retter også blikket mot potensialet i forbindelsen tid-affekt. Studien er tenkt som et bidrag inn i et barnehagefaglig og småbarnsvitenskaplig felt, for å utvide oppmerksomheten mot potensialet knyttet til variasjoner. Dette for å kunne forskyve orienteringspunktet mot de yngste barnas variasjoner i tid som et potensiale. Schisoanalyse er brukt som analytisk inngang for å skape brudd og krakeleringer i det empiriske materiale, slik at nye muligheter kan komme til syne gjennom krakeleringene og bruddene. Denne studien går bortenfor tanken om tid som kronologisk, og retter fokuset mot øyeblikk som potensialet i de yngste barnas livsprosesser.

Abstract

This master thesis on early childhood studies (0-3 years) puts focus on variations in speed of randomly occurring moments and impulses as an opportunity to discover something *more* within the daily life in a kindergarten. In addition, it focuses on the childrens' life processes as a significant part of everyday life in kindergarten. This study can be seen as post-qualitative research, where the mystical, undefined and unclear has been the main incentive. Poetry has been an important element in both research work and analysis of empirical findings. The aim of the study was to dismantle our perception of time, to be able to view time as something greater than the ticking of a clock, or the structured rhythm of the day. This study also emphasizes the potential in the connection between time and affect. It is intended to be a contribution to the field of Early Childhood Education and Care, to expand the attention towards the potential connected to variations, and thus alter the point of view towards the youngest children's variations of time and their perception of this. Scisoanalysis is used as an analytic device to create cracks and crazings in the empirical material, in order to find new opportunities within these rifts.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Sammendrag	3
Abstract	4
Innholdsfortegnelse	5
Kapittel 1. En begynnelse midt i	8
1.1 <i>De yngste barna og barndomstid</i>	9
1.2 <i>Tid som bølger</i>	10
1.3 <i>Globale spor i mikroøyeblikk</i>	11
1.4 <i>Tilnærming til teori</i>	12
1.5 <i>Begreps avgrensning</i>	13
1.6 <i>Premissene for denne teksten</i>	15
1.7 <i>Forskningsspørsmål som en del av prosessen</i>	16
Kapittel 2. Tid utover en lineær bevegelse	18
2.1 <i>Tid</i>	18
2.2 <i>Tidens dualismer, Chronos og Aion</i>	21
2.3 <i>Tid og tilfeldigheter – som forbindelser</i>	23
2.4 <i>Tid og tempo i levde liv</i>	24
2.5 <i>Kropp som dansende bølger i tiden</i>	25
2.6 <i>Mannings «democratic & national» time</i>	27
2.7 <i>Mannings «art of time»</i>	28
Kapittel 3. Plassering i flere feltet	29
3.1 <i>Prosessfilosofisk felt</i>	29
3.2 <i>Studier som betrakter, å ikke vite som potensialer</i>	30
3.3 <i>Barnehagepedagogisk og småbarnsvitenskapelig felt</i>	32
3.4 <i>Politisk og profesjonsfaglig felt</i>	35
3.5 <i>Politikk som berøring og politikk som størrelse</i>	35
3.6 <i>Profesjon og politikk</i>	36
3.7 <i>Temaets relevans for barnehagefeltet og forskningsfeltet innen barnehagepedagogikk i samtiden – hvor mål knyttes til mulighetsrom</i>	38
Kapittel 4. Teori utvides inn mot affekt og metodologi	41
4.1 <i>Med Erin Manning i et prosessfilosofisk landskap</i>	41
4.1.1 <i>Kraften i «the minor gesture»</i>	41
4.1.2 <i>Tonaliteten i «the minor gesture»</i>	43
4.2 <i>Affekt i et bølgende sammenstøt</i>	44
4.3 <i>Massumi og en utvidelse mot affect</i>	46

4.4	1. «misforståelse»	47
4.5	2. “misforståelse”	48
4.6	3. «misforståelse»	49
4.7	Hvilke mulighetsrom oppstår?	49
Kapittel 5. Metodologi		51
5.1	Å stå i valgene	51
5.1.1	Valg av begreper	52
5.2	Researcher, re – search, search?	54
5.3	Forskningsstrategier gjennom prosess	55
5.4	Forskningsskaping som arbeidsform for å skape empiri	58
5.5	Den fysiske innsamlingen – med en notatblokk i lommen	59
5.6	En ny fold brettes ut gjennom fotografi	61
5.7	Schisoanalyse som analytisk inngang	62
5.8	Ansvarlighet-responsibility & accountability	64
5.9	Etiske dilemmaer	66
Kapittel 6. Bølger av empiriske øyeblikk		68
6.1	Fra tekst til tale til tekst til	68
6.2	Estetiske nyanser trer frem	69
6.3	Tidskifte i tempo	71
6.4	Bindeledd med magnetisk motpol	73
6.5	Fysiske sperrebånd	75
6.6	Evighetssirkel rundt og rundt	77
Kapittel 7. Schisoanalyse som analytisk inngang		79
7.1	Hvordan praktisere «the shizz»?	81
7.2	Affektive krusninger fra bølger med affektive misforståelser	84
7.3	Første forskningsskapende sammenstøt	85
7.3.1	Affektive variasjoner	86
7.3.2	De affektive vibrasjonenes kraft	87
7.3.3	Dansende parter i tiden	88
7.4	Andre forskningsskapende sammenstøt	90
7.4.1	Stillhet som fraværende nærvær	92
7.4.2	Tidens hastighet – stillhetens stillstand	93
7.4.3	Magnetiske motpoler som mulighetsrom	94
7.5	Tredje forskningsskapende sammenstøt	96
7.5.1	Sperrebåndenes kraft i møte med affekt	97
7.5.2	Sperrebånd som ting i tiden – sperrebåndets berøring som hendelse	99
7.5.3	Sperrebåndenes vibrasjoner	100
7.6	Fjerde forskningsskapende sammenstøt	101
7.6.1	Affekt - glede	102
7.6.2	Affektive kroppar i tid	103
7.6.3	Fellesskap i hendelsen	104

8.0 Bølger bryter igjen og igjen	106
8.1 <i>Tid–affekt og de yngste barna</i>	106
8.2 <i>Dikotomien barn-voksen</i>	107
8.3 <i>Utvidelse av tid som mulighet i de yngste barnas hverdag</i>	108
9.0 En bølge brytning inn over land til slutt	110
9.1 <i>Nye muligheter i nytt landskap</i>	110
Litteraturliste:	112
Vedlegg	118
<i>Vedlegg 1</i>	118
<i>Vedlegg 2</i>	119

Kapittel 1. En begynnelse midt i

Tiden virker for meg uendelig. Når jeg i denne studien har valgt å vende oppmerksomheten mot tid, oppdager jeg hvordan tidens uendelighet kan knyttes til alt her i livet. Tid står i forbindelse med det som har vært, det som er her og nå, eller det som skal bli. Samtidig blir tid så mye mer; om fortid, nåtid og fremtid kan utforskes som stadig pågående prosesser av tid. Jeg installerer nysgjerrigheten bortenfor en kronologisk tid, og retter fokuset mot øyeblikk som ikke utgjør mekanisk struktur av tid. Gjennom søkelys på prosess, og spesielt på affekt, åpner det seg et omfattende landskap der variasjoner i tempo blir til i hendelser.

Jeg installerer meg i prosessen. Kanskje er jeg i midten. Uansett kjenner jeg at denne studien og masteroppgaven er en del av en prosess som for meg er hele livet. I dette livet er jeg kanskje bare en liten brikke eller en forbindelse i et større sammensatt nettverk av pågående prosesser. Jeg blir hele tiden til. Studien blir hele tiden til, alltid pågående og i prosess. Hele tiden.

Teksten jeg skriver, som nå blir til en masteroppgave i Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0-3 år) vil være påvirket av både fortid, nåtid og fremtid. Det vil likevel ikke være de tydelig avgrensede tidssonene i form av fortid, nåtid og fremtid som skrives frem, men hendelser som oppstår i forbindelsene gjennom fortid, nåtid og fremtid. Jeg er klar over utfordringene jeg står ovenfor ved å utfordre en lineær tidsforståelse som hele vårt strukturerte samfunn bygger på. Jeg mener likevel at ved å utfordre strukturer som kan virke statiske, så kan det finnes sprekker i tids strukturen fortid, nåtid og fremtid, som ligger der som uoppdagede mysterier. Ved å vende meg til prosessfilosofien så kan muligens hendelser tre frem som noe mer enn konkrete handlinger, og prosessene kan ta fokuset vekk fra mennesket som sentralt i hendelsene som pågår. Hendelse i et prosessfilosofisk lys vil ikke kunne knyttes til en gitt form eller substans, fordi hendelsene i seg selv vil fremtre som pågående prosesser. Hendelsens tidsløp vil kunne handle om et øyeblikk av et nanosekund, og det kan handle om et helt liv. Det kan være som en evighets dans som hele tiden vil variere i tempo, hvor nye ting hekter seg på prosessene og påvirker tempo og struktur. Man glir inn i hendelser hvor det aldri vil være en begynnelse, fordi den tilstedeværelsen man tar vil alltid være midt, sier Deleuze i Rossholt (2012).

Det er ikke mulig for meg å identifisere et eksakt tidspunkt der studien startet. Jeg kan ikke identifisere eksakt når temaet rundt variasjoner i tempo virkelig tok tak i meg. Det kan hende tematikken over tid har presset frem muligheten til og bli skrevet frem. Det kan hende det alltid har lagt i bakhodet mitt. All-tid eller allerede i tiden? Kanskje det alltid har vært der

som en del av min livsprosess, men under utdannelses prosessen min har det kommet opp til overflaten med en ganske stor kraft. Det kan føles som en del av min livsprosess, eller kanskje som en del av min tidsprosess?

1.1 De yngste barna og barndomstid

Jeg har alltid vært opptatt av det som driver meg og som påvirker min hverdag. Det som påvirker meg og får meg til å utføre de handlingene som jeg gjør. Sett i et barnehageperspektiv undrer jeg meg over hvilke prosesser som foregår i en barnehagehverdag og hvordan påvirkes vi mennesker som er en del av denne hverdagen?

I begynnelsen av utdannelsen min ved *Masterstudium i Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0-3 år)* fikk jeg noen spørsmål fra foreldre og kollegaer om hva jeg skal bruke master utdannelsen til. De undret seg over om det var behov for å ha så «høy» utdanning for å jobbe med de yngste barna i barnehagen? De som har hatt kortest tid i verden. De yngste. Ettåringene. Toåringene. Treåringene. Tiden som de har levd anses kanskje som kort. Noen tenker kanskje *for* kort. For kort for å ha betydning i samfunnets prosesser. Utsagn som provoserte meg veldig i det de ble uttalt, har trengt tid til å bli bearbeidet. Jeg har hele tiden vært på søken etter hvordan jeg kan yte motstand, mot utsagnene som provoserte meg. Akkurat nå arbeider jeg med å skrive frem flere stemmer, for å utvide variasjoner av tempo, hendelser og prosesser i livet til menneskene som blir berørt av utsagnene, inkludert meg selv. Kanskje gjelder det å ikke ha dårlig tid når ideer om hva som er «nyttig» fremheves.

Jeg opplever, både i barnehagehverdagens praksis og når jeg skriver, at min egen barndom virker med i prosessen. Ulike forbindelser på tvers av tid, vil prege det jeg skriver frem eller ytrer meg om. Min barndom kan ikke skilles fra meg, fordi den vil alltid være en del av meg, også når jeg arbeider med en studie og skaper en tekst. Barndom skapes gjennom mange ulike prosesser både historiske, sosiale og kulturelle, og barn er skapere av sin egen barndom (Korsvold, 2016). Det vil derfor være umulig for meg å sette *en* definisjon på hva barndommen som substans skal være i vår tid, når fortiden vil være det som kanskje er med på å styre min forståelse av substansen barndom. Installerer jeg meg i barndom som prosess, så vil barndom som noe fast muligens kunne transformeres til noe bevegelig og flytende som gir muligheter til å se på barndom som noe mer enn en transportetappe til voksenlivet (Korsvold, 2016, s. 21). Årene, dagene og tiden i verden blir holdt nøye rede på. Men jeg ser

ingen hast med å skulle addere årene. Livet er mer, og i denne studien skriver jeg frem årene, dagene og tiden som prosess og variasjoner.

1.2 Tid som bølger

Min hensikt har ikke vært å skrive temaet mitt frem som en tydelig representasjon eller tanke om å produsere en absolutt sannhet, om tid. I studien har jeg orientert meg mot noe mer enn å forutsi hva tid skal bli. Arbeidet er likevel vitenskapelig. Jeg har metodologisk arbeidet under premisser om å undersøke, skape og dele. Arbeidet har forholdt seg til akademiske kriterier gjennom hele prosessen, uten at jeg har hatt mulighet til å kunne forutse hva det skulle bli.

Tankene mine om fremtiden og trådene som går den veien vil være preget av det jeg står i nå, og ønske om å synliggjøre nye muligheter. Det er livsprosesser som vil bølge frem og tilbake, og noen ganger vil bølgene skylle bort gammelt vann og andre ganger vil det dra med seg noe av vannet tilbake. Det vil aldri være det samme, fordi det alltid vil være i endring. I denne oppgaven vil bølgene og vannet være sentralt i metodologien. Bølgene blir en del av det jeg skal skape av utforsking.

Bølger har rytme og bølger bryter. Det vil også tempoet i bølgene og pulsen når det skummer som mest på toppene. Variasjon i tempo mener jeg kan forbindes med bølgenes rytme. Noen ganger er det blikk stille, og noen ganger ruller bølgene store og skummende. Uforutsette ting kan også gjøre at bølgene skifter retning eller bryter på en ny måte. Bølger kan skape ro og bølger kan skape uro. Variasjonene i barnehagens tempo må kunne ses på som en mulighet for at det som allerede eksisterer kan eksistere i hele tiden pågående prosesser. Når vi står i åpne, eller transparente prosesser så er også rommet for å eksperimentere uten tydelige linjer og stramme grenser større (Lafton og Otterstad, 2018). Bølgene blir en del av nysgjerrigheten som bryter inn i det åpne. Bølger som treffe hindringer for så å forandre retning, eller bølger som presser seg gjennom trange passasjer for å kunne komme ut i form av nye bølgestrukturer i prosessene som pågår. I mysterieskapende forskning, er et viktig element å gå bortenfor det vi forventer å finne, gå bortenfor en forventet struktur av mønster (Alvesson og Kärreman, 2012). En av forutsetningen for at denne studien ikke skal bevege seg for raskt mot en sannhet, er å holde mysteriene tilgjengelig i prosessene som pågår. Det mystiske blir viktig for å holde variasjonene i studien levende.

1.3 Globale spor i mikroøyeblikk

Under oppstart av denne studien så opplevde vi en pandemi som spredte seg. Covid 19 ble en global trussel. Den installerer seg, rundt hele jordkloden og inn i hverdagslivet i barnehagen. Forskningsarbeidet mitt tar en ny retning, eller det får kanskje en annen dimensjon som jeg ikke kunne forutse når nysgjerrigheten rundt tid etablerte seg i studien. Et usynlig, for øyet, virus kommer inn i livene våre å gjør store endringer i hvert enkelt menneskes liv, familien, nærmiljøet, landet vårt og verdenssamfunnet. Endringene som oppstod ble til store variasjoner i tempo, og i livene vi er vant til å leve. Når jeg velger å ikke isolerer viruset til sted, men til tid, kan vi oppdage at viruset bærer med seg tråder fra fortiden i form av minner om tidligere pandemier og katastrofer og inn i nåtiden. Trådene vil også følge oss inn i fremtiden, og der vil de kunne virke videre. Pandemien som har bølget inn over oss vil kunne åpne nye spørsmål: er vi midt i hele tiden? Er det virkelig ingen begynnelse og slutt? Kan det være at vi er i en evig tilstedeværelse, her og nå?

Jeg vil nå gå grundigere inn i flere av elementene jeg har nevnt i starten på denne teksten, for å koble til enda et lag. Hvordan kan jeg åpne for å utforske tid i flere dimensjoner og lag, og samtidig kunne ivareta kropp som en del av mysteriene? Gjennom en prosessuell og affektiv tilnærming får jeg tilgang til å utforske kropp gjennom møte med tid. Et viktig premiss i denne studien er å plassere kropp som et større potensiale enn en avgrenset enhet. Kropp skrevet frem som noe mer enn materien som befinner seg innenfor hudens ytre hinne. Kan kropp og tid kobles sammen for og åpne opp for flere variasjoner? Hvordan kan jeg finne ut mer om hva som kan skape forbindelser til en *tid*-lig kropp? Gjennom affekt kan jeg oppdage kropp som mer enn kjøtt, blod og hud, og tid som mer enn tikkende sekunder. Rom, kropp og tid virker sammen. De yngste barnas kropper i bevegelse i rommet, hvor hele den bevegelige kroppens folder og lag berører og berøres av all materialitet i prosess gjennom tilstedeværelse i bevegelser. Bevegelsenes mange former og mønster som luft som bølger gjennom rommet, kropper som ruller og sklir eller berører og berøres gjennom rommet i pågående variasjoner i tempo og bevegelse. Et utvidet perspektiv på tid utvider samtidig perspektiv på kropp. Og omvendt. Det bølger. Frem og tilbake, og det tar med seg noe på veien i denne bølgende prosessen som alltid vil være i endring.

1.4 Tilnærming til teori

I denne studien har begrepet prosess vært grunnleggende for all forskning og for alt som er skrevet frem. De yngste barna, Erin Manning og prosessfilosofi har vært inspirasjonen og drivkraften under hele studiens prosess. Både i fortid, nåtid og fremtid, uten at det som har vært, det som er, og dem som kommer kan settes i strukturerte inndelinger. Det vil bølge frem og tilbake. Prosessene som pågår vil ikke kunne tenkes med en begynnelse eller slutt, de vil pågå i en evighetsspiral.

Erin Manning er professor ved Faculty of Fine Arts ved Concordia University i Montreal. Hun er også grunnlegger av SensLab som utforsker kryssningspunktet mellom kunstutøvelse og den sansende kroppens bevegelser. Hun er opptatt av bevegelse, relasjoner, prosessfilosofi, forsknings kreasjoner og en radikal pedagogikk (Stanford Encyclopedia of Philosophy, 2018). Flere av begrepene jeg allerede har presentert, og som Erin Manning setter frem, har også forbindelser til Deleuze og Guattari sine tekster. Men det er Manning jeg stort sett har valgt å holde meg til. Jeg har også valgt å beholde noen av begrepene fra Manning sine tekster i engelsk variant, f.eks «*minore gesture*», som jeg kommer tilbake til senere i teksten. Valget jeg har tatt handler om at jeg i løpet av studiens skriveprosess har opplevd at begrepene gjennom oversettelse til norsk reduseres og mister mye av sin kraft og intensitet. Jeg har valgt å «bruke» begreper fra bøkene og artiklene hun har skrevet inn i denne studien. Inn i denne prosessen. Installerer meg i studien sammen med begrepene.

I et av de første semestrene i utdanningsløpet på Masterstudium Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0-3 år), var Mirka Koro-Lunbjerg gjesteforeleser i emnet Vitenskapsteori og vitenskapsfilosofi. Under forelesningen snakket hun om hvordan vi kunne tilnærme oss teori vi ble kjent med, presentert for, eller som vi fattet spesiell interesse for i løpet av studiet. Teori som traff med en gang den ble lest, eller teori som kunne være utfordrende å «forstå» eller «bruke» i ulike tekster og oppgaver som skulle skrives. Mirka Koro-Ljunberg oppfordret oss til å «*dusje i teori*». Jeg har aldri glemt disse ordene, og har hele tiden hatt de med meg underveis i studiet og spesielt i prosessen med denne masteroppgaven. Kanskje jeg ikke bare «*dusjer*» i teori, det er mulig jeg «*bader*» i teori. Jeg «*svømmer*» i teori og det omgir meg på alle kanter. Noen ganger flyter det lett og jeg følger med i strømmen. «*Bruker*» det jeg trenger, og lar det jeg ikke har behov for flyte forbi. Noen ganger føles det som om teorien trekker meg under og jeg må jobbe litt for å finne flyten igjen. Jeg må jobbe med teorien for igjen å kunne «bruke» det jeg trenger. Det handler hele tiden om å finne en god balanse hvor jeg prøver å installere meg i et landskap hvor teori er en

del av prosessen. Jeg må se på teorien som en del *av*, og ikke se på teori som noe som ligger utenfor grensene i landskapet jeg har installert meg i. Prosessen, teorien og meg selv blir til, sammen. Teori som en del av prosessen forfølger meg også utenfor denne studien og inn i hverdags landskapet mitt som profesjonsutøver, hvor barna, personalet, prosessen, teorien og meg selv blir til igjen og sammen i evige prosesser som hele tiden er pågående. Hele tiden i en evighetssirkel.

1.5 Begreps avgrensning

Som jeg beskriver ovenfor, har flere av begrepene Manning setter frem vært viktige for studien. Jeg har vært i behov av begrepene for å kunne analysere og drøfte empiri, og for å kunne installere en nysgjerrighet mot variasjoner. Jeg ønsker med dette å skape nye innganger til feltet og tematikken, men arbeide jeg gjør handler også om å bygge videre på kunnskap om de yngste barna som andre har forsket på og skrevet frem før meg. Denne studien blir ikke stående alene, men har forbindelser til et større småbarnsvitenskaplig forskningsfelt, som jeg kommer tilbake til.

For å skape noen nye innganger til feltet og tematikken vil «the minor gesture» (Manning, 2016) spille en viktig rolle. I en barnehagekontekst kan «the minor gesture» operere i form av en forstyrrende kraft, som røkter ved strukturer som er godt etablert i hverdagen. Jeg vil komme tilbake til begrepene og utdype disse ytterligere senere i teksten, men jeg vil allerede nå vise til hvor viktig begrepet er for å yte motstand. Slik kan det åpnes opp for flere lag og dimensjoner i et og samme øyeblikk, eller i en og samme hendelse. Jeg vil ikke isolere «the minor» fra «the major», fordi jeg må forholde meg til «the major» da det ene ikke kan utelukkes fra det andre. Det eksistere ikke «the minor» hvis det ikke finnes «the major» (Manning, 2016). «The minor gesture» sin kraft jobber den strukturerte «the major gesture» innenfra.

Jeg vender meg til Manning (2007, 2016a, 2020), men også til Massumi (2015) for å sette begrepet «event» i spill i denne studien. Som jeg skrev ovenfor, finnes det flere variasjoner og lag i en og samme hendelse. «Event» viser til en form for begivenhet, «noe» som oppstår. Det som oppstår, vil kunne være forbundet med prosess og tidens varighet i hendelsene (Manning, 2013). I denne studien vil «event» tenkes i mikroøyeblikk som nesten ikke lar seg sanse. Det kan være mikroøyeblikk i form av små «pip» fra en ventilasjonsluke inne på avdelingen i barnehagen, hvor det bor en fuglefamilie som påvirker og lager brudd i hverdagen vår. Lyd fra fuglungene er nesten ikke hørbar, og den kommer som små støt, men

lager vibrasjoner og forstyrrelser. Det kan være når håndtaket på døren inn til avdelingen i barnehagen får det første lille trykket og det blir en bråstopp i aktivitetene som foregår. Det kan også handle om øyeblikk når hender nesten berører hverandre, og man kan kjenne varmen fra den andres hånd. Tempo i prosessen, i tidens varighet. Variasjon og varighet blir koblet sammen. Tidens «duration», hendelsens «duration» (Manning, 2007). Varighet som da ikke kan forbindes med en fysisk varighet, men en sansbar varighet.

Jeg vil, som jeg tidligere sa, komme tilbake til utvidelse og bruk av begrepene senere i teksten. Det er likevel viktig for meg å presentere begrepene her, fordi begrepene skaper premisser for utforskningen gjennom en prosessfilosofisk tilnærming. Videre i studien vil begrepene hekte seg på og virke med. Det er mulig det kan virke overveldende med mange begrep som skal håndteres, men jeg mener begrepene utfyller, skaper variasjoner og forsterker hverandre, og at de alle derfor er relevante og nødvendige i denne studien. De har alle sterke forbindelseslinjer til hverandre. Begrepene vil i denne studien flettes i hverandre, og de er ikke tenkt som enkeltstående elementer som skal virke på egenhånd. Studien kan derfor ikke tenkes som lineær og strukturert, men som flytende og variabel hvor mysteriene hele tiden pågår i prosess, og begrepene er en del av drivkraften i denne studien. Jeg vet ikke hva det skal bli, fordi hele prosessen er underveis. Det er utfordrende å hele tiden tenke prosess når vi i verden er vant til å tenke enkelte enheter som avgrenset til sin egen form. Dette gjelder også menneske i form av kropp. Jeg vil helt sikker snuble og bevege meg mot enkelt enheter, fordi det ligger godt innarbeidet i vår gjøren. Det er av betydning for meg å kunne utforske mulighetene som ligger foran meg ytterligere uten å vike for langt fra et prosessfilosofisk ståsted, blant annet for å kunne gi studien validitet og ikke minst relabilitet. Det kan være at jeg lover mer enn jeg klarer å holde, men med dette utgangspunktet mener jeg at jeg da klarer å holde fast i troverdigheten? Jeg vil koble spørsmålene til forskningsetikk og til en ansvarlighet i det som skrives frem. Jeg kan ikke flykte fra ansvaret å overlate det til andre, fordi jeg må stå i ansvarligheten selv (Koro-Ljungberg, 2010). Jeg forfatteren av denne teksten er ansvarlig for studiens fremdrift. Det har derfor vært helt avgjørende for meg å kunne se på variasjon og transformasjon som viktige krefter i studiens pågående prosesser. Variasjon og transformasjon for å kunne ivareta prosessen i denne studien. Variasjon og transformasjon for å skape muligheter for tankene og mysteriene som har oppstått underveis i prosessen til å kunne utvides.

1.6 Premissene for denne teksten

I denne studien er også det empiriske materialet grunnlag for tematikken som belyses. Denne studien kan muligens ses på som en spekulativ teoribidragende studie, fordi studien bærer med seg både grubling og undring rundt en tematikk som er utfordrende å artikulere. Studien er spekulativ i form av utradisjonelle valg innenfor metodologien. Teorien som bringes inn i denne studien er viktig i form av samspill med utradisjonelle valg som er tatt, og den er tenkt som bidrag inn i studien for å støtte forskningsarbeidet som er gjort.

Premissene for studien favner mer enn empirien, teorien eller jeg selv kan favne. Pandemien som inntraff i det forskningsarbeidet mitt startet har en medvirkende faktor på prosessene som har pågått, og for tempo i tekstene som har blitt skrevet frem. Pandemien vil likevel ikke bli skrevet frem som hovedfokus i teksten, fordi det sentrale fokuset har vært plassert mot variasjoner i tempo i de yngste barnas barnehagehverdag. Det vil da si at dette har krevd en annen type tekst som går bort fra en streng lineær framskriving og mot en søken etter brudd og variasjoner som jeg fant i mer poetiske tekster. Tekster som kunne, ses i flere lag. Pandemien vil likevel være en av faktorene som har påvirket de poetiske tekstene til å fremstå i den formen de gjør. Studien setter søkelys på variasjon i tempo i barnehages hverdag, hvor ulike påvirkninger på tvers av det ytre og indre skaper nye hendelser og får konsekvenser for de yngste barnas hverdag. En global verden har forbindelseslinjer inn i barnehagens hverdag og påvirker barnehagehverdagens prosesser. Det er prosesser som hele tiden er pågående i varierende tempo som er det sentrale i denne studien. Pandemien, menneskene og materialitetene er pågående krefter som skaper variasjoner i barnehagehverdagen. Valget jeg har tatt handler om å holde fast ved tempo som hele tiden sprer seg og skaper variasjoner i de yngste barnas livsprosesser i barnehagens hverdag. Premissene som er lagt for denne studien er viktig for hvordan studien kan installere seg i hendelsene, slik at det er mulig å oppdage mysterier som ligger i krakeleringene og sprekkene i det variasjonene i tempo både oppstår og pågår.

Jeg er klar over at det vil ligge utfordringer i å artikulere det abstrakte i denne studien, og jeg vil helt sikkert snuble og trå feil når jeg skal holde fast i og artikulere frem prosesser som stadig oppstår som nye forbindelser. Prosessen som har pågått i studien kan ses på som transformasjon av abstrakte hendelser til et materiale som kan artikuleres. Empirien i denne studien består av fire poetiske uttrykk, og jeg har valgt å bringe tekstene inn i en prosess som jeg gir navnet *perkolativ prosesspoesi*. Jeg har henvist tidligere i teksten til at poesi er viktig i

arbeidet med å skape brudd og krakeleringer slik at teksten kan fremstå i et endret tempo. Begrepet perkolativ prosesspoesi har jeg selv satt sammen fordi jeg var i behov av et begrep som ivaretok hvordan tekstene har blitt til i etterkant av selve hendelsene i barnehagen. Jeg var i behov av å skrive frem et begrep som tydelig understreket at tekstene har perkolert gjennom egen kropp. Perkolering har nære forbindelser til filtrering, men jeg kommer tilbake til valget jeg har gjort ved å bruke perkolasjon kontra filtrering under metodologi kapittelet. Perkolativ prosesspoesi, er tenkt som et transformert materiale i prosess. Det er mulig at det som skrives frem i denne studien ikke verbalt kan artikuleres, og jeg er heller ikke sikker på om det har vært et mål med studien. Kan det være at vår streben etter å verbalisere det abstrakte samtidig er med på å redusere energien, og intensiteten i hverdagshendelsene i barnehagen (Sandvik, i trykk). Jeg støtter meg til Sandvik (i trykk) i det hun skriver «kanskje er tiden inne til å akseptere det forgjengelige i levd liv, i de mysteriene som er vanskelige og kanskje umulige å verbalisere eller artikulere». Må vi sette ord på spenningen som oppstår i det vi i barnehagens hverdag møter begrensninger i form av sperrebånd i det barnegruppen blir pålagt og deles inn i kohorter? Hvis jeg skal ta det som ikke kan artikuleres på alvor, oppdager jeg flere lag av det som aldri lar seg overføres til ord. Det blir tydelig for meg hvordan språket begrenser, men jeg prøver likevel å yte motstand ved å vende meg mot «the minor». Jeg er klar over at jeg er en del av «the major», men jeg holder fast ved spørsmålet: Hvordan kan energien som oppstår fortsatt beholde intensiteten i det det skrives frem i form av ord på papir? Foran hvert av de fire poetiske uttrykkene, som er studiens empiri, så velger jeg å gi praktisk informasjon om endringene i samfunnet fordi endringene som oppstod i barnas hverdag var noe av bakgrunnen for at tekstene ble skrevet frem. Jeg skriver også frem noen tanker rund den enkelte tekst, fordi jeg mener det er viktig for deg som leser å ha tilgang på en så transparent tekst som mulig.

1.7 Forskningsspørsmål som en del av prosessen

Forskningsspørsmålene er en del av denne prosessen, og i utgangspunktet etablerte det seg gjennom nysgjerrighet for å forfølge temposkifter blant de yngst barna i barnehagen. Jeg oppdaget underveis at det var utfordrende å skrive frem temposkifte, i en prosessfilosofisk tilnærming. Jeg følte meg låst til begrepet temposkifte, og det følte lite fleksibelt. Et temposkifte ble stående for meg som en fast substans. Et temposkifte som noe konkret og håndfast, hvor endringen handlet om en bevegelse fra et punkt til et annet. Jeg var i behov av å finne en vei som ikke reduserte og begrenset energiene jeg opplevde under

forskningsperioden, og begrepet variasjon åpnet andre mulige innganger. Variasjonene jeg ønsket å skrive frem handlet om endringer i hendelser som hele tiden var pågående i de yngste barnas hverdag, og skiftene kunne derfor ikke knyttes til konkrete handlinger. Endringene i de yngste barnas tempo var mer sammensatt og komplekse enn at de handlet om å skifte fra et tempo til et annet. Ved å fremheve variasjoner i tempo åpnet det seg andre muligheter mot prosesser som hele tiden var pågående. Jeg kunne da gjennom å sette søkelys på variasjoner vie oppmerksomheten mot små brudd som nesten ikke var merkbare, men som likevel gjorde store utslag. Som allerede nevnt var jeg fasinert av hvordan den bevegelige kroppen med forbindelser langt utenfor den fysiske kroppen, kunne blande seg med tid og ha forgreninger inn i hverdagslivet i barnehagen.

Det nyttet ikke å lande i ett spørsmål, for deretter å kunne gi et svar på det. Underveis i studien har nye spørsmål heftet seg på i prosessen. Metodologiske og tematiske spørsmål ble aktuelle som holdepunkt for nysgjerrigheten. Jeg holder derfor fast i følgende nysgjerrighet:

Hvordan kan jeg utforske de yngste barnas livsprosesser med ulike variasjoner i tempo i en affektiv og prosessfilosofisk tilnærming? Og: Hvordan kan utvidelse av tid bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i verden?

En del av spørsmålet kobles til den metodologisk forskerposisjon, og jeg spør videre:

Hvordan kan jeg installere meg selv som filter i utforskningen av variasjon i tempo blant de yngste barna i barnehagen? Og videre:

Hvordan kan jeg bidra med forskningsskaping i det varierende tempoet som hele tiden er i prosess blant de yngste barna i barnehagen?

Jeg begynner å forfølge nysgjerrigheten ved å utvide oppmerksomheten mot tid som en del av det tematiske feltet.

Kapittel 2. Tid utover en lineær bevegelse

Jeg vil i dette kapittelet legge noen premisser for hvordan jeg setter tid i bevegelse. Målet er å åpne tematikken før jeg kobler flere teoretiske perspektiver til temaet med vekt på prosess og affekt.

2.1 Tid

Jeg vil nå gå helt tilbake til Aristoteles som i følge Rovelli (2017, s. 68) stilte spørsmål om hva *tid* er. Aristoteles kom med en konklusjon om at tid er mål på forandring, og det vil da med andre ord si at hvis ingen ting forandrer eller beveger seg så vil tiden stå stille (Rovelli, 2017). Aristoteles definisjon kan ikke forstås som en sannhet, fordi Newton (Rovelli, 2017, s. 68) fremhevet gjennom sine tilnærminger at tiden må skilles fra forandring. Han hevdet at tiden uansett vil være i bevegelse, selv om ingenting forandrer seg. Newton (Rovelli, 2017) forholdt seg til en absolutt tid, som kan kobles til klokketiden.

I en barnehagekontekst er tiden kompleks og sammensatt, og jeg er nysgjerrig på hvordan tid kan utgjøre variasjoner av tempo. Det finnes forandringer som både kan høres og ses, som jeg tenker kan plasseres i tidsintervaller, som for eksempel mennesker som beveger seg i ulikt tempo rundt på avdelingen. Det kan også finnes nanosekunds stopp i det en full boks med perler ramler i gulvet og det føles som om tiden står stille, selv om klokketiden ufortrødent tikker videre. Det kan være bevegelse ut og inn av rom og dører, og det kan handle om avskjedsritualer som skjer når barna blir levert i barnehagen. Avskjedsritualer som muligens kan plasseres innenfor gitte tidsintervaller, fordi det står i forbindelse med en forventning om at «noen» kommer tilbake for å hente barna igjen. Jeg mener også det finnes forandringer som nesten ikke er merkbare, men som likevel kan knyttes til tidens bevegelse. Det kan handle om en lukt eller lyd som ikke kan oppfattes av øre og øyne, men som likevel skaper forandring. Et smil, blick eller en liten bevegelse som gir utrykk for imøtekommenhet kan skape forandring, selv om det nesten ikke er merkbart i den store sammenhengen.

Det er muligens ikke en strukturert og lineær tids forståelse, men forandringene ligger der like fullt og helt. Kanskje er det fristende å være for rask med å gi tid en form – å la tids begrepet hvile i en gitt forståelse hvor tid låses i en absolutt struktur. Hvordan kan jeg utforske tid slik at tid ikke låses i en endimensjonal struktur? Det kan være nødvendig med en allmenn forståelse av tid som ligger fast og som alle aksepterer som et strukturert og dynamisk orienteringspunkt? En akseptert tids struktur som blant annet knyttes til klokketid,

kalendertid eller årstid. Men kan det likevel være noe vi kan gi slipp på når jeg velger å fordype meg i tid? Jeg vil orientere meg bortenfor den allerede aksepterte strukturen og åpne tematikken mot det mystiske. Når jeg følger Rovelli (2017) sin fremstilling av tematikken, så blir jeg oppmerksom på at han kobler tid til hendelser i form av både uorden og kaos. Men tid som uorden og kaos, opplever jeg at passer dårlig inn i vår tids forståelse av tid som lineær og strukturert i form av klokketid og kalendertid i ordnede former.

Igjen må jeg tre ut av «egen» tid, for å kunne utvide tid. Jeg vil vende meg til den greske myologien hvor tid kan vise seg iblant annet gudene Chronos og Aion. Chronos og Aion fremstår som dualismer som har i seg både det strukturerte og det ustrukturerte, og Rosi Braidotti (2018) synliggjør hvordan problematikken har forbindelser inn i samtiden. Chronos holder i den institusjonaliserte tiden, mens Aion skaper ny kunnskap via små og lite merkbare kombinasjoner (Braidotti, 2018). Det kan som i denne studien handle om vitenskap, poesi og filosofi i ulike forbindelser. Filosofi, kunst og vitenskap som en konstruksjon for kvalitative perspektivendringer (Braidotti, 2018). Endringer som jeg tenker, kan bli til gjennom bevegelse i tid.

Jeg skriver tidligere i teksten om fortid, nåtid og fremtid som adskilte tidssoner med forbindelseslinjer til hverandre, – men begrepet tid må inneholde noe mer, når jeg ser på sitater fra Rovelli og Braidotti sine tekster. Hva skjer når jeg begynner å se på tidsstrukturer med et «mikroskopisk» blikk? Hva skjer når begrepet tid møter empirien i denne oppgaven? Jeg opplever det som utfordrende å tenke tidsstrukturer i verden som sammensatte, komplekse og ustrukturerte, hvor man ikke kan tenke øyeblikk i en rekke (Rovelli, 2017). Dette muligens fordi vi til daglig er så styrt av lineære tids strukturer. Jeg tenker likevel det vil være fruktbart å gå bortenfor forståelse av tid som lineær i en barnehagekontekst, hvor barnehagehverdagen styres av dagsplaner, årshjul og ukesplaner. Nettopp for å kunne se med et mikroskopisk blikk på tid som noe mer enn struktur. Jeg opplever likevel at det eksisterer muligheter til å oppdage noe nytt når Rovelli (2017) sier at tidsstrukturene eksistere i hverdagen vår, og de er ingen illusjon.

Rovelli (2017) skriver om tid i verden som knyttes til et nettverk av hendelser. Videre i studien og tekstens prosessuelle ferd, så vil jeg koble hendelser, til Manning (2016) sitt begrep «event». Vi kan aldri tenke oss selv utenfor hendelsen, fordi vi alltid er midt i, skriver Manning (2016). De yngste barnas væren i verden, midt i hele tiden. Midt i lekens varierende tempo, midt i gråtens varierende tempo, midt i søvnens varierende tempo. Midt i prosessen. Midt i livet. Hele tiden midt i. Hva gjør da plassering av barn på en tidslinje, hvor de omtales som ettåringer, toåringer, treåringer. De første tallene i en tall rekke, aldri midt i. De omtales

som unge i livet. I starten på livet, aldri midt i. Kan det være at disse tydelige henvisningene av barn som en eksistens i noe som er i en startfase kan overskygge barns tilstedeværelse i livet også som midt i? Hva kan det gjøre det med oss som mennesker, uansett alder, hvis vi tenker alt i livet som prosess?

Hvis vi tenker kropp som prosess så kan det det være at vår kropp aldri er den samme, fordi vi som kropp er en del av det økologiske systemet og det vil derfor aldri være noen fare for at vi mister vår eksistens (Manning, 2016). Våre kropper er aldri de samme uansett hvor vi plasseres på en tidslinje. En bevegelig kropp midt i tidlig i livet, eller en bevegelig kropp midt i, senere i livet. Bevegelig kropp i tiden, alltid i forandring og bevegelighet. Hvis vi velger å se på kropp som prosess så kan ikke kroppen ses på som en ting. Hva skjer hvis vi velger å se på tid som hendelse, og ikke tid som en ting. Jeg har da valgt å gå til Rovelli (2017) som gir én forklaring på forskjellen mellom ting og hendelser knyttet til tidsbegrepet.

«Tingene blir værende i tiden. Hendelser har en begrenset varighet»
(Rovelli, 2017, s. 99).

Kan virkelig vår verden bestå av bare hendelser med begrenset varighet? Kan det være sameksistens mellom ting og hendelser? Hendelser i tiden, og ting i tiden. Rovelli (2017) sier at en prototype på ting er en stein, fordi vi kan greie å sette oss inn i en tanke om hvor steinene befinner seg dagen etter at vi har sett den. Jeg velger å gå til hendelser og til Rovelli (2017) som lager en metafor til et kyss som en hendelse. Da kan jeg ikke greie å tenke meg hvor kysset befinner seg dagen etter, fordi det flyktig har strøket forbi meg og berørt meg på en eller annen måte. Jeg tenker barnehagens hverdager består av flest hendelser, hvor det oppstår noe som berører og lar oss berører i det det stryker forbi. Jeg tenker at dette kan handle om både flyktige berøringer, og alt oppslukende nærhet i ulike relasjoner. Hva kan oppstå hvis vi trekker forbindelseslinjer til kropp som hendelse i prosess? Hva hvis vår verden er laget av kyss? Hvilke nyanser kan tre frem i skyggen av tingenes verdi?

Det kan hende tidsbegrepet vi bringer med oss inn i barnehagehverdagen har fått status som ting og ikke hendelse. Hva gjør det med de yngste barnas muligheter for å eksistere gjennom variasjoner i hverdagens tempo hvis det allerede har blitt gitt en definisjon på tid som ting og ikke tid som hendelse? Den eneste måten å ikke miste sin eksistens, i tiden, er å forbli i handlingen, sier Manning (2016). En handling som ikke kan plasseres innenfor den ene eller den andre forståelsen, men handlingen i seg selv (Manning og Massumi, 2014). Det er mulig det er i handling tid blir til, og slår ut i full kraft? Ikke handling som en fysisk

begrensning, men handling i form av pågående subjektivering. Eksistens i prosess. Handlingen og hendelsens tid, ikke som lineær og strukturert, men som mangeformet.

2.2 Tidens dualismer, Chronos og Aion

Braidotti (2018) skriver frem, i en Deleuzeisk forståelse, dualismene chronos og aion. Jeg prøver og installere meg i det hun skriver:

«Chronos- the keeper of institutional time and upholder of the authority of the past – as opposed to the dynamic, insurgent and more cyclical time of becoming or aion» (Braidotti, 2018, s. 47).

Chronos som den strukturert, institusjonaliserte og lineære tiden med forbindelser til fortiden i motsetning til aion som den mer uforutsigbare, og ustrukturerte forståelsen av tid hvor det å bli til i tidens naturlige sykluser pågår hele tiden. Jeg orienterer min nysgjerrighet bortenfor chronos, når jeg installerer meg i et prosessfilosofisk landskap. Jeg kan likevel ikke overse chronos, fordi strukturene er en så stor del av de yngste barnas barnehagehverdag, men jeg ser og søker etter noe mer. Aion tilbyr en annen forbindelse som jeg vil forfølge videre, men jeg ser at forbindelseslinjene til stadighet vender tilbake til chronos. Jeg opplever likevel at det er noe som jeg ennå ikke har oppdaget. Ved å la det asynkrone få oppmerksomhet kan det oppstå noe annet. Tid vil også bli til i forbindelse med den strukturert klokketiden, og det er mulig det er den veien jeg må vende meg for å oppdage subjektiveringen i tiden. Rovelli (2017) omtaler denne subjektive tiden som tar form for *egentid*. Når jeg her velger å lage en forbindelse til chronos, vil klokketid i en slik tilnærming kunne bli bundet til meg som subjekt? Lager jeg en forbindelse til aion så vil hendelsene kunne stå i fokus, og jeg som subjekt blir redusert. Slik jeg leser Rovelli (2017), så kan også chronos bli forskjøvet og splittet opp i nye strukturer. Det kan virke som en ustruktur i det strukturerte, fordi han skriver om tid som en enkeltstående størrelse som splittes opp og blir til et spindeltev av ulike tider (Rovelli, 2017).

Kan det finnes variasjoner av egentider innenfor chronos som vil kunne påvirkes av hverandre, og av andre hendelser hvis jeg tar med Rovelli (2017) sine innspill i spørsmålene? I en barnehagehverdag vil det da med andre ord kunne eksistere mange egentider i et vanvittig nettverk, men chronos kan også tenkes som en overordnet struktur. På den annen side vil aion slå inn med sin tidsstruktur som muligens forstyrrer den etablerte tidsstrukturen i form av

chronos, og skape ny kunnskap.

Hvordan kan fortellingene fra barnehagens hverdag brytes opp i flere variasjoner for å skape sprekker og krakeleringer, slik at ny kunnskap kan bli til. Den strukturerte og institusjonaliserte tiden er forbundet i fortiden, nåtiden og fremtiden, i en lineær tanke rekke hvor forventningene til det som kommer eller det som har vært allerede er bestemt. Jeg har valgt å vende meg til Braidotti, som hjelper meg til å åpne opp å tenke subjektet som prosess forbi tanken om den fysiske kroppen, med forbindelse til tid. Braidotti (2014) skriver om det nomadiske subjektet, som jeg forstår som et subjekt i flyt og bevegelse med alle andre materialiteter. Det nomadiske subjektet vil være i prosess slik jeg opplever det, og handlingen vil være i fokus kontra individet selv. Den nomadiske subjektiviteten i aion vil kunne være en del av tiden, en del av flyten, i en stadig pågående prosess.

Hvis jeg tenker de yngste barna bortfor en statisk tenkning av barnekroppen som substans, og plasserer meg i en tenkning om barnekroppen som prosess, kan det være at det er den tilstanden de yngste barna hele tiden befinner seg i. Forbindelsen gjør jeg når jeg i hverdagen opplever hvordan de yngste barna bruker seg selv i tiden. Det føles som om barna sanser på en annen måte enn vi som voksne gjør. For meg kan det se ut som om de yngste barna har en prosessuell ferd gjennom livet. De yngste barnas væren i verden med sin egentid i kollektive forbindelser med et mangfold av andre egentider. Om tiden ikke kan betraktes som isolert, så vil den alltid stå i forbindelser. Rovelli (2017) henvender seg til Einsteins relativitetsteori hvor fysikken beskriver hvordan ting utvikler seg i sin egen tid, og tidenes utvikling i forhold til hverandre. Utvikler selv den strukturerte chronos seg i det ustrukturert, og hva gjør det med vår tilnærming til dualismene chronos og aion? Hvis tidsbegrepene fortid, nåtid og fremtid ikke kan ses på som isolerte tids perspektiv, så vil det muligens skapes energier imellom fortid, nåtid og fremtid. Jeg opplever også at Rovelli (2017) uttrykker dette når han sier:

«Hver gang det viser seg å være en forskjell mellom fortid og fremtid, er varme involvert» (Rovelli, 2017, s. 33).

Jeg har spurt meg selv om hva denne *varmen* som Rovelli snakker om kan være? Varme som gjør at det eksisterer en forskjell mellom fortid og fremtid? Jeg har prøvd å sette varme i forbindelse med ild, solstråler, lys og energi? Kan det være friksjonene som oppstår i hverdagen som skaper varme? Kanskje er det tid og kropp i prosess som skaper friksjonene. Jeg velger å sette friksjons begrepet i forbindelse med tenke-føle (Reinertsen og Flatås 2017;

Manning, 2013). Har dette forbindelser til opplevelser av at tiden driver fremover? Kan det være tenke-følelsene våre utspiller seg fra fortid til fremtid, og at bevegelsene produserer varme?

Er fortid og fremtid bevegelser i levde liv? Kan overgangene mellom fortid og fremtid som Rovelli (2017) skriver om, ses på som en liminal fase? Begrepet *liminale fase* handler om eksistensen i overgangen mellom to faser i livet (Store norske leksikon, 2018b). En liminal fase kan for eksempel handle om overgang fra barn til ungdom, ungdom til voksen, adskillelse fra samfunnet og tilbake til samfunnet igjen. En fase det er vanskelig å definere, men som jeg likevel vil forbinde med usikkerhet og uforutsigbarhet. Energier som oppstår i det usikre. Energiene som påvirker og får tiden til å gå fremover, eller muligens tidstankene bakover. Beveger de yngste barna i barnehagen seg i stadig pågående liminale faser? Kan det være at de yngste barna skaper sin fortid og fremtid gjennom liminalitet? Ut og inn av det som vi som har vært tilstede i livet noen år definerer som «vårt samfunn». De yngste barna trer ut og inn for å kunne skape noe nytt, for å kunne bli til igjen og igjen. Bli til i usikkerheten og uforutsigbarheten.

2.3 Tid og tilfeldigheter – som forbindelser

De komplekse strukturene som eksistere i tid fletter seg i hverandre. Flere begreper har heftet seg på gjennom utforskningen av tematikken i denne studien. Flere variasjoner har oppstått i det nye begrep plutselig har vært der og dermed utvidet studien. Det var slik begrepet *liminalitet* heftet seg på i denne studien, når jeg en kveld satt å så på tv programmet Lindmo på NRK. Under programmets gang dukket sosialantropolog Thomas Hylland Eriksen opp, og han snakket om pandemien vi stod midt oppi. Han laget en forbindelse mellom pandemien og den liminale fase, og innspillet fra Hylland Eriksen ble viktig i denne studien.

Noen uker senere hadde jeg digitalt møte med presentasjon av masteroppgavens fremdrift ved Masterstudium i Barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap (0–3 år). Presentasjonen foregikk via et zoom møte med de andre studentene og lærerne på studiet. Mitt under presentasjonen min dukker enda en foreleser opp i skjermen og hefter seg på det som skjer. Zoom-lenken til studiesamlingen var blitt sendt til Anne Beate Reinertsen, fordi hun står i listen over lærere på høgskolen. Jeg har aldri snakket med henne om denne studien, men der var hun plutselig inne i min presentasjon og kunne komme med innspill om liminalitet og den liminale fase. Tid, hendelser og tilfeldigheter har forbindelser, i det tid og hendelser tar form. Jeg opplever variasjonene som oppstod i tempo under dette fremlegget

som både produktive og energiskapende. Det oppstod muligens friksjon i form av relasjoner, slik at prosessen med studien ble til igjen. Tankene og følelsene ble satt i spill, og i spillet ble de til flere variasjoner.

2.4 Tid og tempo i levde liv

Tid kan oppstå i øyeblikk og inn i evigheten. Kanskje kan det være jeg oppdager tiden gjennom kropp og affekt. Kan tid gjennom kropp og affekt være tidens levde liv? Er dette tidens levde liv? Hvis jeg forfølger tidsbegrepet som leder meg bortenfor en statisk tankegang, vil jeg står overfor et ontologisk spørsmål. I følge Braidotti (2018) kan *aion* skape en etisk og politisk kraft som tar plass i livet. Væren i verden er ikke separert fra tid og utidighet. Varighet og verdslighet henger sammen, og har forbindelser. Varighet og verdslighet setter spor som tempo.

Nuttall og Thomas (2015) skriver at i vår moderne tid styres livene våre av en presis tid knyttet til klokken og observerbare naturfenomener, som månens bane rundt jorden. Denne tiden kalles *cosmic* tid, som jeg tenker også kan ha forbindelser til *chronos*. De sier at samfunn rundt omkring i verden organiserer sin ontologiske tilstedeværelse ut ifra klokken stabile struktur. Teksten til Nuttall og Thomas (2015) skriver frem tid knyttet til pedagogikk, og pedagogers strukturerte tid i barnehagens hverdag. De fremhever også hvordan ulike kulturer rundt om i verden organiserer seg som om tid er satt som en ontologisk stabil struktur, hvor livene våre kun styres etter klokken slag, og dette er gjenkjennbart for meg fra barnehagehverdagen der klokken er styrende og påvirker strukturen av dagens gjøremål. Vi spiser til faste tider, sover til en gitt klokkeetid og vi har kjernetid hvor aktiviteter som er planlagt blir utført. Det finnes også en ustrukturert tid i barnehagen, som filtrerer seg inn i den strukturerte tiden. Lek, søvn og måltid er eksempler fra hverdagen som foregår i både den strukturerte og ustrukturert tiden. Det er også flere eksempler fra hverdagen på aktiviteter som tar plass i den ustrukturerte tiden. De yngste barnas driv i leken eller utforskning av en liten prikk på gulvet kan være hendelser som oppstår på tvers av planlagte aktiviteter, og er hendelser som oppstår i øyeblikket. Hendelsene var ikke planlagt og satt inn i en strukturert tidstabell, men de oppstod likevel. I disse «små» utdragene fra hverdagen kan det virke som om tid har en annen dimensjon, og jeg kan ikke knytte den til verken strukturert eller ustrukturert tid, fordi alt i øyeblikket bare *blir til* der og da.

Jeg velger å bruke Nuttall og Thomas (2015) sin tekst for å installere meg selv videre i tanken om tid som praksis i barnehagens hverdag, fordi jeg ønsker å utforske, og brette til side

en fold til av tidsbegrepet hvor kropp er en viktig faktor. Det er viktig for meg å brette ut denne folden også, for å synliggjøre kompleksiteten i tidsbegrepet. Tid er mer enn noe abstrakt. Tid er også kropp. Kropper i tiden, og tiden i kroppene, og enda noe mer. Kropper i bevegelse i ulikt tempo, kropper i prosess, og kropper i politikk, og enda noe mer. Jeg kommer tilbake til disse temaene i neste kapittel hvor jeg utdyper studiens prosessuelle plassering i ulike felt innenfor barnehageinstitusjonen.

2.5 Kropp som dansende bølger i tiden

I denne studien vil jeg som tidligere nevnt belyse tid gjennom prosess, noe som også rammer inn og plasserer studiens vitenskapsteoretiske ståsted. Jeg vil i forlengelsen av å belyse tid gjennom prosess også belyse kropp som prosess, og knytte kropp og tid som prosess til ulike variasjoner av samspill med alt annet i verden. Jeg kommer her til noe som jeg opplever som et kritisk punkt i studien. Fra godt innarbeidede forståelser av kropp som noe gjenkjennbart og trygt, kreves det nå at jeg river meg løs og arbeider med å flette kropp inn i perspektiver som overskrider tanken om kropp som en avgrenset enhet. Det er ikke bare den abstrakte tiden som skal og kan belyses, men også tid og tempo i form av kropp og kroppers tilstedeværelse i tiden. Kan kropp tenkes som prosess i tid? De yngste barnas kropper tenkt som prosess i en affektiv tenke–føle kropp.

Jeg vil nå installere meg i prosessfilosofiens tids bølge, og da med en enda tettere forbindelse til Erin Manning sine tekster som grunnlag og støtte for nysgjerrigheten i det jeg skriver frem. Jeg vil starte med et eksempel fra barnehagens hverdag: Hverdagen i barnehagen består av mange tidsstrukturer som er konstruert i henhold til forventningene om hva en barnehage skal være. Personal i barnehagen stiller ofte spørsmål eller henviser til en tidsstruktur som er lineær som for eksempel: «husker du hva som skjedde i går, når vi lekte ute i regnet?», eller «hva har du lyst til å leke med etterpå?». Den lineære forståelsen av tid er så innarbeidet i hverdagen. Med gode intensjoner arbeider vi kontinuerlig med å skape forutsigbare hverdager. Med gode intensjoner om en forutsigbar hverdag oppstår forbindelser til kropp, og Manning fremhever forbindelsene når hun skriver:

“When time is concentrated solely in the constructed framework of linear present-past-future, we become blind to the potential of the law, disavowing our complicity in the compartmentalizing of justice

in terms of a preorchestrated distribution of time and space, of grids onto which our bodies are placed and secured” (Manning, 2007, s.117).

Her trekker Manning (2007) opp forbindelser mellom kropp og tid. Sitatet får meg til å se på barnehagehverdagens kompleksitet, hvor både den strukturerte og lineære tiden må få sin plass, men samtidig oppdager jeg hvordan det også er mulig å skape plass til den ustrukturerte prosessuelle tiden. Kan det være at vi i vår iver etter det trygge og forutsigbare i barnehagehverdagen, mister synet for potensialene i tid og kropp som prosess? Det kan hende at ved å problematisere tids begrepet slik Husserl i Nuttall og Thomas (2015) gjør, så kan fokuset flyttes fra konkrete hendelser som substans til det levde livets opplevelser. Opplevelser hvor tid virker på tvers av strukturer, og kroppene er delaktig i levde liv. Det levde liv som kan skylle over oss som en bølge, en bølger som duver frem og tilbake i tidsrytmen av den strukturerte og lineære *chronos* og uforutsigbarheten i *aion*. Jeg synes Manning og Massumi (2014) sier det så vakkert, i sitatet nedenfor, når hun snakker om å bevege seg inn i fremtidigheten i bevegelighetens bevegelse. Jeg opplever at Manning og Massumi tilfører begrepet fremtid noe mer i form av variasjoner. Det Manning og Massumi tilfører yter motstand mot tid og fremtidighet som innrammet i en avgrenset og gitt forståelse. Kanskje det er i fremtidighet og bevegeligheten de yngste barna blir til? Jeg vil at sitatet skal stå her i all sin skjønnhet, fordi jeg opplever at det både bærer med seg en mildhet og styrke.

“To move into the futurity of movement-moving is to have a body-vision in the dancing. It is to move with the future in its unfolding, to be moving in the very creation of space-times of experience, to be caught up, *just like that*, in the simultaneity of the wake of movement perishing as it meets the welling of its futurity, dancing at the nexus of experience infolding” (Manning og Massumi, 2014, s. 48).

Jeg vil koble sitatet fra Manning og Massumi (2014) tilbake til *aion*. Uforutsigbarhet i den kroppslige dansen, som Manning og Massumi (2014) skriver. I empirien i denne studien, har dansen vært en måte å artikulere en bevegelse hos de yngste barna som prosess. Jeg skriver blant annet om kropp som beveger seg rundt som dansende parter, fordi jeg i hverdagens lek og samspill kan se for meg relasjoner som en prosessuell dans. De yngste barna toner seg inn, tilpasser seg, går ut og inn av hendelser i et tempo som hele tiden er i variasjon. Det er en bevegelse som er i driv. Den bevegelige bevegelsen i fremtidigheten hvor man bli, bli, blir, «*Just like that*» (Manning og Massumi, 2014, s. 31-57). De yngste barnas tilstedeværelse

i barnehagehverdag gjennom en tenke-føle kropp, som tar det uforutsigbare i den kroppslige dansen og eier den bevegelige bevegeligheten i fremtidigheten. «*Just like that*» (Manning og Massumi, 2014).

Når kroppene våre installeres i tid, tenkt som lineær i en strukturert normalitet, vil muligheten til å påvirke og virke med i sin egen hverdag muligens gis mindre handlingsrom i barnehagehverdagen. Men: Gir tid tenkt utenfor en lineær og strukturert tankegang automatisk handlingsrom i barnehagehverdagen for å påvirke og virke med i egen hverdag? Er det opplevelse av magnetiske tidsmotpoler som installerer seg i barnehagens hverdag? Kan det være en skjevhet i verdien tid gis i form av strukturert tid som *chronos*, og uforutsigbar tid, i form av *aion*? Det er utfordrende å stå i variasjonene for jeg trekkes hele tiden mot kontrastene, og for å åpne opp ytterligere må jeg søke i flere lag.

2.6 Mannings «democratic & national» time

Tid som tematisk inngang har blitt skrevet frem med støtte i flere teoretiske innganger i denne studien. Nå vil jeg trekke med meg Manning sine tidsbegreper, for å ytterligere utvide tid. Jeg ser forbindelser til tids begrep som jeg har brukt tidligere i studien, men Manning sine begreper «national time» og «democratic time» (Manning, 2007) mener jeg synliggjør flere nyanser. Jeg skal nå gå dypere inn i hvert av begrepene og prøve å gjøre begrepene mer transparente. Både begrepet «national time» og «democratic time», kan ha forbindelseslinjer i tilnærmingen til Korsvold (2016), som skriver om barndom. Korsvold uttrykker at barndom ikke skal være en transportetappe inn til et kommende voksent liv. Hun uttrykker videre at barn kan betraktes som skapere av egen barndom. Det er ingen lineær mekanisk bevegelse å gå fra liten til stor. Jeg oppfatter begrepet «national time» som prosess i en lineær forståelse. Det kan være historiene jeg bærer med meg, som trekkes med fra fortiden inn i nå tiden og ut i fremtiden. Det ligger også føringer og forventninger for hvordan jeg skal være i verden på, ut fra en historisk forståelse (Manning, 2007). Hva gjør det med de yngste barnas tilstedeværelse i verden hvis de blir møtt med en gitt forståelse av hvordan *små* kroppar skal uttrykke seg i verden på? Hvordan kan barn skape sin egen hverdag, hvis rammene for eksistens er så trange og forhåndsdefinerte?

I begrepet «democratic time» (Manning, 2007) mener jeg det ligger et utvidet handlingsrom for å bli til. I «democratic time» møter tid rom i og gjennom kroppen, i mellomrommene, igjen og igjen, og disse møtene kan ikke bli i en statisk form. Relasjonene må hele tiden tenkes og gjøres igjen og igjen (Manning, 2007). Jeg oppfatter at «democratic

time» bryter opp det strukturerte og lineære, men jeg vil spørre meg selv om hvordan «democratic time» kan tenkes i en barnehagekontekst? Tid som bringer med seg det som ennå ikke har blitt til? Tid i møte med rom i og gjennom kroppen, hele tiden i prosess. De yngste barnas kropper i ulike variasjoner i tempo. Kan det være at bevegeligheten i de yngste barnas lekeprosesser, søvnprosesser eller utforsknings prosesser, blir utvidet gjennom kropper i prosess. Vi henviser ofte til de yngste barna som kroppslige, men kan det være de yngste barnas tilstedeværelse i prosess som åpner kropp inn mot noe mer, inn i flere variasjoner? Er det mulig å skille tid, rom og kropp? «Democratic time» gir meg tilgang til perspektiver som bryter med etablerte strukturer som skiller tid, rom og kropp, og plasserer de i avgrensede enheter. Perspektivene gjør at jeg ikke lenger søker mot å tenke kropp uten tid, eller tid uten kropp, noe også Manning (2007) uttrykker at ikke lar seg gjøre. Det som setter seg i minnene våre er hvordan vår eksistens i verden er ulike variasjoner i erfaringene. Livet vi har tilegnet oss ekspanderer og trekker seg sammen (Manning, 2016). Det er med andre ord ikke det vi gjør på en lineær tidslinje som setter seg i minnene, hvis jeg vender meg til Manning (2016), men det som fremstår som variabler i livet vårt.

2.7 Mannings «art of time»

Jeg vil nå se på det siste tids begrepet som jeg har tatt med fra Manning. Slik jeg forstår det handler ikke «art of time» om hvordan tid skapes, men mer om prosessen i tids hendelsen. Vi går bortenfor tilblivelse og blir vibrasjoner og tonaliteter i en annen dimensjon, sier Manning (2016, s. 49). Jeg spør videre: Hvilke vibrasjoner og tonaliteter oppstår i de yngste barnas hverdag? De yngste barna i fart når fingrene glir over ulike materialiteter de løper forbi, eller lyd som skapes sammen med kroppslig utfoldelse, hvor det kan se ut som om barna er i sin egen verden. Kan det være her de yngste barna skaper «art of time» i sin barnehagehverdag? Tempo i kroppene når fingrene glir over ulike materialiteter, forteller meg om vibrasjoner og tonalitet i en annen dimensjon (Manning 2016, s. 49). Kan variasjoner i tempo som livsprosess hos de yngste barna i barnehagen tenkes som «art of time»? Tid som skapes i tids hendelser. Jeg undrer meg over mulighetene som ligger i tid når begrepet ikke låses i en fast struktur.

Kapittel 3. Plassering i flere feltet

I dette kapittelet vil jeg skrive frem hvor jeg plasserer studien innenfor ulike felt. Jeg har allerede gjort rede for hvordan studien relaterer seg til et tematisk felt, men skal her videre knytte studien til det jeg vil omtale som et vitenskapsteoretiskfelt inne prosessfilosofi. Jeg vil videre relatere studien til de yngste barnas barnehagehverdag, og skrive frem et barnehagefaglig og småbarnsvitenskaplig felt. Målet er å synliggjøre bredden i et tema som jeg mener kan oppfattes som smalt og lite, men som har forbindelser inn i flere felt. Jeg installere meg selv og begrepene tid og tempo i tre ulike felt for å synliggjøre hvem jeg støtter meg til, og hvordan tid og tempo har stor betydning for både forskningsfelt og praksisfeltet innenfor barnehagen som institusjon.

3.1 Prosessfilosofisk felt

Denne masteroppgaven beskriver en studie som er gjennomført innenfor et prosessfilosofisk felt. Jeg opplever imidlertid at tilnærmingene til feltet stadig trekkes ut mot ytterkanten av hva som kan betegnes som prosessfilosofiske perspektiver, og jeg befinner meg selv tidvis famlende mot disse ytterkantene. Selv om ytterkantene kan føles stup bratte og muligheten for å vippe utfor kanten kan være en reel mulighet, har jeg gjennom hele studien jobbet for å skape balanse. Jeg har hele tiden jobbet med å skape min vei å gå, og under denne prosessen har søken i flere retninger vært en del av prosessen som har pågått.

Enda en viktig prosessfilosofisk kilde er Alfred North Whitehead (15.februar 1861-30.desember 1947). Whitehead var en britisk matematiker og filosof, og i et av verken hans «*Process and reality*», skriver han om en spekulativ naturfilosofi. Whitehead kaller selv sin filosofi for *philosophy of organism*, hvor han sier at virkeligheten ikke består av virkelige ting eller substanser med bestemt egenskap, men av prosesser. Han bidro også til pedagogikkens filosofi (Store Norske leksikon, 2018a). Whitehead mente at teoretisk og praktisk matematikk ikke kunne skilles, men var en evig pågående prosess. Som lærer installerte han seg i disse prosessene, sammen med eleven sine (Stanford Encyclopedia of philosophy, 2018a).

Whitehead sin tanke om å installere seg i prosessen treffer meg og min måte å jobbe på både som forsker og som profesjonsutøver. Det er samtidig utrolig krevende fordi tanken om alt i verden som prosess, er et stykke ifra hvordan verden i samtiden konstrueres rundt mennesket som sentrum. Prosessfilosofen bryter med denne antroposentriske tenkningen.

Erin Manning bygger mye av sin filosofiske tilnærming på blant annet Whitehead sine filosofiske grunntanker, og i tillegg arbeider hun tett opp mot Deleuze og Guattaris univers. Når jeg finner støtte i Manning sine tekster, så mener jeg at det er fordi hennes tekster og teorien hun skriver frem er med på å åpne opp, og tilføre studien ulike dimensjoner i forskningsarbeidet. Med støtte i prosessfilosofien kan jeg utfordre rammer og fastsatte mønstre som har etablert seg som forventninger i akademiske tekster. Hvordan kan jeg søke etter det som er bortenfor eller kanskje mellom? Er tiden inne for det? Og er jeg i besittelse av tiden det tar? Det er her jeg mener prosessfilosofien gjør nettopp det, åpner et felt hvor tid befinner seg i en annen dimensjon.

3.2 Studier som betrakter, å ikke vite som potensialer

Jeg vet ikke. Og det vi ikke vet, det mystiske, fremstår for meg som spennende. Kanskje ikke bare det mystiske, men det som skaper spenninger. Spenning i det å ikke vite sikkert. Det å våge å tvile på egne og andres sannheter, slik at det oppstår et rom for å bevege seg videre inn i en uendelig uvisshet (Johannesen, 2013). Det som åpner opp for å se på forskningen som mysteriesskapende. Kan det være at de yngste barna våger å stå i tvilen, og dermed får et handlingsrom som ikke begrenses? Jeg stiller ikke spørsmålet for å få svar, men for å skape spenning. Tvilen kan da ses på som en måte å utfordre eller utfordres i egen tenkning (Johannesen, 2013). Larsen (2014) skriver om hvordan tvil, usikkerhet og dilemmaer vever seg inn i barnehagens hverdagshendelser, inn i de yngste barnas livsvev. Tvil, usikkerhet og dilemmaer bidrar også til å problematisere spenningene som kan oppstå i – gjennom – mellom det vanlige og det unike i hver enkelt hendelse (Larsen, 2014).

Jeg velger å plassere studien i et felt hvor det å ikke vite betraktes som potensiale. Potensialene har tydelige forbindelser til de yngste barna. Jeg har et bredt felt å lene meg mot, hvor mange forskere innenfor feltet småbarnsvitenskap har skrevet om og forsket på åpenheten mot det som overrasker og skaper nye muligheter (Johannesen, 2015; Larsen, 2015; Otterstad, 2018; Sandvik, 2013; Rossholt, 2012a; Ulla, 2015), et forskningsfelt som fremhever potensialet i å ikke vite sikkert. Potensialene kan videre kobles til poesi i denne studien, slik at det kan konstrueres innganger til ulik forskningsskaping, som vil utvide de yngste barnas variasjoner i tempo til noe mer enn vi kan gripe fatt i med sikkerhet. Jeg lener meg mot tidligere studier som orienterer seg mot potensialer og muligheter som ligger i barns væren i verden, og de yngste barnas åpenhet mot foranderlighet og bevegelighet (Sandvik, 2020). Poesi kan hjelpe meg til å skape en undring og spenning i hvordan tempo og tid i de

ungste barnas væren i verden kan plasseres bortenfor en lineær forståelse av tid (Sandvik, 2020). Ved å ha en tilnærming med å avvente svar, åpner det opp muligheter for å ikke la det empiriske materialet låses i altfor trange rammer og mønster (Alvesson og Kärremann, 2012, s. 53).

I denne studien lener jeg meg mot et felt som kombinerer barnehageforskning med prosessfilosofiske perspektiver, hvor en prosessuell tilnærming kan kobles videre til affekt, og kan også betraktes som prosessontologi, skriver Andersen (2015). Videre ledes oppmerksomheten mot sammenstøt eller mellomrom som skaper nye tilblivelser. Prosessontologi utfordrer dualismer, som for eksempel subjekt/objekt (Otterstad, 2018, s. iv). Jeg lener meg mot studiene som kobler ontologi, epistemologi og etikk sammen i en barnehagefaglig kontekst. Jeg ser i den forbindelse en mulighet til å henvende meg til Barad sitt begrep onto-epistemologi (Nyhus, 2016), og utvide det videre i forskningsfeltet som allerede har arbeidet frem sammensatte tilnærminger til tenke-føle. Denne studien kobles til affektive tilnærminger som tidligere nevnt, og feltet kan utvides til variasjoner av prosess. I følge Barad i Nyhus (2016), så tilegner vi oss kunnskap ved å være i verden og ikke på utsiden av verden, fordi vi alltid er en del av verden på lik linje med all annen materialitet som er av verden. Vi er en del av verden i prosessen. En prosessuell væren i verden, og erkjennelse av muligheter vi har i sammenstøt for nye tilblivelser.

Feltet jeg beskriver og prøver å manøvrere i, er sammensatt og det sprer seg inn i flere variasjoner: Prosessfilosofi, posthumanisme, nymaterialisme, poststrukturalisme, feminisme, postkolonialisme også videre. Det er mulig at jeg nå balanserer helt på kanten av et stup hvor jeg kan vippe både den ene og den andre veien, men jeg mener også at det er på kanten av stupet det kan oppstå noe nytt, noe mer, noe annet. På kanten av stupet opplever jeg at det spenningen gir meg energi til å bli til i mysteriet, eller muligens bli til i tvilens prosesser (Johannesen, 2013), eller bli til i en forskningsprosess som pågår uten rekkverk (Larsen, 2017). Det er det som utfordrer og skaper spenning som driver denne studiens prosess. Ann-Sofi Larsen skriver om å tenke uten rekkverk i veiledning, og jeg har da valgt å forflytte metaforen til å tenke uten rekkverk i forskningen for å utfordre begreper og arv, for å kunne miste meg selv litt slik at det kan skapes nye muligheter (Larsen, 2017, s. 21). Det empiriske materialet gis da en mulighet til å fremstå som mer fleksibelt, bevegelig og transparent, slik at det ikke låses i altfor trange kategorier, rammer og mønster, men gis en mulighet til å bli til i en ny dimensjon. Forskningsfeltet jeg her henviser til har vært nødvendig for meg å lene meg til i det jeg skal skape en særegenhet for akkurat denne studien. Inngangen til det empiriske

materialet skal gis mulighet til å oppstå i nye dimensjoner hvor det abstrakte kan artikuleres gjennom det jeg har valgt å gi navnet *perkolativ prosesspoesi*.

3.3 Barnehagepedagogisk og småbarnsvitenskapelig felt

Igjen understreker jeg at studien har hentet inspirasjon fra tidligere forskning knyttet til de yngste barnas barnehage liv med nysgjerrighet for det som kan bli. Jeg vil i dette feltet bevege fokuset fra metodologi og over mot hvordan tid som tema rundt barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap kan skrives frem. Tematikken jeg skriver om i denne oppgaven er ikke ny, og jeg er ikke den eneste som har skrevet om tid, tempo og puls. Det er mange andre som har gått veien før meg og som jeg kan støtte meg til, og bygge videre på i min egen prosessuelle ferd når jeg skriver om tematikken. Sandvik (2013) skriver om handlingskraft knyttet til blant annet tidsbegrepet. Handlingskraft i form av energier som produseres i møter, eller energier i sammenstøt, og energier som resultat av sammenstøt sett fra mitt teoretiske ståsted. Sandvik (2013) skriver frem en tilnærming til barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap hvor det åpner opp for nye lag og folder til å brette seg ut slik at det oppstår muligheter for å se på de yngste barnas væren i verden som bidrag i en prosesstilnærming. Blikket kan da vendes mot de yngste barnas væren i verden som en ressurs når jeg lener meg mot denne tilnærmingen. Ressurs i relasjoner, i hendelser og som ressurs i demokratiske forhandlinger. Når jeg velger å lene meg mot og ta denne tilnærmingen på alvor, hvor de yngste barna ses på som en ressurs med sine bidrag og handlingskraft i verden, så vil medvirkning transformeres til noe annet, noe mer. Medvirkning som noe mer enn en gave fra den voksne til barnet. En gave i form av «gift» i en derridiansk forståelse, hvor en gave aldri kan gis til en annen uten en intensjon om å få en gave tilbake (Campetier, 2010). En transformasjon som åpner opp for de yngste barnas væren i verden som ressurs i relasjoner, hendelser og demokratiske forhandlinger i tempo og tid, og ikke som en gave gitt fra den voksne til barnet. Medvirkning som en handlingskraft, i tid, som prosess. Medvirkning som forhandlingsprosess som knyttes til noe mer enn det menneskelige subjektet, eller aktive handlinger (Sandvik, 2013).

Når jeg går inn i ulik teori for å se på andre teoretikere som har skrevet om temaet tempo, tid, puls og rytmer i de yngste barnas barnehage hverdag, så opplever jeg at teorien jeg knytter til temaet jeg har valgt har vært en prosess som har vært pågående gjennom et lengre utdanningsløp og mitt levde liv. Jeg har valgt begrepene tempo, tid, puls og rytme som forbindelseslinjer mot prosess. Begrepet prosess som kan defineres som forløp eller en

naturlig utvikling (Store norske leksikon, 2018), et forløp i de yngste barnas liv, et forløp i mitt utdanningsløp, og et forløp i livet. Første gang jeg kan huske at begrepet tempo i barnehagen virkelig fanget min interesse var kommentarer fra ansatte i barnehagen om at «vi løper ikke inne». De yngste barnas kroppene i løp i en lang rekke fra den ene veggen til den andre frem og tilbake. Varme kroppene som pulserte i takt med farten som oppstod. Det vil da i denne uttalelsen være barn som er definisjonen på «vi», og jeg undret meg over hvorfor tempo, og løping ikke kunne utføres i et innemiljø, og da spesielt ikke av barn. Det var ofte personalet i barnehagen som beveget seg rundt i høyt tempo, og tempoet som installerte seg i de voksne kroppene ble det sjeldent stilt spørsmålsteget ved.

Under barnehagelærerutdanningen som jeg tok 2013-2017 kom jeg over begrepet fluktlinj (Øksnes, 2010) som jeg syntes var interessant og som jeg følte gav meg «noe», et begrep å ta med meg inn til refleksjoner og diskusjon rundt temaet tempo, puls og rytme i barnehagen. Begrepet fluktlinj har forbindelse til Deleuze sine organisasjonslinjer, hvor fluktlinj kan ses på som en brytning med en struktur hvor barn blir plassert i en avgrenset rolle (Øksnes, 2010). Ifølge Øksnes (2010) kaller Deleuze disse fluktlinjene for immanenslinjer, hvor immanenslinjene har en tendens til å løse opp dikotomier og segmenter slik at det hele tiden kan skapes noe nytt, fordi organisasjonslinjene ignoreres.

Jeg kan også huske at personalet spurte meg, om det fantes faglitteratur om de yngste barnas kroppene, og mulighetene de yngste barnas kroppene har til å finne egne veier og egne bevegelses mønstre for å «komme unna» regler og strukturer i barnehagehverdagen. Den gangen knyttet jeg det til tempo i barnas kroppene, som bevegelser som skapte brytninger med hverdagsstrukturen. Begrepet *toddlere* blir brukt om de yngste barn, og deres kroppslige fremtoning og bevegelsesmønster (Løkken, 2004; Engdahl, 2017). Det kan også se ut som om toddlerne har en spesiell egenskap til å tone seg inn på følelser (Engdahl, 2017, s. 225-244). Barnas kroppene på stolene under måltidet hvor dulting til den som sitter ved siden av skaper en kjedereaksjon som gjentas igjen og igjen (Løkken, 2004), og som bryter med en diskursiv tankegang om å sitte i ro ved måltidet. Både gjentagelse i leken og hit og dit bevegelse skaper tempo og bryter strukturer (Løkken, 2004, s.69-72). «Hviletid» som en mulig strukturert handling, hvor hender over kanten på sovebåsen, som de yngste barna ligger i, skaper forskyvninger og uro i den strukturerte forestillingen om hvile som lineær. Hender som tar tak i venners hender over sovebåsens kant, og skaper ny energi som forstyrrer strukturerte forestillinger og mønstre i hvile prosessen. Hviletid som ustrukturert og strukturert. Tid som levd og følt, som materialitet bortenfor det menneskelige (Nuttall og Thomas, 2015). Levde hendelser i tiden er konstruksjoner av tid, som både skaper muligheter, men som også

begrenses av dominante diskurser som for eksempel effektivitet (Nuttall og Thomas, 2015). Mål–tid som en effektiv handling i form av å få i seg maten, og hvile–tid som effektiv handling i form av å falle i søvn. Hvilke muligheter ligger i det mystiske å spennende hvis målet er den effektive handlingen?

I denne studien har jeg funnet støtte i forskning som ikke bare aktualiserer tid, men aktualiserer de yngste barna gjennom fokus på kropp. Tankene om tempo og kropper tok meg videre til hvordan jeg opplever at kropper ofte disiplineres til et tempo eller en passe rytme, for å passe inn i en gitt samfunnsforståelse for «riktig» bruk av kropp i barnehagehverdagens relasjonelle tilstedeværelse i rytme og tempo som kan defineres som innenfor normalen, (Nyhus 2013; Rossholt, 2012, 2012a). Kan det være at kropper ikke bare disiplineres, men at tempo og tid kategoriseres i form av fart eller treghet. Søvn kan også være med å skape en inngang til å se flere dimensjoner av fart eller treghet i sovende eller ikke sovende barn (Ulla, 2017). Søvn i barnehagen blir til i variasjoner i tempo igjen og igjen. Søvnens varighet i tiden. Tid som varighet i hendelser kan forskyves mot det uforutsigbare i følge Manning:

«Time as duration is unmeasurable, unknowable as such, unsustainable in experience» (Manning, 2013, s. 80)

Feltet jeg lener meg mot omfatter også et praksisfelt. Interessen rundt de yngste barnas tempo i barnehagen på alle mulige plan fanget meg når jeg jobbet en kort tid på 0-3 års avdeling i 2015, hvor jeg opplevde at tempo og rytme i gråten opptok mye av personalets oppmerksomhet og tid. Gråt som skulle roes og stilnes i forventning om å lykkes (Rossholt, 2009). Under en forelesning med Ninni Sandvik tok tanken om variasjoner i tempo som er tilstede i barnehagehverdagen virkelig tak i meg, og variasjoner i tempo har blitt værende i livet som nye spørsmål. Under forelesningen fortalte Sandvik om en hendelse med en pose potetmospulver som eksploderte i luften i det den skulle åpnes opp. Det var et øyeblikk som bare varte i noen få sekunder, men som likevel skapte et stort skifte i tempo der og da (Sandvik, 2020). Jeg opplever at det i Sandvik sin tekst ikke bare handler om et enkelt skifte i tempo, men mange pågående variasjoner samtidig. Mikroøyeblikk omfatter så uendelig mye, og i det åpnet det seg også uante muligheter. Sandvik sin fortelling om potetmospulveret fikk blikket mitt, og min tilstedeværelse i egen barnehagehverdag til å bevege seg. For meg som forsker fikk fortellingen følger ved at den åpnet opp og beveget tanken om tid, tempo og prosess til helt andre steder. Fortellingen var over på noen få minutter. Den gjorde noe med meg, og den forsetter inn her i nye sammenhenger. Det å være i tiden handler om utfordringer

av å være med fortiden, i fremtiden, gjennom nåtiden, i følge Manning (2013). Jeg er ikke alene i denne studien. Et helt felt med tidligere studier, tidligere praksiser og øyeblikk som skaper krakeleringer og sprekker, er med i studien. Hvordan kan tanken om fortid, nåtid og fremtid slik Manning skriver den frem, skape en inngang til å aktualisere studien mot et politisk og profesjonsfaglig felt?

3.4 Politisk og profesjonsfaglig felt

Denne studien bærer også med seg tid som politikk, og jeg har valgt å belyse det politiske aspektet i studien på et mikronivå. Jeg vil først vende meg til et sitat fra Manning (2007) hvor hun viser til politikk som berørende og et evigvarende fenomen som alltid vender tilbake til det vi ikke vet.

«A politics of touch implies a spiraling politics in-creation, an eternal return of the unknowable» (Manning, 2007, s. 14)

Manning sitt sitat utvider spennvidden i tid, når jeg i denne studien prøve å belyse tid som politikk, og det er flere studier innenfor barnehagefeltet som har funnet innganger jeg kan lene meg mot.

Jeg har funnet stor interesse i studier som problematiserer den strukturerte og lineære tiden i en effektiv og fremtidsrettet tankegang. Nedenfor henviser jeg til ulike studier som gjør meg som produsent av denne teksten, men også meg som profesjonsutøver, oppmerksom på at ved å ha et ensrettet søkelys på den strukturerte og lineære tiden, så kan det gå på bekostning av profesjonsutøvernes mulighet til å styre over egen kunnskap. Tid og mulighetene som gis til å handle kan ses i sammenheng. Jeg vil videre vise til studier som har problematisert tid gjennom å yte motstand mot fremtidsstyring. Fremtidsstyring som betrakter barnehagen som leverandører av fremtidens arbeidstakere, og som utfordrer barnehagelærernes profesjonsutøvelse og arbeidsoppgaver.

3.5 Politikk som berøring og politikk som størrelse

Når jeg retter oppmerksomheten mot variasjoner i tempo i barnehagens hverdagsliv, så beveger jeg meg inn i en politisk dimensjon i form av hvordan tid kan bli utfordret på flere nivåer i feltet. Ved å henvende meg til Dahlberg og Moss (2005) kan jeg bevege meg i et nivå som belyser politikk som en størrelse, ved å se på «major and minor politics» i lys av blant

annet Nikolas Rose sin tekst «Power of freedom». Henvender jeg meg til Manning (2007), og «a politics of touch», så kan et av nivåene jeg beveger meg i handle om politikk som berørende. Manning (2020) sine begreper «micropolitical and macropolitical» og Dahlberg og Moss (2005) «major and minor politics», har gitt meg støtte til å brette ut politikkenes lag og folder ytterligere slik at barnehagehverdagens mikroøyeblikk kan fremstå som viktig politiske handlinger i et tidsperspektiv. Den politiske påvirkningskraften innen barnehageforskning og barnehagefeltet generelt har en stor påvirkningskraft for hvordan forskning i et småbarnsvitenskaplig felt, skrives frem. «Micropolitical and macropolitical» (Manning, 2020), «major and minor politics» (Dahlberg og Moss, 2005), og «politics of touch» (Manning, 2007) handler ikke om politikk som styres i et transparent hierarkisk system, men om politikk hvor man må ha en skarp evne til å observere komplekse forbindelser i et nettverk. Jeg henvender meg til Dalberg og Moss (2005) som setter Deleuze og Guattaris rhizome i spill, og fremhever nye forbindelser:

« In a rhizome there is no hierarchy of root, trunk and branch, nor is it like a staircase where you have to take the first step before you move onto the next» (Dahlberg og Moss, 2005, s. 117)

Politikk som rhizome har ikke et hierarkisk oppbygd system, sier Dalberg og Moss (2005). Tenker man rhizomet som en jordstengel så vil jordstengelen skyte skudd tilfeldig i jordskorpen og skape sprekker og brudd i det som allerede eksisterer. Studiene til Dahlberg og Moss (2005) har løsnet opp for å se på hvordan barnehager som både praktisk og teoretisk felt har forbindelser til et politisk felt. Det ene kan med andre ord ikke utelukke det andre, fordi samfunnet vårt er avhengig av alle foldene lagene og nyansene i politikken, for å kunne være foranderlig og bevegelig slik at grensene for hva politikk kan bli ikke må begrenses, og bare ses i lys av hva politikk er. Ved å tenke politikk som bevegelig og fleksibelt kan det skape rom for å komme bortenfor en form av strukturerte og forutsigbare programmer (Dahlberg og Moss, 2005).

3.6 Profesjon og politikk

Denne studien støtter seg mot feltet som også åpner opp for denne filtreringen av politikk inn i barnehagehverdagen. I dagens samfunn styres mer og mer av barnehagehverdagen av blant

annet ulike kartleggingsverktøy og pedagogiske programmer som er utarbeidet av kommersielle aktører. Metodene som brukes har en nær sammenheng til tid og årsak. Det vil si, noe skal gjøres *her og nå* for å styre endring i *fremtiden* (Ulla, 2015). Hensikten med metodene og verktøyene som profesjonsutøverne pålegges å bruke, skal sikre en målrettet læring hvor alle barn får samme «læringspakke», og videre kobles målstyringen til å ikke bli «hengende etter» i en normativ tanke om utvikling. Pettersvold og Østrem (2018) stiller seg spørsmål om profesjonsutøvernes handlingsrom, og muligheter profesjonsutøvere har til å foreta andre retninger for fokus i samtidens barnehagepolitiske kontekst. Kanskje er det viktig å understreke at det både er snakk om et handlingsrom profesjonsutøverne blir gitt, men også et handlingsrom vi som profesjonsutøvere tar. Jeg skriver «vi tar» fordi jeg er en av profesjonsutøverne som står i dette hver dag, sammen med mine kollegaer. Pettersvold og Østrem (2018) sier at et tilstrekkelig handlingsrom er vesentlig for at samfunnsmandatet vi er pålagt å styre etter skal bli ivaretatt. Jeg mener at denne studien er en del av et handlingsrom som er viktig for at samfunnsmandatet jeg som profesjonsutøver er pålagt å styre etter, blir ivaretatt. Ved å øke oppmerksomheten mot tid og variasjoner i tempo, så beveger denne studien seg rett inn i dette handlingsrommet. Studien aktualiserer samfunnsmandatet som jeg er pålagt å styre etter, og den tilbyr flere nyanser, lag og folder på spørsmål om hvordan det kan bli ivaretatt. Jeg arbeider da i forlengelsen eller utvidelsen av tidligere forskning som aktualiserer barnehagepedagogikk, politikk og tid.

Når tekstens politiske fokus knyttes til tid og mikroøyeblikk, utfordres både tid og barnehagepedagogikk som statiske elementer. Det jeg skriver frem vil ha en politisk agenda ved at målet med teksten er å synliggjøre variasjoner i tempo og pulserende liv i barnehagen som noe annet enn læringspakker og ferdig produserte pedagogiske programmer. I denne studien er det de yngste barnas barnehagehverdag, i form av variasjoner i tempo og pulserende liv, som skrives frem som noe mer. De yngste barnas væren i verden i form av tempo og puls som viktig inn i det politiske og profesjonsfaglige feltet, for å kunne være med å brette ut en fold til i det politiske feltet. En fold hvor de de yngste barna som sentrale aktører kan påvirke politikken med kunnskap og kompetanse om nettopp de yngste barna. De yngste barna som viktige aktører i den barnehagepolitiske konteksten.

3.7 Temaets relevans for barnehagefeltet og forskningsfeltet innen barnehagepedagogikk i samtiden – hvor mål knyttes til mulighetsrom.

Hvordan kan så denne studien med blick på variasjoner av tempo være viktig å skrive om for barnehagefeltet og forskningsfeltet innen barnehagepedagogikk i samtiden? Denne studien vil bidra med perspektiver på hvordan variasjoner i tempo og pulserende liv kan betraktes som en stor del av vår væren i verden. Studien vil gjennom de tilnærmingene jeg har valgt, åpne opp for spørsmål om vi ved å tilnærme oss de yngste barnas tempo og puls i hverdag på en undrende og transparent måte, også kan skape eller forskyve mulighetsrom. Fokuset på tid kan åpne opp for nye betraktninger på hvordan vi kan få innpass og tilegne oss nye erfaringer for å få utvidet kunnskap, om en verden vi i vår voksendom muligens har mistet i øyeblikket. Ved å forskyve forståelsen av tid så kan det muligens skape uroligheter som kan være produktive. Produktive uroligheter, som det kreves mot for å stå i. Mot for å stå i, fordi kaoset lett oppstår og valg man tar får konsekvenser ved at det alltid er noe som velges bort (Torsteinson, 2011). Når jeg skriver mistet, så tenker jeg det kan være både en bevisst og en ubevisst handling. En bevisst handling i form av å tilpasse oss et system og forventninger fra styrende makter, og ubevisst i form av å miste oss selv til voksendommen.

I dagens samfunn opplever jeg at voksne sin forståelse av verden, legges til grunn for hva som er riktig måte å være i verden på (Sandvik, 2016, s. 152). Hva må til for at dikotomien barn-voksen skal «løses» opp, og mer likeverdig oppfatninger av hverandres handlinger i hverdagen kan bli en realitet? Hvor ansvarligheten og respekten for den andre, uansett alder, forskyver likegyldigheten til side, slik at etikken i relasjonene ikke bare blir tekniske handlinger (Dahlberg og Moss, 2005, s. 70). Jeg mener derfor at forskning rundt variasjoner i tempo har en relevans i dagens samfunn, fordi ytre krefter påvirker i stor grad tanken om hva innholdet i barns hverdag bør være, uten at menneskene og stemmene som er midt i prosessene blir nevneverdig lyttet til. Ved å forske på variasjoner i tempo som påvirker og påvirkes av all materialitet, så retter jeg blikket mot å utvide det jeg opplever som begrensende tenkning om tempo og puls. Kan denne studien skape en nyanse av noe mer, noe annet? Og hvordan kan jeg begrunne målet ut fra et barnehagefelt og forskningsfelt?

Ekspertgruppen som har uttalt seg om barnehagelærerrollen i dag og i fremtiden (Kunnskapsdepartementet, 2018, s. 246) sier at det må utvikles en praksis hvor barn systematisk og prosessuelt får mulighet til å medvirke. Jeg mener absolutt at vi må se på praksis i barnehagen og hvordan praksis utøves for å komme bakenfor dikotomisk tenkning

om menneskene i barnehagen, men jeg tror også at vi må komme bortenfor tanken om subjekt – objekt, og oppdage variasjoner av materialitet som blir en del av barnehagens hverdagsprosess. Det er mulig begrepet praksis i prosess kan åpne begrensede kategorier? Skal barns handlinger i hverdagen kunne ha en mulighet til å vurderes på lik linje med voksne sine handlinger, så mener jeg at «stemmene» som snakker også må bli hørt, hvis vi skal ta ekspertgruppens uttalelser på alvor. «Stemmer» i dette tilfelle handler da ikke bare om det verbale språket, men om alle uttrykksformer. Prosesser i tempo, og variasjoner i tempo kan da inkluderes som uttrykksformer og utvide forståelsen av stemmer som skal lyttes til. Det har også vært interessant å få tilbakemelding fra foreldrene i barnehagen om interessen rundt mitt valg av tema. Foreldrene har gitt uttrykk for at de opplever studien som viktig, og de har også gitt uttrykk for at begrepet tempo og temposkifter i barnehagens hverdag belyser og åpner opp for å se et større bilde enn bildet vi allerede har blikket på. Foreldrenes respons har tilknytning til studiens relevans. Det er mulig tid er en tematikk som belyses fra flere hold, og jeg har i den senere tid blitt oppmerksom på flere konferanser og litteratur som henvender seg til barnehagefeltet og som tar opp tematikken. Jeg vil først og fremst fremheve Barnehagefolk nr. 3, 2020, som har tittelen «Tid». I flere artikler blir tid skrevet frem med relevans til barnehagefeltet og forskningsfeltet. Tid blir i tidsskriftet skrevet frem som mulighet, som kan fange oss, som kan skape forventninger til oss, og tid som variasjoner i tempo i menneskenes liv i barnehagen. Wyller (2020) skriver om «Tiden, klokken og menneskelivet». Han viser til Cortázar i sin artikkel, og klokkenes tyranni, som styrende tid i hverdagen vår. Han sier at vi mister en del av oss selv, gjennom klokketiden. Wyller (2020) sin fortelling forskyver blikket mot tap av frihet. Vi som mennesker gis ikke en gave når vi får en klokke på armen, men klokken får oss i gave, sier han. Myklestad (2020) skriver om hvordan den målrettede pedagogikken muligens får stor plass i barnehagens hverdag. Hun skriver om pedagogikkens tid og lekens ikke-tid, hvor hun har brukt Walter Benjamin til å skrive frem sine tanker om tid. Hun setter søkelys på spørsmål som: Styres vi muligens så mye av chronos i hverdagen at det ikke stilles spørsmål ved begrepet tid? Det er mange veier å gå, og det er mange med meg som er opptatt av temaet i en barnehagekontekst. I Finland skal det være en konferanse våren 2021 som har tittelen Childhood and Time. På denne konferansen skal blant annet Professor Veronica Pacini-Ketcabaw fra Canada delta. Pacini-Ketcabaw har skrevet mange bøker og artikler om de yngste barna, og hun er opptatt av å eksperimentere med forskning rundt strukturer, forhold og kompleksitet. Dette mener jeg gir en indikasjon på at tematikken jeg skriver om i denne teksten er viktig, og det gir relabilitet til studiens innhold. Tematikken i studien beveger seg i et stort landskap hvor tid og tempo som

hverdagslig ikke automatisk kan forbindes med tid og tempo som trivielt. Temaet innehar et bredt faglig perspektiv, som er viktig for barnehagefeltet og forskningsfeltet i Norge, men som også er relevant for store deler av verden. Nyliberalisme som blant annet innebærer at menneskets tid styres mer og mer i detalj, innenfor en normativ forståelse, hvor det målbare og resultatorienterte gis verdi, er en global bevegelse (Englund og Solbrekke, 2011). Det resultatorienterte med en fortjeneste til samfunnet beste også innenfor akademiske rekker (Manning og Massumi, 2014, s. 84). Kanskje handler det enda en gang om mennesket som plasseres i sentrum av verden, men som uten å være oppmerksom på det blir lenket til klokketiden, til chronos. I denne studien ønsker jeg å skape motstand mot dette som eneste og endimensjonale bevegelse.

Kapittel 4. Teori utvides inn mot affekt og metodologi

I den innledende delen av oppgaven viste jeg til hvordan utforsking av tid ledet meg til å stille spørsmål og undre meg om hvordan jeg kan utforske variasjoner i tempo med de yngste barna. Blikket ble rettet mot et pulserende liv i en affektiv og prosessfilosofisk tilnærming. Den teoretiske retningen jeg har valgt i denne oppgaven har sitt utgangspunkt i at tid og tempo alltid blir til, i alle hendelser i hverdagen. Igjen vil jeg sette søkelys på tid, både som evighet og mikroøyeblikk. Men hvordan kan jeg beskrive hendelser i både evighet og mikroøyeblikk?

Det kan være lett å eie en forståelse av hva hendelser er, fordi livet vårt består av hendelser. I hendelsene oppstår også følelser, og gjennom hverdagsspråket tenker vi kanskje at følelser er lett å identifisere og definere. Det er mulig dette oppstår fordi vi kjenner på følelsene hele tiden, i alle hendelser. Men hva skjer når vi åpner for flere variasjoner? Legger vår forforståelse til siden og åpner opp for å se noe mer? Åpner for det som også er imellom? Det må være noe mer her. Dette beveger meg mot flere lag i både tid, hendelser og følelser. Nedenfor vender jeg meg mot affekt for å utvide forbindelsene videre.

4.1 Med Erin Manning i et prosessfilosofisk landskap

Jeg vil nå gå nærmere inn i begrepene fra Erin Manning, som jeg har presenter tidligere i studien, for å finne innganger til å utvide både teoretiske tilnærminger og forme innganger til analyse av empirisk materiale. Jeg er klar over at «the minor gesture» ikke kan eksistere uten «the major gesture», men jeg vil likevel konsentrere meg om å skrive frem «the minor gesture», fordi det er denne kraften jeg opplever som vanskelig å kunne artikulere verbalt, men som likevel fremstår som betydningsfull.

4.1.1 Kraften i «the minor gesture»

Når Manning (2016a) skriver om «the minor gesture in 16 movements» synliggjør hun bevegelige påvirkninger i et prosessfilosofisk landskap. Hun skriver frem «the minor gesture, som en gestikulær kraft som åpner opp for å tenke videre om potensialer i erfaringer. Denne forbindelsen går bortenfor bevegelser jeg kan se og identifisere. Jeg opplever det som utfordrende å skulle sette ord på en kraft som fremstår som abstrakt og vanskelig å fange, men som likevel har en enorm påvirkning. Manning skriver bevegelse frem i ulike variasjoner:

«The minor gesture: the gestural force that opens experience to its potential variation, moving from within experience itself, activating a shift in tone, a difference in quality» (Manning, 2016a, s.1)

Hvordan kan jeg bruke «the minor gestur» som støtte til å se bevegelsene og sprekke i det strukturerte og lineære i barnehagehverdagen? «The minor gesture» beveger seg mot krefter som hele tiden ligger der i sin egen verdifulle form (Manning, 2016a). Det er viktig at kreftene som omtales ikke reduseres til en bevegelig makt vi kan identifisere, fordi kreftene i «the minor gesture» også opererer på mikronivå. «The minor gesture» vil ikke kunne fanges i en gitt form, men går muligens under radaren (Manning, 2016a). Jeg velger å illustrere det med et undervannsskjær som skaper bevegelser i vannoverflaten selv om man ikke ser det som forstyrrer og skaper uro på vannoverflaten.

Barnehagehverdagen består av en kompleks samling strukturerte og ustrukturerte prosesser som hele tiden er pågående. Det kan handle om måltider hvor et melkeglass velter og skaper bekker av melk på bordet, hvor små fingre fører melkebekkene helt ut til bordkanten slik at melken drypper ned på gulvet. Kraften i det øyeblikket hvor melkeglasset står på vippen til å tippe, kan man nesten ta og føle på. Det kan oppleves som et stopp eller en stillstand. Slik jeg forstår Manning (2016a) kan «the major» leses som en gitt forståelse av et strukturert system som gis en viss verdi utfra sin strukturelle oppbygging. «The minor» blir kraften som presser seg gjennom og ødelegger og problematiserer de strukturelle formene. Som et undervannsskjær skaper uro og bevegelse i vannoverflaten, skaper «the minor» uro og bevegelse i de normative standardene som gis verdi i et samfunn (Manning, 2016a). «The minor» kan ikke forbindes med fast fjell, eller et skjær, fordi det da låses i en statisk form, slik jeg forstår Manning (2016a). Bevegelse kan derimot handle om krefter som endrer og transformerer seg i hver ny hendelse som oppstår. «The minor gesture» gjenoppstår ikke i samme form eller mønster som den har gjort tidligere. De gestikulære kreftene hefter seg på gjennom hver ny hendelse. Kunsten til å transformere hver ny hendelse kan være en mulig inngang for å skape mulighetsrom i barnehagens maskineri, som Sandvik (2016) skriver om. Barnehagens maskineri er hele tiden i bevegelse, og endring oppstår. Ulike fragmenter hefter seg på i hendelsene og bevegelsene blir til gjennom barnehagehverdagen.

«Hendelser og intensiteter oppstår, eskalerer og dør ut. Energier tar veien mot nye maskineridannelser, og nye ting oppstår. Maskineriene står derfor aldri stille, de er ustoppelige i bevegelse i et evig kontinuum» (Sandvik, 2016, s.156).

Maskineriene står aldri stille, skriver Sandvik (2016) i sitatet ovenfor, fordi de hele tiden er i bevegelse. Variasjoner i tempo er pågående, fra stillstand hvor man kan høre en knappel falle til en kakofoni av lyder som passerer som dunkende puls gjennom kroppen. Jeg vender meg til Whitehead igjen, for å synliggjøre kraften i det levde liv. Han sier «livet nekter å balsameres levende» (Whitehead, 1978, s. 339).

4.1.2 Tonaliteten i «the minor gesture»

Jeg vil nå prøve å sette ord på det jeg opplever som abstrakt, gjennom å sette ord på tonaliteten i «the minor gesture». Dette får meg til å trekke forbindelseslinjer mot tid, og mot tanken om selve øyeblikket som noe større enn sekundene som tikker forbi. Tonalitet med forbindelse til uendeligheten i alt som omgir oss i verden. Manning beskriver hvordan bevegelsene eller påvirkningene skjer innenfra, gjennom hendelsen i seg selv. Det oppstår et anslag eller en endring i tonalitet, som avgrenses til en fysisk ytre påvirkning. Tonalitet blir til i en påvirkning innenfra selve hendelsen (Manning, 2016). Kan det være øyeblikk i øyeblikket? Bevegeligheten og tonaliteten i Manning sine fortellinger forskyver tid inn i et landskap som er åpent, med stort rom for bevegelse. «The Minor gesture» som en usynlig kraft som gjør et anslag og endrer strukturen i «the major gesture», endring i strukturer får noe nytt til å skje. «The minor works the major from within» (Manning, 2016, s. 1). Det perfekte øyeblikket er tidløst og tiden kan ikke ses på som fortapt, men som noe som eksisterer i evigheten (Whitehead, 1978, s. 338). Hva skjer hvis vi ser på de yngste barnas hendelser i verden som perfekte øyeblikk i tid som vil eksistere inn i evigheten? Hvert enkelt øyeblikk i de yngste barnas liv som perfekte akkurat som de er. Øyeblikk som ikke skal struktureres, temmes eller formes. Øyeblikk når vennskap er så sterkt at ordene «Jeg elsker deg» kan rive ned sperre bånd uten å berøres. Jeg vil komme tilbake til dette i de poetiske uttrykkene som utgjør empirien i denne studien.

I hverdagen opplever jeg musikken, og variasjoner i tone og tempo i musikken, som utrolige krefter i de yngste barnas hverdag. Krefter som beveger og endrer, og jeg undrer meg gjentatte ganger over hva som skjer i øyeblikket hvor vibrasjonene oppstår. Greier jeg noen

gang å hekte meg på akkurat i det øyeblikket hvor vibrasjonen starter, eller ligger det alltid en vibrasjon der, som øker og avtar i styrke? For meg kan det se ut som om de yngste barna kan virke helt uanfektet på musikken som spilles, men som på et nanosekund, neste før jeg kan greie å oppfatte variasjonene som oppstår i tempo og rytmen i musikken så spretter en hel barnegruppe opp og hiver seg med i en ellevill dans hvor bevegelige kropper blir et med annen materialitet som eksisterer. Kan det være barna blir til, igjen og igjen, i uendelige transformasjon i et «musikkmaskiner» (Sandvik, 2013, s. 50)? Hele tiden i bevegelse i ulike varigheter og variasjoner. Energier slår inn og endrer strukturer på et nanosekund. «The minor» er hele tiden i bevegelse og det er ikke i en gitt struktur eller form. «The minor» står ikke i forhold til «the major» hvor «the minor» kan ses i en gitt form, nettopp fordi «the minor» har sin helt egne rytme som er foranderlig og bevegelig, og aldri eksisterer i det samme (Manning, 2016). Hvilke krefter som slår inn når variasjonene som skjer i dansens tempo, eller i øyeblikket når melkeglasset står på vippen til å tippe oppstår, kan derfor ikke identifiseres i en gitt struktur eller form. Jeg vender meg til Manning (2013) for å kunne uttrykke bevegeligheten i hendelsene, i det hun sier:

«Movement is everywhere, always, at all scales, speed, and slownesses»
(Manning, 2013, s. 13).

Det vil alltid være bevegelse overalt til all tid, i varierende tempo, i følge Manning (2013). Tempo blir bevegelse og videre skapes det forbindelser til variasjon, i de yngste barnas væren i verden. Rytmer i bevegelse vil ikke oppstå fra utsiden, i det hendelsen tar en slags form, men i bevegelse i seg selv (Manning, 2013). Hvilke krefter slår da inn når variasjoner i tempo blir merkbare i hverdagen vår?

4.2 Affekt i et bølgende sammenstøt

Frem til nå har jeg begrunnet hvordan tematikken tid, kan betraktes gjennom prosessfilosofi. Målet med å aktualisere tid er knyttet til nysgjerrigheten for om øyeblikk kan romme folder og lag som jeg ikke har kunnet manøvrere mot, fordi den lineære tiden har styrt blikket og oppmerksomheten min. Kan det være at den lineære tids oppmerksomheten har hindret meg fra å oppdage «noe» de yngste barna kjenner og erfarer i sin væren i verden, i øyeblikket? Hvilke mulighetsrom kan oppstå når jeg følger tid sammen med affekt i tråd med Manning sine perspektiv. Kan det være mulighet for at det oppstår sammenstøt med en slik kraft at

øyeblikket åpnes mot noe mer? Åpner øyeblikkets variasjoner av lag og folder gjennom affekt. Den affektive tilstanden som oppstår i sammenstøtene skal ikke ses på som en bevisst tenkning eller refleksjon, men mer som en spontan fornemmelse som folder seg ut, rundt og gjennom barnehagens «virkelighet» (Myrvold og Myhre, 2018). Affekt blir en intensitet som ikke påvirker utenfra, men som påvirker imellom hele tiden. Affekt begrepet, tenkt med Deleuze, handler ikke om følelser, men kan tenkes som energi (Andersen, 2015, s. 317). Andersen (2015) skriver, «affekt er noe som er mellom». Affekt og affeksjon kan ikke forbindes med personlige følelser, fordi affekt oppstår imellom kroppslige sinnstilstander, i følge Massumi (Deleuze og Guattari, 2020, s. xvi). Affekt handler om mulighetene i det å affekteres (Deleuze og Guattari, 2020, s. xvi). Hvordan er det mulig å tenke affekt som alltid tilstedeværende?

Affekt blir som oksygen i luften som fyller alle «mellomrom» i livet og i tiden, men som vi ikke umiddelbart forbinder til øyeblikkets tilstedeværelse? Affekt blir en kraft som påvirker. Jeg var tidligere inne på følelser, og ovenfor gav jeg Massumi sin definisjon på begrepet affekt. Affekt utvider kroppens ubegrensede eller begrensede kvaliteter og kapasitet til noe mer. Til å affektere, eller la seg affekteres til å handle, skriver Olsson (2014, s. 91). Bølgene som jeg har beskrevet her, og affektens utvidelse av kapasitet, er en del av denne studiens metodologi. I neste kapittel vil jeg utvide de metodologiske perspektivene, men jeg vil her knytte begrep som trer frem til de metodiske valgene jeg har gjort, blant annet med å velge poesi som metode. De poetiske tekstene som ble utarbeidet skulle flettes inn i nye sammenstøt. Jeg valgt å betegne disse poetiske tekstene som perkolativ prosesspoesi. Følelsene jeg kjente skylle gjennom min kropp i tidsrommet forskningen pågikk, kan muligens tenkes som en registrering av kroppens ubegrensede kapasitet (Olsson, 2014). Med vokabularet jeg bruker metodisk kan dette omtales som perkolasjon gjennom min kropp. Dette mener jeg har nære forbindelser til en affektiv intensitet i sammenfiltringen med kropp, hendelser energier, temposkifter og pulserende liv. Jeg mener da at mine følelser i en perkolativ prosesspoetisk tilblivelse ikke var avgjørende, men perkolativ prosesspoesi som en del av noe mer. Jeg som materialitet, og min fysiske kropp med mine følelser kan da kun tenkes som et verktøy til å skrive frem tekstene. Det handler ikke om min tilstedeværelse som subjekt i verden, i isolert forstand.

Tekstenes tilblivelse er effekten av affekt som Olsson (2014, s. 91) skriver. Mine følelser kan være en registrering av min kropps ubegrensede eller begrensede kapasitet til å la meg affektere, hvis jeg ser det i lys av Olsson (2014) sin tekst. Det empiriske materialet i form av perkolativ prosesspoesi er en del av prosessen i sammenstøt med den materialistiske

kroppen som en perkolator, eller som et verktøy for tekstene som blir og blir. Kroppen kan ikke skilles fra omgivelsene vi befinner oss i, affekt handler om en tilstand av omgivelser (Manning, 2013, s. 26). Kan jeg tenke at empiri i form av perkolative prosesspoesi er skrevet i affekt? Jeg som metode (Reinertsen og Flatås, 2017) i en affektiv tilstand. I et sammenstøt. I en intensitet. I en hendelse. En affektiv tilnærming i tekst. Affekt og hendelse er sterkt sammenbundet, og hendelser hjelper oss til å forstå affektive sammenstøt hvor vi hele tiden opplever nye tilblivelser (Andersen, 2015, s. 322). Jeg som metode i sammenstøt med hendelser hvor energien som oppstår skaper noe imellom. Tekstene mine er ikke et produkt av *en* hendelser eller *min* følelsesmessige tilstand. Tekstene har blitt til i et sammenstøt av energier, et sammenstøt med hendelser, følelser, sanser og all annen materialitet vi støter sammen med i hverdagen. Utfordringene oppstår imidlertid i det affekt ofte reduseres eller flettes inn i tolkninger hvor det oppstår misforståelser. Jeg har valgt å ta tak noen av misforståelsene som ofte er knyttet til begrepet affekt, og følge Massumi (2015), sine forklaringer for å kunne utvide tilnærmingen til begrepet.

4.3 Massumi og en utvidelse mot affect

Jeg har valgt å henvende meg til Brian Massumi, professor emiratus innen filosofisk teori, med vekt på prosessfilosofisk og politisk aktivistisk tilnærming. Valget er gjort for å brette ut en ny fold i studien min, eller muligens folde ut mer av en fold som allerede er der. Brian Massumi har jobbet ved Yale University i Canada, og han har et tett samarbeid med Erin Manning både i tekster som skrives og i arbeidet med Sense Lab. I denne studien har jeg valgt å ta tak i Massumi sin beskrivelse av affekt, for å kunne utvide begrepet. Dette gjør jeg fordi det er en viktig del av studiens analytiske inngang. Den allmenne forestillingen om begrepet affekt tar mange former, og for å kunne ta affekt ut fra en stigmatisert forståelse, så kan ikke affekt reduseres til en enkelt forståelse, skriver Massumi (2015). Massumi (2015) skriver frem «affect» og «event» som to begreper som drar nytte av hverandre i en filosofisk tenkning.

I denne studien føyer jeg til «the minor gestur», i en kombinasjon med «affect» og «event». For å utvide mulighetene rundt variasjoner av tempo er de tre tilnærmingene, som Massumi skriver om, sentrale elementer som drar nytte av hverandre i prosesser i denne studien - men også i prosessene som foregår i barnehagehverdagen. Når studiens empiri presenteres flettes elementene samme, slik at det dannes muligheter i mysteriene rundt variasjoner i tempo i barnehagens hverdag. Det skal støte sammen, og skylle gjennom. Den perkolative prosesspoesien skal møte de prosessfilosofiske begrepene. Dette skal ikke gjøres

for å fjerne kompleksiteter, men for å åpne opp slik at det skapes nye variasjoner. Men før jeg kommer dit vil jeg ta med meg tre «misforståelse» om begrepet affekt. Under hvert underkapittel starter jeg med et sitat i kursiv der Massumi (2015) fremhever hvordan «misforståelsen» ofte inntreffer i møte med den affektive tilnærmingen. Disse misforståelsene skal danne grunnlaget for hvordan jeg orienterer og beveger meg videre i studien.

4.4 1. «misforståelse»

«Affect is individual» (Massumi, 2015, s. 205)

Affekt blir ofte misforstått som en individuell handling (Massumi, 2015). Affekt kan aldri være individuell fordi den oppstår i et sammenstøt. Det vil alltid være materialiteter som støter sammen. Min affektive tilstand kan da ikke knyttes til meg som subjekt, men muligens til subjektivering, noe som gjøres i handling og som ikke knyttes til noe som er i mennesket (Larsen, 2017). Jeg kan derfor ikke skrive «min» affektive tilstand som noe jeg innehar, jeg må se på affekt som prosess. Affektiv tilnærming i en barnehagekontekst. En affektiv prosess i et evighets sammenstøt som ikke har en slutt, og hvor materialitet ses på som prosessuell, og som har like stor påvirkningskraft. Menneskene i barnehagen vil være en stor del av materialiteten i disse sammenstøtene, uavhengig av alder, kjønn, etnisitet eller hierarkisk posisjon, men jeg mener menneskene i barnehagen ikke har noe unik posisjon kontra andre materialiteter. Hvilke muligheter til å skape ny kunnskap om de yngste barnas variasjoner i tempo kan da oppstå hvis vi ser det i lys av affektive prosesser i barnehage praksisen?

«Affekt hos Deleuze og Guattari kan forstås som forandring eller variasjoner som oppstår når sammensetninger støter sammen, eller som mellomrom for nye blivelser» (Andersen, 2015, s. 321).

Oppstår affekt som mellomrom for nye tilblivelser så kan affekt umulig være individuelt fordi det må være noe å oppstå mellom. Det må være noe mer der. Kan affekt ses i et sammenstøt med «the minor gesture» (Manning, 2016)? Affekt som en kraft som slår inn og skaper en endring eller variasjon i sammenstøtet. En forandring som skaper noe annet, noe nytt, noe mer. Begrepet affekt tenker jeg som et trådverk i/mellom/før/under/etter tekstene mine, hvis det i det hele tatt lar seg gjøre å knytte begrepet affekt til tid. Ikke som en lineær tid, men som tid i mange lag og mange former, som brettes ut og skaper nye muligheter. Begrepet binder, men gir også rom for å se noe mer eller noe annet. Noe som kroppens ubegrensede eller

begrensede kapasitet affekteres til handling, hvis jeg bruker Olsson (2014) sin tekst til å tenke med. Kan affekt binde noe som helst?

4.5 2. "misforståelse"

"Affect pertains to the body as opposed to the psychic or mental"
(Massumi, 2015, s. 210).

Affekt blir ofte misforstått som kroppslig mer enn mentalt og psykisk, i følge Massumi (2015). Misforståelsen oppstår ofte når begrepene affekt og følelser diskuteres sier han. Kan det være at affekt knyttes til kropp når effekten av affekt registreres gjennom et kroppslig uttrykk? Jeg er ikke ute etter en fasit her, men undrer meg over hvilke begrensninger tankegangen kan føre til eller hvilke mulighetsrom vi aldri får åpnet døren inn til hvis det er effekten av affekt vi snakker frem som en affektiv tilstand. Slik jeg forstår Massumi (2015), så snakker han om den affekterte kroppen som en tilstand langt utenfor den tenkende kroppen. Massumi (2015) skriver videre den affekterte kroppen frem som en sansende tilstand hvor det ikke er et skille mellom den bevisste eller ubevisste kroppen. Det er flere lag hvor vi går bortenfor effekten av affekt. Kan mine tekster være skrevet i en affektiv tilstand eller er de effekten av affekt? Igjen opplever jeg at det oppstår et paradoks, fordi det her ikke handler om *min* affekt. Jeg må bevege meg videre i min søken. Kan variasjoner i tempo som oppstår i barnehagehverdag være affektive hendelser eller effekten av affekt? Hvilke lag i det affektive landskapet er det vi ikke folder ut og gir mulighet i de pedagogiske praksisene? Hva hvis misforståelsene blir sannheter?

"The body of affect is extended first in the sense that it is not limited to the brain"
(Massumi, 2015, s. 210).

Kan kroppen være et verktøy for hendelser? Igjen oppstår det et paradoks, hvis det ikke eksisterer en avgrenset kropp slik jeg skrev innledningsvis. Om kroppen ikke er en avgrenset enhet, hvordan kan jeg da hekte meg på utvidelsen? Kropper som ikke eksisterer ut fra en lineær og strukturert tankegang, men kropper på kryss og tvers. En affektiv kropp som handler ut fra det sansbare før tankene rekker å slå inn? Kan de yngste barnas variasjoner i tempo handle om affektive kropper som handler ut fra det sansbare i sammenstøtet? Her ser jeg at kropp blir relasjonell i stedet for individuell, slik jeg henviste til Manning (2007)

innledningsvis. Det kan ikke gis en definisjon som avgrenser felleskap, fordi felleskap bare kan oppstå i hendelsen (Manning, 2020). Muligens kan samhörighet bli en fold til å brette ut felleskapet i flere lag? Hvilke nye muligheter kan oppstå hvis vi tenker de yngste barna, i uendelige sammenstøt med øvrige materialiteter som drivkraft i hverdagshendelsene?

4.6 3. «misforståelse»

«Affect is good» (Massumi, 2015, s. 209).

Dette sitatet er enda et av flere misforståelser som Brian Massumi skriver om. Han henviser til at affekt er etisk nøytralt, i hvert fall i en allmenn forståelse av etikk begrepet. Affekt kan ikke måles i å være verken god eller dårlig. Med andre ord kan ikke min iver etter å verne om en god barndom løses med affekt. Jeg må bevege meg videre parallelt med at affekt utvides. Etikken i affekt kan ikke ses på i en allmenn forståelse av etikk begrepet, i følge Massumi (2015). Derimot fremhever han at begrepet må ha sin egen etiske plattform. Etikken i affekt har ingen normativ verdi. Det ligger ingen normer og regler for hvordan de skal forstås. De etiske verdiene skapes i det de blir til, i «the becoming», slik jeg forstår Massumi (2015). Hvordan skapes da etiske verdier i de yngste barnas affektive kropper i barnehagens hverdagshendelser, og hvordan kan de skrives frem? Etiske verdier som er nøytrale kan verken ses på som gode eller dårlige. I det jeg søker i andre retninger oppdager jeg at den normative allmenne forståelsen trekkes mot som det som *er*, og jeg skyver oppmerksomheten i tid mot det som blir til i sammenstøtene.

4.7 Hvilke mulighetsrom oppstår?

“If emotion is the capture of affect in the interiority of a subject, then, the reasoning goes, affect must be objective to the subjectivity of emotion” (Massumi, 2015, s. 210)

Hvis følelser er «låst» i subjektets indre strukturerte rammer, så utvider affekt til noe mer, hvis jeg prøver å finne et holdepunkt i Massumi sin tekst. Affekt i hendelse, «in event», som igjen kan bli til følelser og til subjektivering. Det som gjøres i handling kan relateres til subjektivering og subjektivitet, og affekt kan ikke fanges og hentes ut som en gitt form som er iboende i mennesket (Larsen, 2017). Affekt som blir til i handling vil da være objektiv, slik jeg forstår Massumi (2015). Derimot kan følelser knyttes inn mot subjektet. Under en forelesning på Høgskolen i Østfold hvor Erin Manning og Brian Massumi var gjesteforelesere

våren 2019, snakket Erin Manning om «the minor gesture» som en kraft, som kunne påvirke ut fra ulike posisjoner. Jeg måtte gå tilbake til notatene mine fra den dagen for å finne det jeg hadde blitt interessert i. Jeg fant ordene jeg hadde notert under forelesningen og samtalene. På arket hadde jeg skrevet *the minor gestur as a force, politics, esthetic and aethics*. Det var kraften, the minor gesture, i estetikkens retning jeg var blitt opptatt av. Kan affekt i handling i forbindelse med estetikken være med å åpne opp og gi en annen dimensjon til det empiriske materialet? Affekt «in event». Affekt «in event» som rommer det sanselige og estetiske i hendelse, bevegelse og affekt. dette åpner også kropp inn mot relasjoner, og affekt som noe mer enn en subjektiv følelse.

I neste kapittel vil jeg utvide de metodologiske inngangene, og i disse utvidelsene vil jeg ta med meg både misforståelsene og utvidelsene som jeg tidligere har skrevet om som redskap til å manøvrere videre i prosessen. Det har vært utfordrende for meg å holde fast i det empiriske materialet, og finne formen på det jeg har gitt navnet perkolativ prosesspoesi. Jeg har opplevd mitt empiriske materiale som sand og vann mellom fingrene mine. Det har inntatt en form, men i sammenstøt med ny materialitet så har det transformert seg og endret seg til noe nytt, noe annet som jeg ikke vet hva blir. Jeg som subjekt er redusert, samtidig som materialet hele tiden vært i prosess og endret seg. Disse prosessene har gjort at jeg har følt på en usikkerhet, men samtidig en tro på prosjektet, selv om materialet ikke har latt seg fange.

Kapittel 5. Metodologi

Ulike metodologiske elementer er allerede gjort rede for under tilnærming til tema, tilnærming til felt, og gjennom utvidelse av affekt som et sentralt punkt i studien. Når jeg så går videre i begrunnelsen av de metodologiske valgene som er tatt, er det for igjen å aktualisere hvordan denne studien setter søkelys på å skape kunnskap innenfor et småbarnsvitenskaplig felt. Jeg vil fremheve nysgjerrighet for hvordan kunnskap kan settes i en posisjon for det som oppstår i mikroøyeblikk for eksempel når en vending eller bevegelse skjer. Metodologien skal skape en inngang til å skrive frem kunnskap om de mikroskopiske endringene som påvirker de yngste barna i deres hverdag, og flytter blikket mot variasjon i tempo hvor endringer kan skje i brytninger. Jeg setter søkelys på de yngste barna, og jeg er klar over at jeg dermed har avgrenset og kategorisert en gruppe mennesker. Når jeg henviser til personalet eller andre voksne som ikke går under kategorien personal, gjør jeg også dette skille. I handlingene jeg gjør oppstår det dilemmaer, fordi målet har vært nettopp å ikke konsentrere fokus på enkeltindivider eller en avgrenset gruppe mennesker. Jeg må gjøre begge deler. Både åpne opp det som avgrenses og samtidig feste orienteringspunktet. Valget som blir tatt er politisk og det kan knyttes til det jeg tidligere i teksten beskrev som et politisk felt. I vårt demokratiske samfunn, hvor alle aldersgrupper har rett til å ytre seg og til å få innflytelse, kommer det tydelig frem at de yngste barnas uttrykk ikke har fått en plassering i samfunnet som viktige stemmer. Selv om denne studien ikke har fokus på barnehagestrukturer som politisk system, så fremhever den stemmene gjennom bevegelse og variasjon i tempo. Jeg må hele tiden bevege meg frem og tilbake, imellom å utvide, ta overblikk og igjen utvide. Både enkeltindivider, grupper av mennesker, barnehagestrukturer og systemer blir elementer av studien, samtidig er jeg klar over at dette ikke kan skrives frem som en sannhet. Jeg skriver det frem som en prosessuell tilnærming. Jeg vil nå videre gå dypere og begrunne hvordan fokuset utover enkeltindivid og grupper har forbindelse til materialitet, og hvordan materialitet anses å være en del av bølgestrukturer som bryter.

5.1 Å stå i valgene

Jeg vil nå i en prosessuell tilnærming synliggjøre de metodologiske inngangene og valgene jeg har gjort i denne studien innenfor en postkvalitativ forskning. Postkvalitativ forskning handler ikke om noe som kommer etter kvalitativ forskning, men som en utvidelse av forskningen mot kreative og eksperimenterende metoder (Gunnarson og Bodén, 2021).

Oppgaven jeg presentere kan muligens fremstå som strukturert og lineær, men i prosessene som har pågått så har studien bølget frem og tilbake og den har både hatt små og store bølger underveis. Det vært utfordrende å stå i prosessen som ofte har befunnet seg på sideveier. Du som leser får mulighet til å seile med på bølgene, gjennom de valgene og beslutningene jeg har tatt i denne studien. Noen ganger kan det hende du må holde deg godt fast fordi sjøen er røff og det er vanskelig å holde fokus, andre ganger flyter vi stille av gårde på speilblankt hav. Jeg skal prøve å føre deg gjennom både røff sjø og stille vann, og forhåpentligvis sitter du igjen med mange tanker og følelser etter reises slutt. For det har vært utfordrende å ikke vite hvor veien går, samtidig som det å ikke vite har vært den produktive driven i studien. Det å ikke vite har skapt energien, og drevet oppgaven fremover. Utrykgheten i å forske utenfor etablerte forskningsstandarder, og valg av metoder som må skrives frem grundig for å gi studien validitet har vært en stor oppgave. Jeg har arbeidet med å skrive frem valg og beslutninger jeg har tatt. Igjen og igjen har jeg kjent på mangel på ord og begrep for å uttrykke det jeg har ønsket å formidle. Det er flere grunner til at jeg har famlet rundt og lett etter ord. Det meste av litteraturen jeg har brukt innen filosofi har vært på engelsk, og det har oppstått noen utfordringer knyttet til dette. Jeg har følt at ved å oversette fra engelsk til norsk, så har mye av teksten mistet sin energi og intensitet. Spesielt når jeg har oversatt enkelt begrep, hvor jeg ikke har hatt mulighet til å skrive frem og skape et større bilde av det enkle ved å kunne utdype med flere ord og begrep. Da har det føltes som om begrepet har blitt redusert og minimalisert, så prosessen jeg har stått i her har vært utfordrende og jeg har måtte ta noen valg. Et av valgene jeg har gjort har vært å beholde enkelt begrep fra originaltekster på tekstens originalspråk. Jeg skriver frem og utdyper sitater og tekster, men jeg har valgt å beholde enkelt begrep på originalspråk gjennom teksten min for at begrepene ikke skal miste intensitet og energi i prosessen. Jeg vil nå gå videre til utvalget av begreper jeg har brukt i denne studien.

5.1.1 Valg av begreper

Først vil jeg si at valg av metode har vært en stor del av den metodologiske prosessen. Den første utfordringen var metode begrepet i seg selv. Jeg kommer tilbake til det litt senere i teksten. Jeg omtaler derfor metode i denne studien som forskningsskaping. Valget jeg har gjort har skapt forbindelser hvor prosessfilosofi har fokus mot affekt, bevegelser og tid. Jeg har tidligere omtalt poesien som perkolativ prosesspoesi, og bakgrunnen for dette er fordi jeg fremhever i studien hvordan prosessen skyller gjennom meg, både som forfatter og forsker.

Likevel hverken starter eller stopper dette med meg, fordi de yngste barnas variasjoner i tempo får flyte sammen med, og har blitt til drivkraften i studien. Samtidig har forskningsskaping, med ulike begreper som sentralt i forskningen, en sterk forbindelseslinje gjennom prosessen som har pågått. Begrepet «event» i lys av Manning (2016) mener jeg kan tenkes som noe mer enn en konkret hendelse som kan knyttes til substans. Min opplevelse av Mannings «event» handler om hendelse som abstrakt, som en tilstand. «Event» i denne studien har flettet seg sammen med affekt, tid og empiri. Hendelser og affekt har sterke bånd (Andersen, 2015). Hendelse, eller valget jeg i denne studien har tatt med å beholde det engelske begrepet, «event» (Manning, 2016, 2020; Massumi, 2015) som mulighet for det bevegelige. Det kan være «event» som abstrakt fenomen ikke innehar en bundet form som gjør begrepet statisk. Jeg mener begrepet «event» innehar en flyt og bevegelighet som både kan oppfattes og føles. Foranderligheten i rytme og variasjoner mellom det vi sanser, og det vi enda ikke greier å sanse i «the event». De yngste barnas variasjoner i tempo som hele tiden er pågående. Variasjoner som kan være med å bidra til at nye muligheter kan tre frem. Begrepene i studien må skrives frem igjen og igjen. Jeg opplever at begrepene fort kan ta overhånd og skygge over de yngste barnas barnehagehverdag hvor bevegelse og variasjon i tempo er styrende krefter. Likevel har jeg arbeidet med å bringe frem de yngste barnas hverdag med fokus på bevegelse. Samtidig med den pågående studien, så har arbeidsdagen min vært i barnehagen. Jeg har kjent på spenning som oppstår rundt en skyvedørsgarderobe når barna ligger musestille og venter på å bli funnet. Jeg har levd i spenningsmomentene som oppstår i det øyeblikket barna oppfatter at personalet har funnet dem, men at personalet likevel ikke er klar over hvor mange barn som befinner seg inne i skapet. Latteren som runger i det døren åpnes og personalet sier «ÅÅÅÅ, er alle dere her inne». Det handler ikke bare om hendelsen om å ligge i skapet for så å bli funnet. I denne studien handler det om mikroøyeblikket i «the event» når brytningen skjer. *Plutselig er det stille på avdelingen. Hvor er dere? Hysj.....* Spenningen stiger i det personalets hender tar tak i skyvedørsgarderoben, og plutselig åpner opp. Ellevill jubel og høye rop oppstår. Det handler om variasjoner i tempo, og de små øyeblikkene som får *noe* til å svinge.

Når jeg velger forskningsskaping for å utrykke hvordan jeg har arbeidet frem det empiriske materialet, så handler det ikke om at jeg anser metode begrepet for å være uviktig. Det handler om at forskningsskaping åpner opp for nye former for kunnskap som går bortenfor gjeldende forståelse av hvordan kunnskap kan se ut, fordi det utfordrer selve spørsmålet, ifølge Manning (gjengitt i Reinertsen, 2015, s. 121-122). Hun skriver at nye former for kunnskap krever at vi evaluerer det vi gjør, samtidig som arbeidet verdsettes. På

bakgrunn av dette mener jeg det i denne studien blir en utfordring å finne begrep som åpner for det som blir til mer enn det som har vært. Forskningsskapning mener jeg åpner opp for spørsmål om kompleksiteten i den kunnskapsbaserte forskningen, og hvordan den kunnskapsbaserte forskningen kan åpne opp for nye former for kunnskap, skriver Manning (gjengitt i Reinertsen, 2015, s. 121). Valget jeg har tatt med å installere meg i et prosessfilosofisk landskap får derfor følger for hvordan jeg manøvrerer i denne studien, slik at det skapes nye mysterier i prosess. Ord, begreper, tekst har blitt formet, eltet og knadd, og jeg har arbeidet med å brytes opp, rive fra hverandre og bygge opp igjen. I avsnittet nedfor viser jeg til hvordan jeg har valgt å bryte opp og skape sprekker i «research» begrepet, slik at forståelsen av begrepet utvides. Dette for igjen å kunne utvide hvem jeg blir som forsker i denne studien.

5.2 Researcher, re – search, search?

Jeg har valgt meg et sitat av Jeanette Redding-Jones som start på dette underkapittelet, fordi jeg mener det åpner opp for tanken om forsker rollen og hva forskning kan bli, fra en handling til en pågående prosess. Det åpner opp for noe mer enn en gitt forståelse av forskerrollen og forskning, fordi jeg mener Rhedding-Jones flytter ansvarligheten fra forskerens konkrete handling, til forskeren som en del av noe større når hun sier:

«It is the researcher who decides what research is or might be»
(Rhedding-Jones, 2005, s. 18).

Jeg har hentet inspirasjon fra Redding-Jones (2005) når jeg har valgt å utfordre begrepet researcher, og jeg mener at valgene jeg har tatt i denne studien utfordrer meg som forsker. Ved å installere meg i et prosessfilosofisk landskap, så vil det være nødvendig å utfordre «research» begrepet, mener jeg. Jeg skal utdype dette. Min rolle som forsker får en annen dimensjon når jeg velger å stykke opp begrepet researcher i *re – searcher*. *Re-* handler om gjentakelse, og se på noe en gang til, det vil da si se på det samme, en gang til. *Rearrangere*, *replay*, handler om å gjøre det samme om igjen, spille det samme en gang til (Hornby, 1974). Å gjøre en gang til eller være i det samme spillet en gang til, vil ikke si at man kommer frem til det samme resultatet eller den samme stemningen hver gang, men ved å *re-skape* så vil mønstrene og strukturen fortsatt være den samme. I en prosessfilosofisk tilnærming er det ikke gjentakelse av det som allerede *er* der som blir utgangspunktet. Arbeidet med

prosessfilosofi krever fokus på å bryte opp strukturer for igjen å kunne skape nye mønstre inn i ulike dimensjoner. Videre vil en prosessfilosofisk tilnærming gå bortenfor en plassering av subjektet i sentrum for hendelsene i verden. Den prosessfilosofiske tilnærmingen bryter med og henvender seg til subjektivitet som det sentrale punkt (Manning, 2020). Nye tilblivelser handler ikke her om eksepsjonelle forandringer, men om folder som brettes ut, ut, ut og skaper nye muligheter i en annen dimensjon (Manning, 2009). Det kan med referanse til Whitehead anses som en ny dimensjon hvor hver ny fase er en tilblivelse i seg selv (Whitehead, 1978). I en prosessfilosofisk tenkning vil jeg som forsker ikke kunne forbli i en stillstand, fordi prosessene pågår og jeg vil hele tiden bli til i ulike prosesser som pågår.

Når valget jeg har tatt med å bryte med en statisk tankegang om å være «researcher», så ble fokuset flyttet fra hvem jeg er, til hvem jeg blir som søkende i denne prosessen. Jeg opplever at jeg ikke kan være en retenkende forsker i denne prosessen, jeg må hele tiden bli søkende, hvor jeg blir til i åpenhet og nysgjerrighet, og undrer meg igjen og igjen som forsker. Selv om jeg går i fallgruver så vil ikke denne bevegelsen stoppe.

Bevegelsene vil utfordre min posisjon, som endres fra å være avgrenset resøkende til å bli en skapende forsker i prosess. Jeg opplevde det som en utfordring, eller snarere et dilemma for meg å være en «researcher» når jeg i en prosessfilosofisk tilnærming hele tiden var på søken etter å bli til på nytt igjen og igjen som forsker. Jeg vil nå bli med videre i prosessen å ikke bare se på meg som forsker, men også se på strategier for innsamling av empirisk materiale i denne studien.

5.3 Forskningsstrategier gjennom prosess

Redding-Jones (2005) begrep «researche strategies» fanget min interesse når jeg kommer over det i en av hennes tekster. Dette fordi jeg oppfattet begrepet som en mulig inngang til utvidelse av forskningsarbeidet, med tanke på rammene for forskningen, men også rammene forskeren arbeider under. Det gav også en inngang til å forankre valgene og beslutningene jeg har måtte ta underveis i denne studien. Underveis i studien har det oppstått mange spørsmål, og mange av spørsmålene kan knyttes til meg i ulike strategier i forskningsarbeidet og til meg som forsker. Hvem blir jeg som forsker når jeg velger å bryte opp og omstrukturere begreper som er så forankret i forskningsarbeidet som «researcher», eller som «researche strategies» er? Jeg ser det som en viktig fase i forskningen min, og gjøre forskeren og forskningsmetoden transparent, fordi det er et viktig bidrag for det som skrives frem i studien.

Jeg vil nå igjen gå til skrittet og stykke opp begrep, for å gjøre det mer transparent.

Denne gangen er det «research strategies» jeg vil bryte opp i mindre deler. Hva skjer når jeg fjerner re foran «researche strategies?» Ved å fjerne «re» i «researche strategies», så sitter jeg igjen med begrepene «search strategies». Jeg velger å oversette det til søkestrategier, og jeg har valgt å sette ordene sammen, for å få større kraft, men jeg opplever likevel at begrepet søkestrategi mister noe av intensiteten og kraften i det begrepet får en norsk oversettelse. For å prøve å utvide ytterligere så har jeg valgt å søke på synonymer til begrepene søke og strategi fordi det ikke fantes et sammensatt ord på søkestrategi i synonymordboka. Når jeg søkte videre i synonymordboka på ordet søke, så gjorde jeg funn som rote, ha øynene med seg, være på utkikk, utforske. For å utvide ytterligere så søkte jeg i synonymordboka på ordet strategi og fant da synonymer som manøvrering, tilnæringsmåte og prosess. Prosessen videre har da vært å sette sammen de ulike synonymene i forskjellige sammensettinger for å skape undring og utfordre de etablerte og strukturerte forestillingene om ulike forskningsstrategier. I denne delen av prosessen oppstod det en del spørsmål som: «Kan jeg tenke søkestrategier som en tilnæringsmåte, eller som et manøvrerende rot hvor blikket er en del av prosessen? Kan søkestrategier handle om utforskende prosesser? Kan det å være på utkikk og manøvrere for å utvide prosessen være en inngang? Jeg tok med meg ordene videre inn i studiens prosess for å se hva som kunne bli til i de ulike sammen flettingene, og fant noen forbindelseslinjer til forskningsspørsmålene mine, som jeg synes var spennende å belyse. Hvordan utforske? Hvordan kan utvidelse bidra til ny kunnskap? Hvordan installere meg selv? Hvordan bidra med forsknings-kreasjoner?

«Hvordan kan jeg utforske de yngste barnas variasjon i tempo i en affektiv og prosessfilosofisk tilnærming? Og hvordan kan utvidelse av tid bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i materialitetenes verden?»

Hvordan kan jeg installere meg selv som filter i utforskningen av variasjon i tempo blant de yngste barna i barnehagen? Og videre:

Hvordan kan jeg bidra med forsknings-kreasjoner i temposkifter og pulserende liv blant de yngste barna i barnehagen?

Hvordan ble forskningsprosessene til, igjen og igjen i disse utforskende prosessene? Hvordan ble jeg som forsker til i dette manøvrerende «rotet» av prosessfilosofi, affekt, tid, poesi i form av perkolativ prosesspoesi og de yngste barnas variasjoner i tempo og pulserende liv. Jeg som forsker i møte med Erin Manning (2016) sitt prosessfilosofiske begrep «*the minore gestur*»

som sentrale i studien, og jeg som forsker i form av et kroppslig filter. Inspirert av Braidotti (2014), kan jeg tenke meg selv som et nomadisk forskersubjekt i denne studien - alltid på søken etter bevegelse og endring. Alltid i prosess. Gjennom skifter og strukturer. Gjennom statiske mønstre, og gjennom det forutsigbare. Jeg som forsker i prosess, underveis hele tiden. Nomadisk forskersubjekt gjennom forskningsprosessen. Gjennom for å kjenne på variasjoner i tempo som alltid vil oppstå i hendelsenes mellomrom. Gjennom skifter av energi, gjennom sekundenes slag i tid og gjennom puls slagene. Lar det seg i det hele tatt gjøre å bli til som forsker i disse bruddene hvor variasjonene i tempo endrer seg igjen og igjen?

Hvordan ble forskningsprosessene til i møte med poesi? De poetiske uttrykkene som hele tiden har vært i prosess. Fra «event» til «event» i flytende prosesser. «Event» som det har vært utfordrende å skille ut, fordi «event» har flettet seg sammen med variasjoner i tempo som hele tiden har vært i bevegelse. Kan jeg tenke «event» som hendelser som har en begrenset varighet, men som kommer i bølger. Noen ganger ruller hendelsene stille og rolig gjennom meg og andre ganger treffer hendelsene på kryss og tvers. Hendelser som kan tenkes som kyss som stryker over meg og blir borte, skriver Rovelli (2017). Jeg oppfatter også han skriver at vår verden består av hendelser. Kan det være de yngste barnas tilstedeværelse i hver hendelse som er selve livet?

Affekt i sammenfiltrering med kropp, tid, tempo. Poesien kan gi nye dimensjon hvor en sansemessig tilnærming til kunnskap blir løftet frem, og de fysiskmaterielle dimensjonene trer frem på en ny måte (Reinertsen og Flatås, 2017, s. 218). Denne studien posisjoneres som «research-creation» (Manning, 2016). Begrepet er brukt om akademisk arbeid som både har et kunstnerisk bidrag og en teoretisk og filosofisk del (Manning, 2016). Ved å arbeide med de ulike elementene gjennom studien så kan det skapes en ny dimensjon, hvor de sansemessige tilnærmingene til kunnskap løftes frem (Reinertsen og Flatås, 2017, s. 218). Jeg er klar over at fokuset sprer seg, og den utforskende prosesser har ført meg inn i flere ulike sammenstøt. Både filosofiske og kunstneriske landskap, og som jeg også skrev innledningsvis i teksten, så har prosessene også ført meg inn i småbarnsvitenskaplige, politiske og profesjonsrettede landskap. Sammenstøtene virker inn på meg som forsker og forfatter av denne teksten, og jeg blir en del av de ulike sammenstøtene.

5.4 Forskningsskaping som arbeidsform for å skape empiri

Jeg benevner arbeidsformen min som forskningsskaping. Dette gjør jeg fordi forskningsskaping har forbindelser til hvordan jeg omtaler arbeidet med empiri. Jeg samler ikke inn empiri som allerede ligger klart. Forskningsskaping blir en del av forskningen som skapes underveis. Valget jeg har tatt med forskningsskaping kobles til valg som fletter seg inn underveis i studien Reinertsen (2015). Når jeg skriver *å skape*, betyr ikke det at jeg har konstruert data, men det handler om prosessene som har pågått. Nedenfor vil jeg i detalj synliggjøre hvordan jeg har arbeidet og manøvrert i det jeg omtaler som feltarbeid. I denne studien blir handlingene, men også hendelsene, til forskningsskaping. Dette skjer gjennom måten jeg installerer meg i prosessene som har pågått.

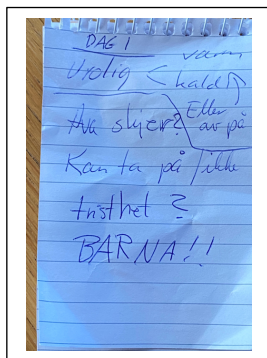
Prosesser flettet inn i bølger av tid, affekt og bevegelse. Tekst på en notatblokk i lomma blir til poesi, som igjen støter sammen med fotografi, og enda flere bølger som jeg kommer tilbake til videre i teksten. Valget er gjort i bølgende bevegelser mellom å skape og åpne, skape på nytt og igjen åpne opp. Hele tiden på søken etter mer og mer. Det har vært utfordrende å skrive frem meg selv som en del av forskningsskapingen som har vært bevegelig og i endring, fordi jeg har måtte være helt åpen og tilstede for det som blir til i øyeblikket. Det har vært helt nødvendig å synliggjøre min posisjon som en del av forskningsskapingen, og ikke meg selv satt i en posisjon på utsiden av forsknings arbeidet. All materialitet i denne studien har intraagert i undelige prosesser, hele tiden. Ny materialitet har heftet seg på gjennom arbeidet med å skape empiri, og det har vært utfordrende å stå i prosessene når studien hele tiden har vært så bevegelig.

Det empiriske materialet fra feltarbeidet har oppstått gjennom ulike prosesser. Den «praktiske» delen av denne prosessen som omhandler feltarbeid, har krevd en del planlegging av meg i form av gode forberedelser for å kunne være tilstede mentalt med entusiasme og engasjement i feltet, slik at oppmerksomheten har fokusert mot variasjonene i tempo som kontinuerlig har oppstått i barnehagehverdagen. Den dagen jeg hadde satt som start på feltarbeidet fikk jeg virkelig føle på variasjonene i tempo og intensiteten som oppstod i mikroøyeblikk. Dette var den dagen den Norske regjering stenge ned: 12.mars 2020. De fleste aktivitetene som foregikk i landet ble stengt, på grunn av den verdensomspennende pandemien som satte spor i hendelsene og variasjonene i tempo helt inn i barnehagens hverdag. Jeg stod mitt i noe nytt og usikkert, som ble utrolig viktig og relevant for studien. Det var i denne perioden uendelige variasjoner i tempo som bølget frem og tilbake, og over hverandre. Variasjoner i tempo som hele tiden var pågående, endret og omstrukturerte

barnehagehverdagen for både store og små i denne perioden. Det ble utfordrende å stå i denne situasjonen på starten av feltarbeidet, fordi usikkerheten var så stor. Hvordan skulle jeg gå frem videre i prosessen? Hvordan gå videre i det som opplevdes som et plutselig stopp? Barnehagehverdagen ble forandret. I et brått skifte ble det svært få barn i barnehagen. Flere i personalet måtte være hjemme med egne barn, fordi barnehagene bare ble åpnet for barn med foreldre i samfunnskritiske jobber. I situasjonen som oppstod vurderte jeg å utsette feltarbeidet til hverdagen ble «normal» igjen. Var det noen reel mulighet for at jeg kunne snu nå, og hva hadde det medført? Jeg ble plutselig klar over at dette var en mulighet, for det var jo tempo som ble til jeg skulle installere meg i. Det lå et annet potensiale i dette enn det jeg kunne forutse, og jeg ble klar over at jeg stod i en unik situasjon. Barnehagene som institusjon har neppe sett slike variasjoner i tempo noen gang, og det hadde vel ikke samfunnet for øvrig heller. Nedstengingen førte til variasjoner i tempo som har fått følger for veldig mange. Endringene i hverdagen kan nå, over et år etterpå, fortsatt kjennes som uvirkelig.

5.5 Den fysiske innsamlingen – med en notatblokk i lommen

Under prosessen med feltarbeid, har jeg gått med en notatblokk i lommen for å kunne notere ned korte stikkord underveis i barnehagehverdagens hendelser. Disse stikkordene har vært en del av prosessen med å bygge grunnlag for det empirisk materiale. Det har vært utfordrende å sette ord på hendelser som tar form, fordi det også inkluderer det abstrakte. Hvordan skulle jeg skrive ned variasjonene i tempo som jeg hele tiden var omgitt av? Jeg fant ut at jeg måtte skrive ned akkurat det som falt meg inn, der og da, uten å overveie at jeg skulle ha nytte av ordene i den videre studien.

Her er noen av notatene fra den første dagen med felt arbeid.

I denne fasen skrev jeg ned alt jeg kjente på som gikk igjennom kroppen min. Jeg tror også det var her tanken om perkolasjon fant sted. Jeg tenkte først meg selv som filter for hendelser, men oppdaget at jeg knyttet filtrering til en fysisk handling, og måtte derfor søke videre for å finne ord som kunne uttrykke det jeg mente. Det var her perkolasjon flettet seg inn. Perkolasjon som en prosess. Det føltes som det foregikk en prosess i kroppen min som forplantet seg i hver eneste nervecelle.

Under feltarbeidet har det vært utfordrende å finne skjerming, eller egnet rom, fra barnehagehverdagens tempo. Det å skape eget tempo i hverdagen, for å skrive tekster ut fra stikkordene, ble utfordrende. Det kan hende dette handlet om å skape muligheter til å ta inn over meg effekten av affekt (Olsson, 2014). Hvordan skulle jeg kunne transformere det som hadde satt seg som et empirisk materiale i kroppen min? Den kroppslige effekten opplevde jeg som like sterkt som stikkordene som ble notert ned. Det var viktig for meg å forme tekstene mens stikkordene var helt «ferske». Hendelsene beveget seg i kroppen, som intens energi. Det er mulig effekten av affekt, gav meg et mulighetsrom til å affekteres til å handle (Olsson, 2014), i form av tekster som ble formet ut fra stikkord. De ble formet ut fra følelser som satt i kroppen. Jeg valgte perkolasjon som en vei til prosesspoesi. Jeg skal gi ytterligere begrunnelse for hvorfor jeg har valgt å gi tekstene som er skrevet den tittelen.

Som tidligere nevnt har det vært utfordrende å skrive frem hvordan jeg som en del av en forskningsskaping i intraaksjon med all annen materialitet, har skapt empiri i prosess. Perkolativ prosesspoesi blir til igjen og igjen i det jeg går utenfor det å tenke meg selv som subjekt, men se på meg selv som en del av noe mer noe annet, utenfor meg selv som senter for forskningsarbeidet. Det handler ikke om hva som er iboende i meg som subjekt, men om det som skjer i handlingene som utføres, subjektivering (Larsen, 2017).

«Jeg er metode» skriver Reinertsen og Flatås (2017, s. 221), og det er det jeg ser meg selv som i denne studien. Jeg er en del av metoden. Innspillene fra Reinertsen og Flatås har jeg tatt med inn i denne studien i form av å plassere en perkolerende kropp gjennom forskningsskaping. Hendelser blir perkolert gjennom den bevegelige foranderlige kroppen. Kropp som et forskningsskapende verktøy. Hendelser påvirket av den prosessuelle kroppen, før de kom ut i stikkordsform og i den videre prosessen ble til poetiske uttrykk skrevet frem av hender på et tastatur. Perkolasjonen fløt inn i og flettet seg sammen med prosessen som foregikk, og fikk en eksisterende form (Store norske leksikon, 2020). Perkolativ prosesspoesi er ikke tenkt som et ferdig resultat, men som et produkt i prosess på vei for å utforske muligheten for å bli. En eksistens i form av nye muligheter. Jeg valgte å prøve ut hvordan tekstene mine kunne virke i en ny uttrykksform ved å støtte meg til det canadiske begrepet «research-creation» (Manning, 2016). I forlengelsen av dette arbeidet jeg med å tilføre en kunstnerisk form inn i det akademiske arbeidet. Jeg har latt tekstene mine møte ny tekstur og farge i fysisk form når tekstene ble skrevet ut. Jeg opplevde at det estetiske uttrykket endret seg i kraft og styrke når de poetiske uttrykkene i form av perkolativ prosesspoesi ble skrevet ut på resirkulert papir i naturfarge med sort skrift, kontra sort skrift på hvitt ark. Det var ikke bare uttrykket der og da på de ulike papirarkene som gav estetiske støt, men også kraften i

materialet når det blandet seg med vann, lys, solstråler og sand, som jeg skal gi en utfyllende forklaring på. Jeg ville at poesien min skulle snakke selv, for som Reinertsen og Flatås (2017) sier:

«Poesi kan fange det mirakuløse, det monstrøse, det overraskende eller kraften i et hverdagsøyeblikk. Poesi tenner gnister og bidrar til økt oppmerksomhet og kreativitet, bevissthet og selvkunnskap» (Reinertsen og Flatås, 2017, s. 220).

Det er kraften i hverdagsøyeblikkene jeg har prøvd å skape videre i prosessene som har pågått under feltarbeidet i denne studien.

5.6 En ny fold brettes ut gjennom fotografi

Foto er en lidenskap jeg har, men en lidenskap jeg selv ofte har forbundet med meg som privat person, og ikke meg som profesjonsutøver. I studien har jeg latt foto, privat personen og profesjonsutøveren støte sammen. Jeg blir variasjon gjennom det private og profesjonelle. De poetiske tekstene som hadde blitt formet gjennom perkolasjon, hadde nå blitt printet ut på resirkulert sandfarget papir. Videre ble tekstene med på en reise, nå med kamera. Jeg er usikker på om det lar seg gjøre i en prosessfilosofisk tenkning. Jeg arbeidet med sammenfiltringene som oppstod gjennom kameralinsen, med tekst, lys, sand, vann, kropp og sanser. Prosessen med de poetiske tekstene møtte en annen side i min livsprosess, i form av en ferietur til Lofoten. I bagasjen hadde jeg flere ulike printede utgaver av tekstene. Jeg hadde kamera med ulik styrke på linsene, og vi dro mot nord. Det empirisk materiale møtte lyset i nord, det turkis klare kalde vannet og foto linsen i en transformasjon i form av estetiske opplevelser. Det handler om å skape estetiske installasjoner uten å vike fra prosesstenkningen (Manning, 2020, s.167). Estetisk form kan ikke reduseres til en gitt form, men utvides til det som blir til i et økologisk samspill (Manning, 2020, s. 193). Nye materialiteter ble transformerer til noe nytt, noe annet i en annen tid og dimensjon, hele tiden. Prosessen rundt arbeidet som resulterer i øyeblikk som en del av fotografiene, beskrives ytterligere i neste kapittel. Det har vært utrolig utfordrende å forske på mikroøyeblikk i det variasjonene i tempo endrer seg eller muligens skifter tonalitet. Jeg opplever hele tiden en draging mot subjektet suverene posisjon – også i barnehagen. Dette forstyrrer oppmerksomheten og orienteringsevnen, og blir tidvis altoverskyggende. Jeg installerer meg i prosessene og prøver hele tiden å utfordre, men jeg opplever at problemene oppstår på nytt og på nytt. Likevel

arbeider jeg mot å være nysgjerrig på de abstrakte hendelsene som skal skrives frem og gjøres rede for. Jeg søker hele tiden mot å overskride det alt overskyggende subjektet, og skyve på skyggene som har forbindelser til muligheter. Samtidig minner jeg meg selv på at i denne studien handler det om: tid av verden – ikke tid i verden. Tid tenkt utenfor en lineær forståelse av tids begrepet. Oppmerksomheten rettes mot kosmisk tid hvor naturen styrer, og hendelser oppleves og fremstå ulikt. Hvor dagens lys gir en annen nyanse enn nattens mørke. Hvilke mulighetsrom kan oppstå hvis flere materialiteter kommer frem i «lyset»? Subjektet i bevegelse og endring i form av et nomadiske subjekt (Braidotti, 2014). En subjektivering hvor handlingens prosess presser seg frem. Hele tiden på søken, i bevegelse og på vandring, mot å skape ny kunnskap gjennom prosesser.

5.7 Schisoanalyse som analytisk inngang

Den analytiske delen av studien har vært utfordrende for meg å plassere i et prosessfilosofisk landskap. Det er mulig at jeg her kommer i en krysning mellom substans, prosess og akademiske forventninger. Ved å velge et analytisk verktøy som inngang til arbeidet med analyse av empiri, så fremstår både analyseverktøy og empiri for meg substansielt og utfordrende å flette inn i prosess tenkningen. Under studien har jeg blitt mer og mer oppmerksom på hvor fort jeg havner inn i en substansiell tenkning hvor prosess begrepet blekner og kommer i annen rekke. Jeg var nødt til å gå tilbake til Manning for å se om hun kunne gi innspill på en tilnærming til analyse. Ved å se, og se en gang til på nytt og på nytt valgte jeg å omtale analysen som en schisoanalytisk tilnærming i denne studien.

Schisoanalysens oppgave blir å lage sprekker i det empiriske materialet slik at det hele tiden vil være i bevegelse. Schisoanalyse blir som en metamodel skriver Manning (2016, s. 43), og hun fremhever at en metamodel kan virke imellom, og skape bevegelse. Måten hun beskriver schisoanalyse har grunnlag i Deleuze og Guattari. Jeg går via hennes kilde, når jeg ser at Deleuze og Guattari (2020) skriver at grunnlaget for schisoanalyse kan handle om å skape et rhizom, selv om det ikke er mulig å vite hva rhizomet skal skapes av (Deleuze og Guattari 2020, s. 292). Jeg har valgt å tenke analyseverktøyet som et underjordisk rotsystem under det empiriske materialet. Dette har jeg beskrevet tidligere i teksten. Et rhizom kan forstås som en jordstengel som skyter knopper og skudd. Jeg vil bruke jordstengelen som en metafor på bevegelsen og prosessen som har vært pågående i denne studien, og som også er del av analysen. Knoppene og skuddene som har skutt fra jordstengelen har ikke hatt en forutsigbar

forgrening, men har skutt vilkårlig, og slik at det skape spredning og sprekker i det empiriske materialet. Jeg har tenkt at teorier blir del av studiens jordstengel. Jeg har ikke kunnet identifisere eksakt hvilke deler av teorien som har gitt rom for nye skudd å skyte fart, eller hvilke retninger skuddene tar. Jeg vil gå tilbake til det usikre og mystiske som drivkrefter for denne studien, og tenke at det er her muligheter kan oppstå.

Schisoanalyse henvender seg aldri til den subjektive strukturerte kroppen, men til kraften i relasjonene som oppstår i stadig pågående prosesser (Manning, 2020). Jeg vil her ta et skritt tilbake til et av forskningsspørsmålene mine, og spørre *hvordan kan kraften i relasjonen de yngste barna – forskningsskapning – forsker, være operativ og pågående slik at utvidelser av empiri kan tre frem i prosessene som pågår?* Jeg utvider med schisoanalyse og spør: Hvordan presser skuddene på jordstengelen seg opp til overflaten gjennom sprekken i empirien og skaper vibrasjoner i det materialet som allerede ligger der? Schisoanalyse kan tenkes som en kombinasjon av ulike pågående hendelser i relasjon, hvor subjektivering er prosess som skaper splittelse (Manning, 2020, s. 153)

Like viktig for meg som å skape et analytisk verktøy er hvordan jeg går i gang og «bruker» verktøyet i forbindelse med empiri. Valget av schisoanalyse som analyseverktøy har vært utfordrende, men også viktig for å kunne være tro mot det vitenskapsteoretiske ståstedet jeg har valgt i denne studien. Den prosessuelle tilnærmingen stopper ikke ved analyse delen, fordi hele studien, og alt som hekter seg på underveis er i prosess. Valget jeg her har tatt handler om å kunne åpne opp mest mulig slik at analysen blir så transparent som det overhode er mulig for meg å gjøre den. Å praktisere “the schizz”, som Manning uttrykker det, handler slik jeg forstår å gå bortenfor den strukturerte institusjonen og kropp som institusjonalisert og strukturert (Manning, 2020). Ved å henvende meg til Manning så kan det relasjonelle i handling gis oppmerksomhet, og subjektivitet kan muligens bli det relevante kontra subjektet. Hva som påvirker, påvirkes, hekter seg på, glipper gjennom og støter sammen i denne studien? Barnehagehverdagen med de yngste barna i fokus ble en viktig del av bevegelsen i empirien. Under analysen av det empiriske materialet var det helt nødvendig at flere forbindelser hekter seg på i bevegelsene som oppstår. Hva påvirker utenfra og hva påvirker innenfra? Jeg kan ikke tenke utsiden som en kontrast til innsiden (Manning, 2020) av kroppens tilstedeværelse, det empiriske materialet eller denne studien fordi det vil alltid være forbindelse mellom utside og innside, og de yngste barnas kropp vil være en del av alt, hele tiden.

Hva skjer når bølger av empiri og bølger av teori støter sammen i prosessuell kritisk tenkning? Er det her det kan oppstå et mysterium? Kan mysterier oppstå, eller ligger

mysteriene i tiden og venter på å bli oppdaget? Kan noe i det hele tatt ligge i tiden? Den schisoanalytiske tilnærmingen flettes sammen med mysteriene, og blir innganger til det bevegelige. Slippes flere steiner ned i vann samtidig vil ringene i vannet blande seg og skape nye ringer som blandes i hverandre. Større hindringer i vannet som større steiner eller innsnevringar vil endre form og mønster i vannoverflaten der hvor vannet treffer, eller i bølgenes struktur. De nye mønstrene som oppstår, kan forklares som tidløse og multiple effekter av sammenstøt (Myrvold og Myhre, 2018). Strukturer vil endre seg, og det kan oppstå nye formasjoner som gir et nytt bilde.

Empiri i form av papir med nedskrevne poetiske uttrykk, som flyter fra sandbunnen og opp til vannoverflaten. Empiri skaper nye mønster i vannoverflaten, og papirene kan skape uro i vannet gjennom hele sin ferd opp til overflaten. Utrykkene vil hele tiden være i bevegelse fordi brudd og vibrasjoner vil påvirke hva som blir fremtredende i teksten gjennom vannets strømminger, og lysets påvirkning. Den prosessuelle ferden opp til overflaten vil skape uro og ny struktur i vannoverflaten, men også dypere ned, selv om det kanskje ikke er synlig for øyet vårt. Hva skjer med mønstre og strukturer vi ikke kan se med det blotte øye?

Når jeg installerer meg i forskningen og blir til i forskningsprosessen på lik linje med all annen materialitet, desentres jeg og flere muligheter frigjøres fra den akademiske pidestallen (Sandvik, 2015). Jeg som forsker i en prosessuell tilnærming, får en annen betydning når materialet skal analyseres og drøftes. Jeg frigjøres fra en akademisk pidestall og kan virke i. Forskeren kan, hvis jeg installerer meg med Braidotti (2014), skrives frem som et nomadisk subjekt. Forskeren vil kunne fremstå som brikke i et spill ved å belyse forskerrollen med Braidotti (2014), og ikke som den som kontrollerer og legger hele pussespillet (Sandvik, 2015). Jeg som forsker vil likevel være den ansvarlige for resultatet av teksten, men ved å ha en prosessfilosofisk tilnærming så vil det gi noen andre muligheter mener jeg.

5.8 Ansvarlighet-responsibility & accountability

Denne studien er ikke skrevet frem for å fremstå som en sannhet eller for å finne en fasit på forskningsspørsmålene jeg har stilt meg. Jeg som forsker har likevel en ansvarlighet for studiens validitet og relabilitet. Validitets begrepet i prosess, hvor validitet ikke vil reduseres til en normativ forståelse av begrepet validitet, men utvides, slik jeg forstår det Koro-Ljungberg (2010) skriver nedenfor:

« Researchers are ultimately responsible for their decisions and doing “good” meaningful, trustworthy, and valid research – they cannot escape their responsibilities or leave the rigor or trustworthiness of their research for others to create, inspect, or evaluate” (Koro-Ljunberg, 2010, s. 604).

Jeg vil også bevege meg mot «responsibility & accountability» for å skrive frem ansvarligheten jeg som forskersubjekt har stått i. Jeg vender meg til begrepene «responsibility & accountability» for å få et bredere begrepsområde å jobbe i, for på denne måten å synliggjøre kompleksiteten i den ansvarligheten jeg som forskersubjekt står ovenfor. En ansvarlighet som både kan knyttes til handlinger og moral. Synonymer til «responsibility» kan være, dømmekraft, tillit, evner, pålitelighet og valg (Englund og Solbrekke, 2011). En ansvarlighet i handling. Synonymer til «accountability» kan være tilsvarende, forpliktelser, skyld og byrde. En moralsk ansvarlighet (Englund og Solbrekke, 2011) Jeg har valgt å oversette synonymene fra den opprinnelige teksten til norsk, for å kunne skape en ny eller større dimensjon. En ny og større dimensjon i ansvarligheten, kompleksiteten, men også i etikken. De etiske dilemmaene jeg har stått ovenfor. Etikken i ansvaret av å ivareta den andre.

Uggla (2019) siterer fra Ludwig Wittgensteins *Tractatus logico-philosophicus* «varom man inte kan tala, därom bör man tåga», hvor det som ikke kunne artikuleres var meningsløst og ikke eksisterende. Uten validitet. Valget jeg har tatt ved å henvende meg til Uggla og sitater av Ludwig Wittgenstein (26.april 1889– 29.april 1951) i denne delen av teksten, handler om hvordan språket vårt, det som kan «tala», gis verdi. Det som ikke kan «tala» bør ties, og utfordringene jeg føler har oppstått i denne teksten hvor det abstrakte skal perkoleres gjennom min kropp og ut i tastaturet og opp på data skjermen som noe som kan tales frem i form av tid, tempo, affekt og mikroøyeblikkene som hele tiden oppstår imellom. I Wittgensteins senere filosofiske retning, var det nettopp det ordløse og mystiske som ble oppfattet som det viktigste når viten skulle skapes (Uggla, 2019, s. 222). I denne studien, som jeg tidligere har uttrykt, vil det være det mystiske som driver studien fremover, men det vil ikke ties fordi ansvarligheten i valg av handlinger som har blitt tatt, «responsibility», har vært nødvendig for å bidra med et lag til eller en fold til i det allerede eksisterende forskningsmateriale og kunnskapen som finnes innenfor det småbarnsvitenskapelige feltet. Det kan ikke ties fordi det er en moralsk forpliktelse og tilsvarende, accountability, til samfunnet og styrende makter om mulighetsrommet som ligger i småbarnspraksisene og det småbarnsvitenskapelige feltet.

Jeg har ønsket å gjøre studien så transparent så mulig. Slik at enhver leser kan få ut av

teksten det den selv ønsker, eller har behov for. Jeg vil at uroen i studien skal fremstå tydelig, som en produktiv kraft. Uro som kan være med på å ta teksten videre ut i verden. Tekst som skal være levende og i prosess.

5.9 Etiske dilemmaer

Etiske vurderinger er ikke bare noe som eksisterer i dette kapittelet, men som er bærende gjennom hele studien. Jeg har en etisk forpliktelse og et ansvar gjennom denne studien. Et etisk ansvar, i tilstedeværelse i prosessene, fordi etikk bare kan eksistere gjennom en tilstedeværelse (Manning, 2007, s. 56). Ansvarligheten tar jeg også med meg videre gjennom prosessen i møte med de etiske dilemmaene jeg har stått ovenfor. Ansvarligheten i form av å ivareta etikken i møte med menneskene jeg har vært i tette relasjoner med. Valget jeg har tatt med å gjøre feltarbeidet på egen arbeidsplass har medført etiske dilemmaer, fordi jeg både er pedagogisk leder på småbarnsavdelingen og forsker. Jeg vil for det første alltid bære med meg kunnskap om menneskene og strukturene i den institusjonen jeg skal gjøre feltarbeidet mitt i. For det andre eksponerer jeg meg selv som privatperson i informasjons skrivet til foresatte. Å gjøre ulike valg er en stor del av arbeidet i denne studien. Både valg i form av å stå i noe, men også valg i form av å velge bort.

Å arbeide pedagogisk i barnehagen handler om å drive prosesser i en lærende organisasjon (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37). Hvem blir jeg som forsker i møte med menneskene i barnehagen hvor jeg har gjort studien min? Jeg har gjort meg mange tanker, og reflektert mye rundt det å være forsker på egen virksomhet, men valget jeg har tatt har vært av hensyn til og i samarbeid med menneskene i barnehagen. Jeg mener belastningen på menneskene i barnehagen har vært mindre ved at jeg som forsker har vært kjent med både barn, foreldre og personal. Så kan diskusjonen om objektivitet pågå og muligens troverdigheten ved at materialet jeg sitter med er preget av en forutsigelse. Det har derfor vært viktig for meg å gjøre denne studien så transparent som mulig, og synliggjøre utfordringene jeg har stått i ved å forske på egen arbeidsplass. Forpliktelsen jeg har hatt til å ivareta, barn, foreldre og kollegaer har vært i tett dialog med både kollegaer og styrer. Kollegaer og styrer har alle uttrykt et ønske om at jeg skulle gjør feltarbeidet på egen arbeidsplass. Forskerrollen blir muligens redusert og den hierarkiske strukturen flater muligens litt ut, ved at jeg ikke trer inn på arenaen som forsker som kommer utenfra institusjonen som jeg arbeider i til daglig, men som meg selv. Det er relasjonene og prosessen som har pågått der som har vært viktig for

denne studien mener jeg. Jeg har fått tilbakemeldinger fra personal på at de har opplevd seg selv som en del av en studie de kan kjenne seg igjen i. Nærheten og ansvarligheten jeg har stått ovenfor, opplever jeg har gjort meg enda mer ydmyk ovenfor menneskene som har vært en del av denne studien. Jeg mener også nærheten min til barnehagen jeg har gjort feltarbeidet mitt i har gitt meg noen andre muligheter som jeg ikke ville fått ved å forske på et «ukjent» sted. Tryggheten barn og personal har hatt ved å «kjenne» meg, mener jeg har gitt meg et handlingsrom som er helt unikt. Et unikt handlingsrom som jeg i en «ukjent» institusjon hadde trengt langt tid for å bygge tillit og trygghet til menneskene der. Den tilliten og tryggheten var allerede etablert på min egen arbeidsplass.

Uansett valgene jeg har tatt om å være forsker på egen arbeidsplass, så har det hele tiden vært etiske utfordringer å ta hensyn til, fordi det i denne studien handler om møter mellom mennesker i ulike roller hele tiden, barn, foreldre, personal, styrer og forsker. Etikken i å møte mennesker med åpenhet og undring, og ikke som «noe» jeg allerede vet hva er. Det har vært møter som har gjort meg berørt, og som har beveget meg. Møter som har gjort noe med min identitet som forsker. Det er mulig at den hierarkiske strukturen i forholdet forsker – barn – personal har flatet litt ut, som jeg tidligere har nevnt, og ikke lenger fremstår som så tydelig når jeg allerede er en hverdagslig materialitet av institusjonen som denne studien foregår i.

Jeg må igjen gå tilbake til hva etikk kan bli, fordi det i studien er mange involverte i prosessene som har pågått. Etikk handler ikke bare om riktig eller galt, fordi de moralske ressursene finnes i virkeligheten, finnes i tiden, finnes der som en relasjonell virkelighet (Afdal, 2014). Det kan derfor, når jeg tar dette i betraktning, ikke stoppe opp ved en definisjon om riktig eller gal måte jeg har jobbet på. Jeg må se det som mer sammensatt og komplekst. Det handler om møter, og sammenstøt. Det finnes ingen riktig, eller logisk måte å komme andre mennesker i møte på, uansett om det er på egen arbeidsplass eller ikke. Kan det være i usikkerheten og det uvisse, i tvilen (Johannesen, 2013) mysteriene kan oppstå? Innledningsvis skrev jeg om hvordan jeg har et helt felt å lene meg på, og det vil jeg også gjøre i de komplekse etiske spørsmålene. Tvilen kan åpne potensialer, og det er i tvilen jeg vil fortsette å søke etter variasjoner, slik at jeg ikke stigmatiseres i søken etter ny kunnskap.

Kapittel 6. Bølger av empiriske øyeblikk

Under metodologi kapittelet har jeg omtalt det empiriske materialet som perkolativ prosesspoesi. I dette kapittelet presenteres materialet både i bilde og tekst. For å være helt presis på alle bitene i det vil jeg benevne det som en empirisk prosess. Det er mulig det kan fremstå som en lineær prosess, men forbindelsene jeg tegner opp vil ha forgreininger inn i hverandre. La meg tegne opp forbindelsene bit for bit: en hendelse oppstår, stikkord tegnes ned på en notatblokk i lommen, som igjen blir til tekst, som blir til poetiske uttrykk i form av perkolativ prosesspoesi. Perkolativ prosesspoesi på reise til Lofoten og til det klare kalde havet i nord. Der blir poesien til igjen, i ny form, gjennom fotografier. Fotografier blir til empirisk forskningsskaping som oppstår i møte med teori, og som skaper grunnlag for schisoanalysen.

Jeg vil videre i teksten omtale den perkolative prosesspoesien som poetiske uttrykk. Jeg har valgt å presentere uttrykkene i en fotoskaping, og som skreven tekst svart på hvitt. Den skrevne teksten svart på hvitt underlag, og fotoskapingen i sin form er viktige deler av prosessen videre i studien - viktige fordi jeg mener det estetiske i fotografiet, som en del av studien blir til i forbindelsene som skapes. «The minor gesture» (Manning, 2016) i estetisk perspektiv. Det estetiske perspektivet kan være med å brette ut og gi nyanser og muligheter rundt de yngste barnas posisjon i samfunnet. Jeg vil vende tilbake til dette under analyse og drøftings delen i denne studien.

6.1 Fra tekst til tale til tekst til.....

Under presentasjon av de poetiske uttrykkene, for medstudenter og lærere som jeg tidligere har nevnt, leste jeg tekstene høyt slik at en dimensjon til ble tilført presentasjonen. Jeg merket under presentasjonen hvordan min nære tilknytning til teksten satt preg på hvordan de poetiske uttrykkene ble artikulert. Variasjonene i tempoet som pågikk i tiden teksten ble skrevet påvirket min måte å lese teksten høyt på. Presentasjonen foregikk flere måneder etter at de poetiske uttrykkene ble formet, men energien, luften i rommet, pulsen, tiden og variasjonene i tempo fra øyeblikkene uttrykkene ble til, satt fortsatt i kroppen min med en utrolig intensitet. Det kollektivet i presentasjonen skapte noe nytt (Giæver og Løberg, 2018). Kan det være vi gjennom det kollektive i tiden med tråder fra fortiden inn i nåtiden skaper noe som blir til igjen og igjen inn i en fremtid? Jeg fikk tilbakemeldinger fra medstudenter og lærere at de selv kunne kjenne på både intensiteten og energien i uttrykkene når de ble lest

høyt. Medstudentene mine gav uttrykk for å kjenne seg igjen i variasjonene i tempo som var pågående gjennom de poetiske uttrykkene. De poetiske uttrykkene som ble til kan ikke forbindes til meg som enkelt individ, men de skaper forbindelser til et helt barnehagefelt som har stått i de samme utfordringene, gjennom den globale pandemien som vi har vært rammet av i over ett år. Variasjoner i tempo som vi alle har kjent på i tiden etter at pandemien gjorde inntog i livene og hverdagen vår.

6.2 Estetiske nyanser trer frem

Fotografiene som jeg presenterer i denne studien er tenkt som utvidelse av estetiske nyanse til å kunne erfare noe mer, noe annet. «The minor gestur» som en kraft til å slå inn og åpne opp for en estetisk dimensjon. Fotografiene kan ses på som uttrykk som forteller sin egen historie, og som kan tolkes og leses på utallige måter. Samtidig vil de i denne studien være en del av prosessene som hele tiden er pågående. Gjennom dette kan fotografien gi nye mulighetsrom for stopp til å se noe nytt, pust til å tenke en ny tanke og en elastikk i teksten (Lafton og Otterstad, 2018). Jeg velger å si noe om tankene mine rundt fotografiene i analyse delen i studien, fordi du som leseren skal slippe å ta stilling til hvilke hensikter jeg har med fotografiene som er tatt. Jeg vil si noe om mine stopp, mine pustepauser, og hvordan elastikken kunne tøyes enda litt lenger. Det er dermed ikke sagt at min tolkning av fotografiene er sannheten, men presenteres som en nyanse. Hvis vi åpner opp for å la oss berøre og affektere av foto så kan det åpne opp for mange flere innganger til barnehagepedagogikken enn de tekstene som er skrevet (Lafton og Otterstad, 2018).

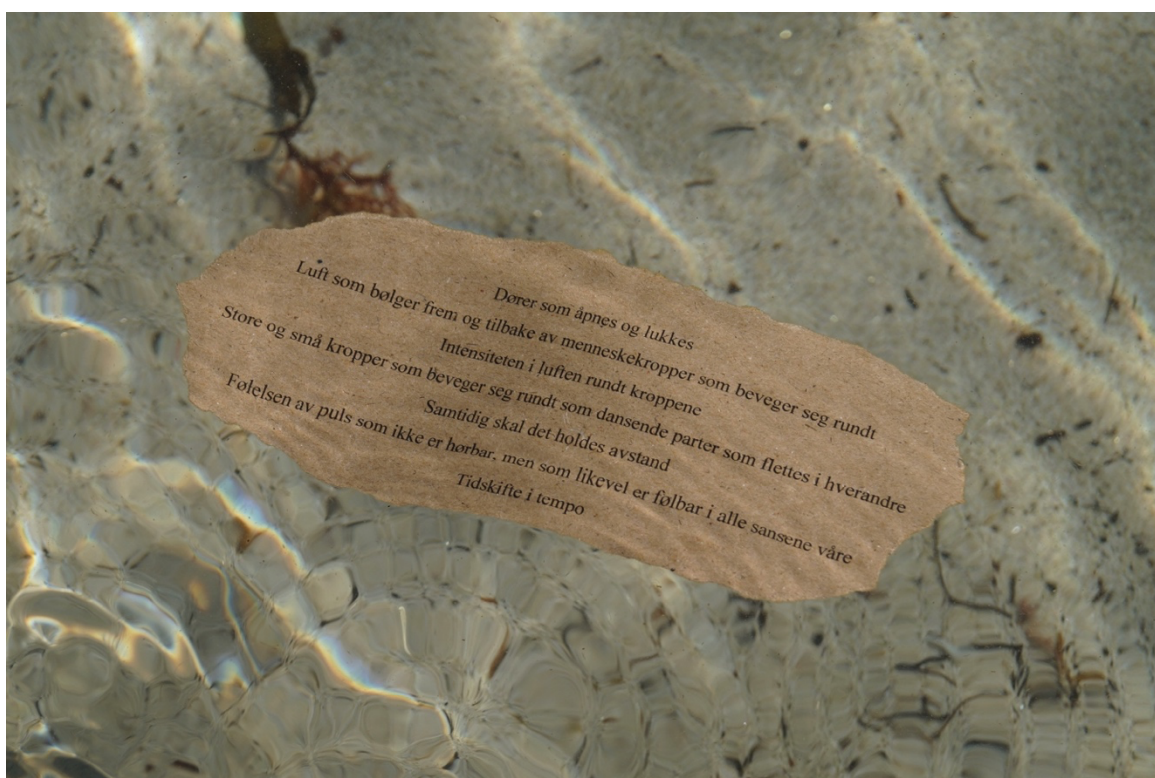
Notatblokken som jeg gikk med i lommen under hele forskningsperioden min bestod av mange ord i stikkordsform, og det var ingen struktur eller plan med det som ble skrevet ned. Jeg skrev ned det som kom til meg der og da. Det var også en utfordring å avgrense eller sette et tidsperspektiv på forskningsperioden. Det jeg da bestemte meg for i forkant var å sette tidsperioder i form av klokkeid eller periode på dagen. For eksempel før og etter lunsj, frem til «sovetid» eller lignende. Jeg falt med andre ord inn i en tidsstruktur som jeg i denne studien prøver å bryte opp. Jeg ble fanget i en struktur for å kunne gjennomføre feltarbeidet. Jeg var i behov av å avgrense, for å kunne utvide. Øyeblikk som føltes som støt, variasjoner i tempo som kjentes på kroppen, hendelser som oppstod var elementer jeg måtte ta innover meg under gjennomføring av feltarbeidet. De variasjonene i tempo som jeg skriver frem er ikke de eneste som oppstod, men variasjonene jeg velger å skrive frem satte seg som affektive støt i kroppen. Variasjonene i tempo som jeg har gitt uttrykk for i denne studien, mener jeg

gjorde noe med og skapte forstyrrelser og forskyvninger i barnehagehverdagens struktur.

Fotografiene som presenteres i denne studien er tatt av meg selv, og selve utformingen av bildene er en stor del av prosessen som har pågått. Dette har jeg også benevnt under kapitlet forskningsskaping – perkolativ prosesspoesi. Utrykkene som har blitt skapt kan tenkes som kunstneriske uttrykk gjennom et amatørskap (Juell og Nordskog, 2006). En sanselig opplevelse i det å gå bortenfor terapeutisk inderlighet og kroppsdyrkende ytterlighet, skriver Juell og Nordskog (2006, s. 78). Estetikk har vært en viktig tilnærming for å kunne presentere kraften i det empiriske materialet. Fønnebø (2014) skriver om estetiske oppvåkninger hvor kropp og tid opphører og blir til i øyeblikket. Kan den estetiske oppvåkningen ses i forbindelse med prosess? En prosessuell estetisk oppvåkning, hvor vibrasjoner gjennom estetikkens oppvåkning skaper en ny dimensjon, hvor de yngste barnas væren i verden kan tenkes som en stor del av det empiriske materialet i en estetisk dimensjon. De yngste barnas uttrykk som kreative prosesser i flyt kan fremstå som stillferdig, hvor både kropp og sinn er i bevegelse (Fønnebø, 2014). De yngste barnas væren i verden i form av kreative prosesser som består av både fart og treghet. I stillhetens estetiske dimensjon vil materialitetenes vibrasjoner muligens ses i én nyanse kontra en estetisk dimensjon som har fravær av stillhet. Den affekterte kroppen som handler ut fra det sansende før tankene slår inn (Massumi, 2015). De yngste barnas kropper i en tilblivelse som relasjonelle og ikke individuelle (Manning, 2007). Jeg tar estetikken med meg videre i prosessen som hele tiden er pågående, i det de poetiske uttrykkene presenteres i form av fotografier og svart tekst på hvitt ark. Jeg blir igjen fanget av den strukturerte tiden, i det jeg presenterer den første, andre, tredje og fjerde teksten. I den lineære strukturen ligger det også uro og forstyrrelser som fletter seg inn og forbinder uttrykkene på en ustrukturert måte.

6.3 Tidskifte i tempo

Den første teksten som ble til i et sammenstøt, ble skrevet dagene etter regjeringens pressekonferanse hvor de hadde tatt et valg om å stenge ned barnehager og skoler på grunn av den globale pandemien som rammet Norge. En tid som fremstår for meg som usikker og lite forutsigbar. Det var en følelse av å seile med på en ganske urolig bølge som man ikke hadde kontroll på, eller visste hvor endte. Det var en følelse av tid som stod stille, og puls som dunket i ørene. Hendelsenes perkolasjon gjennom kroppen dagene før dette poetiske uttrykket ble skrevet, kan jeg fortsatt kjenne på når jeg leser teksten i dag. Det er mulig de poetiske uttrykkene er effekten av en affektiv tilstand (Olsson, 2014, s. 91). Følelser og tanker som oppstår i det «noe» treffer meg og skyller gjennom kroppen min som en tsunami bølge. Alt følte som et eneste kaos i kropp og tanke. Prosessene som hele tiden er pågående foregår på flere plan, både i min kropp, i en barnehagekontekst og samfunns kontekst. Fra politisk hold blir personalet pålagt å jobbe etter restriksjoner som kan knyttes til en unntakstilstand.

Dører som åpnes og lukkes
Luft som bølger frem og tilbake av menneskekropper som beveger seg rundt
Intensiteten i luften rundt kroppene
Store og små kropper som beveger seg rundt som dansende parter som flettes i hverandre
Samtidig skal det holdes avstand
Følelsen av puls som ikke er hørbar, men som likevel er følbart i alle sansene våre
Tidskifte i tempo

Det første poetiske uttrykket som ble skrevet bærer preg av stor usikkerhet og sterke følelser. Når teksten ble skrevet formet verselinjene seg som bølger frem og tilbake, og det kan nesten se ut som pulsslag i det linjene beveger seg ut og inn. De korte linjene er sterke og intense, mens de lange linjene, nesten danser litt i det de leses. Jeg opplever at det er det som gjør denne teksten så kraftfull. Jeg kjente på variasjoner i pulsen når teksten formet seg, og jeg kjente de samme variasjonene i puls underveis når jeg hadde behov for å lese den høyt for meg selv i det den ble til. De korte verselinjene står frem nesten som utrop:

«Tidsskifte i tempo»!

6.4 Bindeledd med magnetisk motpol

Det neste poetiske uttrykket ble skrevet i perioden hvor barnehagen var åpen for barn som hadde begge foreldrene i samfunnskritiske jobber. I denne perioden var store deler av samfunnet ellers stengt ned. Det var en følelse av et samfunn i stillstand. Jeg kan fortsatt kjenne på en matthet i kroppen når jeg leser dette poetiske uttrykket. Det kunne føles som om kreftene i kroppen ble svakere, og bevegelsene ble seige og treige. Det var ingen ting det hastet med å få unna gjort. Bevegelsene som oppstod er vanskelig å sette ord på. Språket vårt vil aldri kunne forklare bevegeligheten som oppstod, men bevegeligheten må kunne ses på som et potensiale som ligger der (Manning og Massumi, 2014). En abstrakt følelse, en tanke — tenke-føle (Manning og Massumi, 2014). Dette poetiske uttrykket var utfordrende å artikulere, fordi jeg var i mangel av ord som kunne beskrive det som traff.

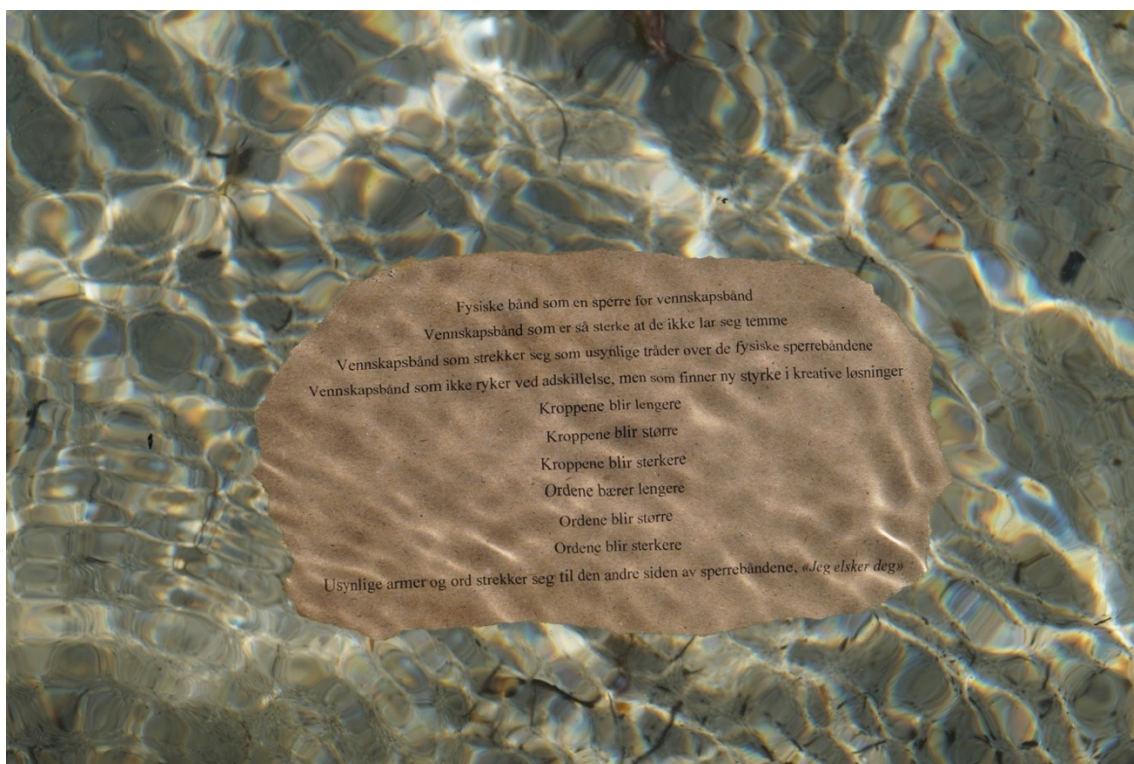

Stillhet i rommet, ro og stillhet
Vente, vente, vente, kommer det noen
Sakte trinn i trappa, lave stemmer
Ulike hender i rolige bevegelser,
som et bindeledd med magnetisk motpol
Det er som en sakte tango uten sammenfiltrede kropper
Kropper som har tid til å sitte ned
Tid til å vente på lekende barn i prosess
Vi skal ikke rekke noe nå
Vi har et hav av tid
Noe er i endring

Når jeg velger å presentere de poetiske uttrykkene i både bilde og tekst, i form av fotografier og svarte bokstaver på hvitt ark, så er det for å kunne skape en mulighet til å artikulere kraften i det sanselige. Dette poetiske uttrykket har en form som jeg oppfatter som mer lukket enn det første poetiske uttrykket har. Når teksten nummer to ble skrevet formet den seg nesten som en puppe. Det føltes som om den kapslet seg inn, og ordene pakket seg inn i den samme tilstanden som samfunnet befant seg i. I dette uttrykket føltes det som om intensiteten og energien delvis ble borte underveis i skriveperioden, men som poetisk uttrykk ble det et av de sterkeste forskningsskapende sammenstøtene. Dette poetiske uttrykke formidler mye i all sin stillhet og ro. «*Stillhet i rommet, ro og stillhet*»

6.5 Fysiske sperrebånd

Det tredje poetiske uttrykket ble skrevet i det myndighetene igjen endret retningslinjene, og personalet i barnehagen ble pålagt å dele inn barn og voksne i kohorter. Personalet i barnehagen ble pålagt å sette opp fysiske sperrer for å holde kroppene som beveget seg i barnehagen adskilt. Sperrebånd med en så sterk materialistisk kraft at det føltes som om det var strømførende bånd. Jeg kan huske at jeg kjente på en maktesløshet, når sperrebåndene ble satt opp på uteområdet, og den første tanken jeg fikk når jeg gikk ut den dagen båndene ble satt opp var at barnehagen vår var transformert til en arena for en kriminell handling. Det var røde og hvite sperrebånd på kryss og tvers.

Fysiske bånd som en sperre for vennskapsbånd

Vennskapsbånd som er så sterke at de ikke lar seg temme

Vennskapsbånd som strekker seg som usynlige tråder over de fysiske sperrebåndene

Vennskapsbånd som ikke ryker ved adskillelse, men som finner ny styrke i kreative løsninger

Kroppene blir lengere

Kroppene blir større

Kroppene blir sterkere

Ordene bærer lengere

Ordene blir større

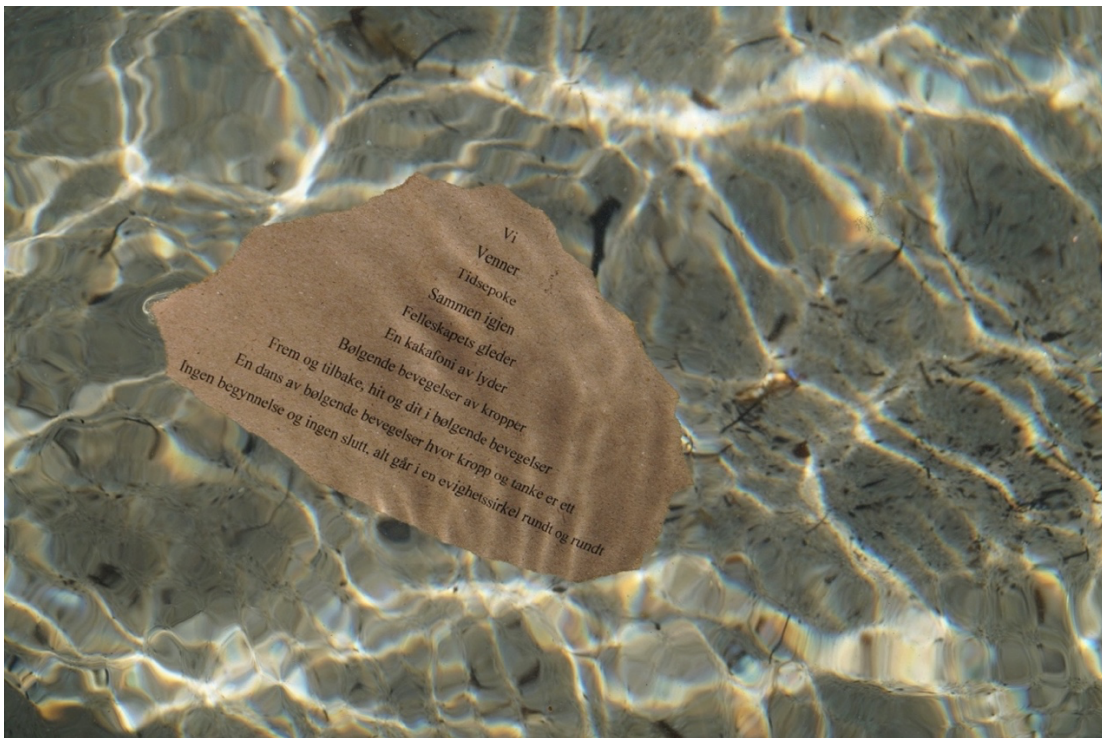
Ordene blir sterkere

Usynlige armer og ord strekker seg til den andre siden av sperrebåndene, «*Jeg elsker deg*»

Under prosessen med dette poetiske uttrykket følte det som om jeg som profesjonsutøver var fanget i en tilstand jeg ikke hadde kontroll over. I den rollen jeg nå fikk som profesjonsutøver i barnehagen har jeg aldri tidligere vært borti gjennom 23 år i yrket. Det ble stilt krav til personalet om å sperre av barnehagens område for å dele barn inn i grupper, eller kohorter. Gruppene ble delt inn i forhold til foresattes arbeidsstatus som samfunnskritiske eller ikke. Varigheten på tidsrommet barna hadde behov for å være i barnehagen, ble avgjørende for hvem barn som kom i samme gruppe. Dette på grunn av bemanning. Tekstens form bærer også preg av noe overordnet som styrer, hvor lange bånd trekkes ned til bunnen av teksten. «*Vennskapsbånd som ikke ryker ved adskillelse, men som finner ny styrke i kreative løsninger*».

6.6 Evighetssirkel rundt og rundt

Dette fjerde poetiske uttrykket ble skrevet når det fra regjeringshold ble åpnet opp for litt større fellesskap. Retningslinjene ble denne gangen utformet som et trafikklyssystem, hvor rødt, gult og grønt nivå skulle signalisere ulike fare nivåer på grunn av smittetrykket i landet. I perioden hvor den fjerde teksten blir skrevet går vi fra å være på rødt nivå, til å gå til gult nivå. Smitteveilederen endrer da også en del av forholdene i barnehagens praktiske hverdag (Utdanningsdirektoratet, 2020). De nye smittevernreglene medførte muligheten for å kunne åpne opp for større kohorter, og resultatet av dette var at personalet nå kunne se på en avdeling som en kohort. Underveis i prosessen med denne studien har jeg oppdaget at de to siste fotografiene har en større uro og forstyrrelse i krakeleringene rundt tekstene. Prosessen ble til underveis.

Vi
Venner
Tidsepoke
Sammen igjen
Felleskapets gleder
En kakofoni av lyder
Bølgende bevegelser av kropp
Frem og tilbake, hit og dit i bølgende bevegelser
En dans av bølgende bevegelser hvor kropp og tanke er ett
Ingen begynnelse og ingen slutt, alt går i en evighetssirkel rundt og rundt

Jeg tror dette poetiske uttrykket ble til som resultat av et affektivt sammenstøt. Tekstens form bærer preg av forsiktig optimisme fra et «vi» til en endeløs tilstand som ble utvidet og utvidet. Det var glede og forventninger som tok over fra en tilstand som hadde handlet om isolasjon og strenge inndelinger. Det var nå mulig med en nærhet som hadde vært fraværende, selv om det fortsatt var mange restriksjoner å forholde seg til. Jeg opplevde variasjoner i tempo som store svingninger i denne perioden. Noe som preget hverdagens struktur, tanke og kropp. Det oppstod igjen uforutsigbarhet og glede i positiv form i hverdagen. Det oppstod mer bevegelse, puls og tempo. «*En dans av bølgende bevegelser hvor kropp og tanke er ett*».

Kapittel 7. Schisoanalyse som analytisk inngang

Jeg vil nå installere meg i studiens analysedel for videre å kunne sette søkelys på drøftingsdelen. Forbindelser skapes på nytt, og prosessfilosofi, tid, affekt og poetiske uttrykk flettes sammen, slik at tid igjen utvides gjennom tilnærming til de yngste barnas livsprosesser. Jeg beveger meg videre sammenflettet med forskningsspørsmålene, for å installere meg i analysedelen og utvide mot de grunnleggende spørsmålene i denne studien:

Hvordan kan jeg utforske de yngste barnas livsprosesser med ulike variasjoner i tempo i en affektiv og prosessfilosofisk tilnærming? Og: Hvordan kan utvidelse av tid bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i verden?

Hvordan kan jeg installere meg selv som filter i utforskningen av variasjon i tempo blant de yngste barna i barnehagen? Og videre:

Hvordan kan jeg bidra med forskningsskaping i det varierende tempoet som hele tiden er i prosess blant de yngste barna i barnehagen?

Jeg vil igjen presisere at det i denne studien ikke er enkelte elementer som settes i lys av hverandre for å finne eksakte svar som er grunnlaget for studien, men hvordan filosofi, tid, affekt, og poetiske uttrykk gis mulighet til å transformeres (Leirpoll, 2015). Jeg vil deretter drøfte hvordan filosofi, tid, affekt og poetiske uttrykk kan bidra til å skape ny kunnskap, om de yngste barnas tilstedeværelse i verden. Kunnskap som kan brettes ut i flere lag og folder, hvor ulike variasjoner kan hekte seg på. Hvilke muligheter kan oppstå i forskningsskapingens sammenstøt i forbindelse med de yngste barnas livsprosesser i barnehagehverdagen?

Forskning som går bortenfor en tradisjonell tenkning om forskning, men som innehar både det tradisjonelle, kreative og det eksperimenterende (Gunnarson og Bodén, 2021, s. 3). Ved å orientere meg mot en postkvalitativ forskning vil også analyseverktøy gjennom teoretisk nyansering forskyve forståelsen av empiri slik at feltnotater blir til minnenotater (Gunnarson og Bodén, 2021, s. 3), som skaper potensiale i variasjoner. Kan utvidelse av tid og tilnærming til affekt være med å flytte fokuset fra en forståelse av kunnskap som noe vi har, til det som blir til? Jeg vil i analyse delen igjen vende meg til Erin Manning og schisoanalyse som analytisk verktøy. Erin Manning og prosessfilosofi som inspirasjon og drivkraft i denne studien. Valget jeg har tatt med å orientere meg mot schisoanalyse handler om hvor i det vitenskapsteoretiske landskapet jeg har valgt å installere meg, og hvilke muligheter som kan

oppstå gjennom valgene som har blitt til. Jeg er ikke ute etter gitte sannheter, men jeg vil stille spørsmål for å åpne opp for noe mer, for som Ugglå (2019) skriver:

«Vetenskapen är ett projekt. Hur kan vi då veta något om det vi inte vet? Vetenskapens kunstvåg för att möta denne utmaning handlar om konsten att ställa frågor, kvalificerade frågor som kan öppna och utforska nya kunnskapsvärldar. Annars risikerar vi att fastna i en sluten cirkel, där vi frågar med svaren och svarar med frågorna» (Ugglå, 2019, s.19).

Ved å vende meg til Ugglå (2019) kan jeg se på det å stille spørsmål som en måte å tilegne meg ny kunnskap, fordi å stille spørsmål handler om og åpne opp for nye kunnskaps spørsmål i en kunnskapsverden vi ikke allerede befinner oss i. Jeg vil også i denne delen av studien skape forbindelser med det mystiske og spekulative, for igjen å kunne installere meg i nye kunnskapsverdener. Jeg vil brette ut lag og folder, men likevel holde tilbake slik at formen ikke blir satt eller gitt som en representasjon. Ved å vende meg til Manning (2007) og hennes tilnærming til «duration» så kan jeg artikulere en varighet som går bortenfor en lineær og strukturert varighet. Tid som «duration» er umålbart, og den kan ikke knyttes fra et punkt til et annet (Manning, 2013). Varighet kan ikke måles i tiden det tar for barna å løpe fra den ene vegg til den andre, fordi varighet i forbindelse med Manning vil handle om varighet i hendelsen som hele tiden vil oppstå i sammenstøt. Mikroøyeblikkene som oppstår når barnas kropp nesten støter sammen under løping over gulvet, eller øyeblikket i det fargene på lyset fra diskokulen skifter farge og rytmen i lyset danser over tak, gulv og vegger i barnehagen. Hvordan kan jeg tenke «ny» kunnskap, om kunnskap som oppstår i prosess? I prosesser som ikke har en gitt varighet. Kan varighet i form av «duration» artikuleres som tidens varighet i det foranderlige?

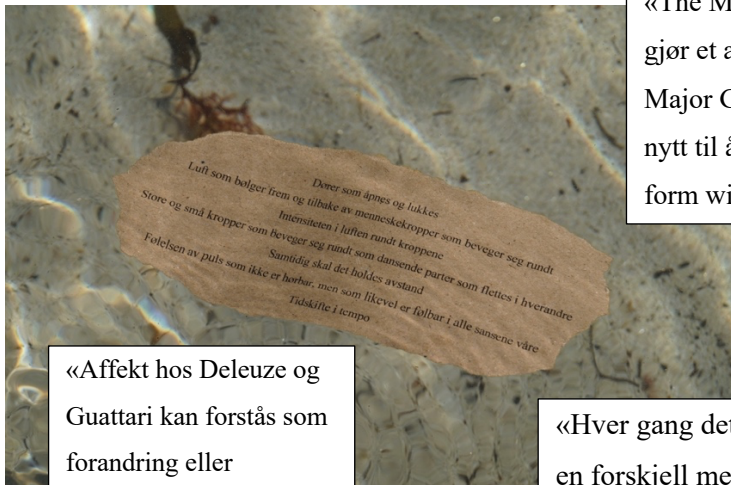
Empiri, strukturert og ustrukturert tid, tid i en prosessfilosofisk tilnærming og affekt vil nå flettes sammen, og bli til. Dette med en tanke om å skape mysterier, for igjen å kunne åpne opp for potensialet i variasjoner. Tre inn i prosesser som kan åpne opp for nye hendelser, og videre søke etter ny kunnskap som blir til i pågående prosesser. Hvilke øyeblikk flyter forbi eller gjennom oss uten at vi oppdager at det setter nevneverdige spor i oss? Barnehagehverdagen er kompleks, og det er mange ting vi i hverdagen, verken som personal eller forsker, gir oppmerksomhet eller som vi lar fange vår oppmerksomhet (Rossholt, 2012, s. 13). Hvilke variasjoner i tempo pågår i de yngste barnas livsprosesser?

Hva skjuler seg som mystiske skatter i forskningskreasjonenes sammenflettinger? Jeg tar med meg spørsmålene videre i studien.

7.1 Hvordan praktisere «the shizz»?

Hvordan kan jeg så praktisere «the shizz» som Manning (2020) uttrykker det i denne studien? Jeg går tilbake til forskningsspørsmålene mine og spør: *Hvordan kan jeg bidra med forskningsskapning i det varierende tempo som hele tiden er i prosess hos de yngste barna i barnehagen? Og: Hvordan kan jeg installere meg selv som filter i utforskningen?* Hvordan kan grenser forskyves og empiri deles opp i tynne lag ved å praktisere «the schizz»? Med schisoanalyse som analytisk verktøy, har jeg gjennom prosesser skap forbindelser og utvidet mot variasjoner for å kunne oppdage noe mer. Enda en gang har materialet perkolert gjennom kroppen, for å utvide variasjoner i tempo gjennom tid og affekt i møte med de yngste barnas livsprosesser. Prosesser som hele tiden er pågående? Hvordan påvirker kunnskapen prosessene jeg blir en del av, slik at jeg ikke går i en lukket sirkel, hvor jeg stiller spørsmål med svarene og svarer med spørsmålene som Uggla (2019) uttrykker det. I det siste poetiske uttrykket blir det skrevet: «*det er som en evighetssirkel rundt og rundt*». Så kan man jo undre seg over om en evighetssirkel finnes, for når sirkelen treffer enden er den jo sluttet, – men hvis jeg forbinder sirkelen med berøring av det som ikke kan berøres (Manning, 2007), så vil lukkingen av sirkelen nesten ikke kunne merkes. Hendelsen som oppstår stryker bortom og berører så vidt den andre enden, og prosessen vil ikke stoppe opp.

Jeg vil nå presentere fire forskningsskapende sammenstøt som er flettet sammen av prosessfilosofi, affekt og poetiske uttrykk i forbindelse med tid. Deretter vil jeg installere meg i prosessen som pågår for å skape potensiale for hvert enkelt forskningsskapende sammenstøts mulighet til å utvide potensialet for å forskyve og bevege orienteringspunktet. Sammenstøtene blir presenter etter hverandre, og kan sikkert oppfattes og forbindes med en strukturert og lineær tenkning, - men i denne studien fungerer ikke sammenstøtene som enkeltstående element, fordi prosessene som hele tiden er pågående på kryss og tvers av de fire forskningsskapende sammenstøtene har i seg drivkrefter som får studien til å bevege seg.

«The Minor gesture» som en usynlig kraft som gjør et anslag og endrer strukturen i «The Major Gesture», og endring i strukturen får noe nytt til å skje. «The Minor works the major form within» (Manning, 2016, s. 1).

«Affekt hos Deleuze og Guattari kan forstås som forandring eller variasjoner som oppstår når sammensetninger støter sammen, eller som mellomrom for nye blivelser» (Andersen, 2015, s. 321).

«Hver gang det viser seg å være en forskjell mellom fortid og fremtid, er varme involvert» (Rovelli, 2017, s. 33)

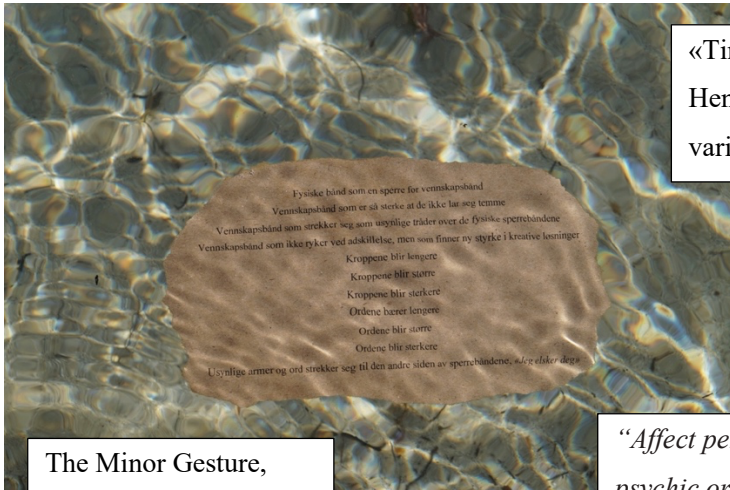

«Tidsstrukturen i verden er sammensatt og kompleks, og den følger ingen lineær linje hvor man tenker øyeblikk i en rekke. Tidsstruktur finnes og den er ingen illusjon» (Rovelli, 2020, s. 110).

«Affect is individual» (Massumi 2015, s. 205)

Affekt blir ofte misforstått som en individuell handling (Massumi, 2015).

I touch that which I am not-yet touching. What I touch is not the object itself, but the potential of the object to be touched (Manning, 2007, s.142)

«Tingene blir værende i tiden.
Hendelser har en begrenset
varighet» (Rovelli, 2017, s. 99).

The Minor Gesture,
som en gestikulær kraft
som åpner opp for den
erfarings baserte
gestikulære kraften til
et nytt nivå, eller
muligens et nytt lag
eller nyanse (Manning,
2016a)

*“Affect pertains to the body as opposed to the
psychic or mental” (Massumi, 2015, s. 210)*

Det er ingen definisjon eller fasit på
felleskap, det er bare et fellesskap, i
hendelsen (Manning, 2020).

*“The body of affect is extended first in
the sense that it is not limited to the
brain” (Massumi, 2015, s. 210).*

«Verden er laget av kyss, ikke av
steiner» (Rovelli 2017, s. 99).
Vår verden består av hendelser og
ikke ting. Hendelser i tiden
(Rovelli, 2017).

7.2 Affektive krusninger fra bølger med affektive misforståelser

De fire forskningsskapende sammenstøtene jeg nå har presentert vil kunne ses på som enkelt stående uttrykk, men i denne studien må de også forbindes med en større prosess, fordi de fletter seg sammen og veves inn i hverandre i prosessen som hele tiden er pågående.

Sammenstøtene vil ikke kunne avgrensnes til et enkelte forskningsskapende sammenstøt, men vil kunne ses på som sammenflettinger av «event», tid, filosofi, affekt og poetiske uttrykk.

Videre i studie vil forbindelser til det som er skrevet tidligere i teksten bidra til å utvide sprekke og krakeleringene som oppstår i empirien. Jeg vil igjen vende meg til Massumi (2015) og hans definisjon på mulige «misforståelser» rundt begrepet affekt, for å kunne forskyve orienteringspunktet mot variasjoner i forbindelse med affekt.

Den første «misforståelsen» Massumi (2015) beskriver, handler om hvordan affekt ofte forbindes med en individuell handling, men i følge Massumi (2015) vil aldri affekt kunne forbindes med en individuell handling, fordi affekt alltid vil oppstå i sammenstøt med noe annet. Det må være «noe» å støte sammen med. Affekt vil ikke kunne oppstå i den individuelt begrensede kroppen beskyttet med hudens lag, men i en kropp utvidet til noe mer. En kropp som hele tiden blir til i det lag og folder utvides uten en fysisk avgrensning (Manning, 2009).

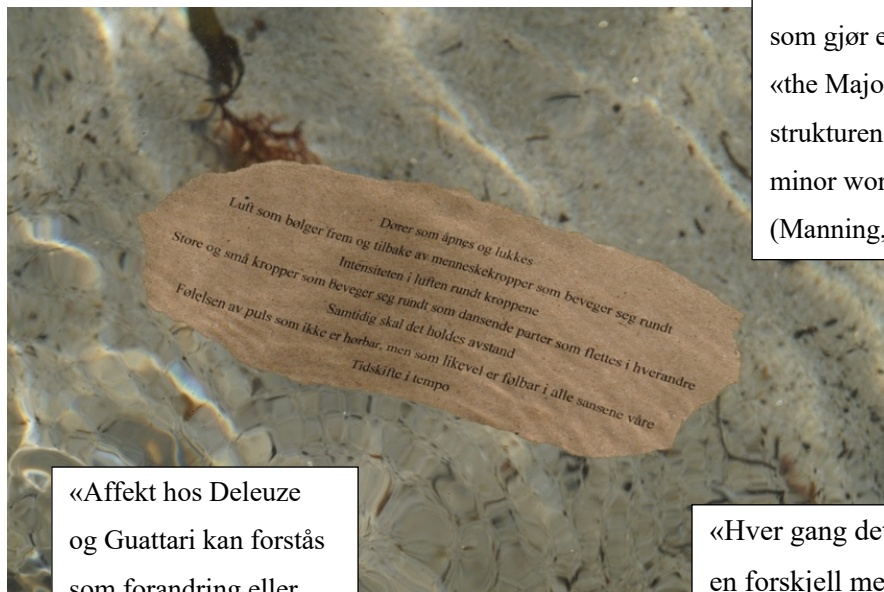
Den andre «misforståelsen» Massumi (2015) benevner er hvordan affekt ofte knyttes til noe kroppslig mer enn til noe mentalt og psykisk. Jeg har stilt meg spørsmål ovenfor i teksten, om effekten av affekt (Olsson, 2014) i form av følelser er begrepet vi i en allmenn forståelse også bruker i barnehagehverdagens praksis som affekt. Hvilke begrensninger kan det gi handlingsrommet i barnehagens hverdag, hvis det er effekten av affekt som defineres som affektiv tilstand?

Den tredje «misforståelsen» Massumi (2015) beskriver, og som jeg har valgt å ha med i denne studien er begrepet affekt som en forbindes til «noe» som er bra, og gunstig for oss. Affekt kan ikke måles i å være god eller dårlig, fordi affekt er nøytralt skriver Massumi (2015). Begrepet affekt kan ikke måles i en allmenn etisk forståelse, men må ha sin egen etiske plattform (Massumi, 2015). De etiske verdiene ligger i tilblivelsen. Hvordan kan så begrepet affekt, med et blick mot Massumi (2015) sin etiske forståelse, åpne opp for nye dimensjoner og muligheter i de yngste barnas hverdag? Kan det være normative etiske forståelser som ligger til grunn for handlingene i barnehagens praksis? Affekt som bra og gunstig for oss, og ikke som nøytralt.

Ved å installere meg i forskningsskapingens sammenstøt og la de perkolere gjennom

kroppen enda en gang, så vil jeg igjen være på søken etter sprekker og krakeleringer i prosessene som hele tiden er pågående. Hvilke mysterier vil oppstå i krakeleringene og sprekkeene, – og hvilke nye muligheter og transformasjoner kan oppstå i sammenstøtene jeg installere meg i?

7.3 Første forskningskappende sammenstøt

«The minor gesture» som en usynlig kraft som gjør et anslag og endrer strukturen i «the Major gesture», og endringene i strukturen får noe nytt til å skje. «The minor works the major from within» (Manning, 2016, s. 1)

«Affekt hos Deleuze og Guattari kan forstås som forandring eller variasjoner som oppstår når sammensetninger støter sammen, eller som mellomrom for nye blivelser» (Andersen, 2015, s. 321).

«Hver gang det viser seg å være en forskjell mellom fortid og fremtid, er varme involvert» (Rovelli, 2017, s. 33)

Hendelser som oppstår i det, det første sammenstøtet perkolerer gjennom kroppen, åpner opp for affekt som mulighet for forandring og variasjon. Sammenstøtet utvider og forskyver forståelsen av tid ut mot nye dimensjoner. Affekt og «the minor gesture» som et anslag for endring av strukturer, flettet sammen med poesi skaper de første små krakeleringene i glasuren. Den fysiske materielle verden i sammenstøt med tid, affekt og prosess som abstrakte fenomener som nesten ikke lar seg artikulere. Videre i studiens prosess vil jeg la linjer fra de

poetiske uttrykkene perkolere gjennom analyse delen. Verselinjene fra uttrykkene vil bli skrevet i kursiv med fet skrift gjennom hele analyse kapittelet, som sildrende vann gjennom teksten som blir til. Ved å la empirien sildre gjennom teksten, vil det skape variasjoner i både empiri og analyse. Sildringen av empiri gjennom analyse del vil være en del av prosessen som hele tiden er pågående, og det vil kunne ses på som utvidelse av de poetiske uttrykkene, for igjen å skape variasjoner.

7.3.1 Affektive variasjoner

Hvordan kan kropp utvides til noe mer enn små og store kropper som en beholder med en ytre flate av hud som holder kroppens materie på plass (Manning, 2009)? Kropp som noe mer enn en beholder for kjøtt og blod. «**Små og store kropper som beveger seg rundt som dansende parter som flettes i hverandre**». Små kropper som beveger seg rundt på avdelingen i barnehagen i varierende tempo. Noen ganger er kroppene tunge og beina subber bortover bakken. Andre ganger virker barnas kropper lette som fjær, og føttene svever nesten noen millimeter over gulvet, - men hendelsene som oppstår er ikke enten eller. De er i en samtidighet av tunge og lette kropper hvor variasjoner i tempo pågår hele tiden. Hurra rop og høye lyder med kropper som spretter bortover gulvet, i det barna møter venner som kommer inn døra på avdelingen. På den andre siden av døra har vennenes føtter vært tunge og seige fordi en avskjed er nær forstående, men i det dørhåndtaket går ned og lyden fra vennene på den andre siden støter sammen med «noe», så skjer variasjoner i tempo. Det oppstår noe i hendelsen. Affektive støt som påvirker og berører i det de treffer. Den fysiske kroppen som en del av prosessene som pågår i livene våre hele tiden berører og berøres i en og samme hendelse. I prosessene som pågår vil statusen mennesket har som avgrenset enhet i verden, kunne reduseres til materialitet på lik linje med all annen materialitet i verden. «**Samtidig skal det holdes avstand**».

I livene våre trekkes det ofte strukturerte tidslinjer, men hva skjer når krefter som ikke er synlig for øyet vårt, bryter inn og endrer strukturen i hverdagen vår? Krefter det vil være utfordrende å verbalisere. Ved å forskyve orienteringspunktet mot mikroøyeblikk og nanosekunder, kan det muligens utvide potensialet i de yngste barnas barnehagehverdag. Det handler om små variasjoner i øyeblikkene. Små variasjoner som nesten ikke lar seg oppfatte med sansene våre, men som likevel påvirker tempo og pulsen i livet vårt. «**Luften som bølger frem og tilbake av menneskekropper som beveger seg rundt**». De yngste barnas sansende kropper som beveger seg rundt i en uro og uforutsigbarhet i det nye retningslinjer griper inn

og styrer hverdagen i barnehagen. Kan det være kroppene affekteres i hendelsen? Affektiv i form av vibrasjoner i tiden som påvirker oss og får oss til å handle? Vibrasjoner fra uroen, eller fra barnas kropp som skaper luft trykk i det kroppene snurrer rundt og rundt på gulvet, eller løper frem og tilbake. Kropper som gir varme i det pulsen stiger. **«Intensiteten rundt kroppene»**. Det er som om lufttrykkene påvirker oss og gir affektive støt i den fysiske kroppen. Affektive variasjoner som forskyver tid. Prosessene gjør noe med kroppene i tiden. Luft som bølger frem og tilbake, og dører som åpnes og lukkes skaper variasjoner som påvirker strukturen i de yngste barnas hverdag. Kropper som sammenflettede dansepartnere, med avstand. Fortid og fremtid, som det er utfordrende å finne eksakte skiller på. Forskjellen i det som har vært og det som kommer. «Når det i en tids forståelse er forskjell på fortid og fremtid vil det alltid være varme involvert» (Rovelli, 2017, s. 33). Kan affektive støt skape varme? Varme som energi, hvor de yngste barnas kroppslige væren i verden som *en* pulserende materie skaper varme i tiden og en forskjell på fortid og fremtid.

7.3.2 De affektive vibrasjonenes kraft

Hvordan påvirkes vi som mennesker av de affektive vibrasjonene som setter seg i kroppene våre i det en global pandemi treffer oss, og samfunnet stenges ned? **«Følelsen av puls som ikke er hørbar, men som likevel er følbar i alle sansene våre»**. Hvordan påvirkes de yngste barna i barnehagen? Usikkerheten og uroligheten i kroppene som beveger seg rundt i barnehagen, hvor energien ligger i luften rundt kroppene våre som vibrerende tråder. De yngste barna midt i livet, med lek undring og utforsking, i forbindelse med det usikre og urolige. Jeg opplevde i perioden før det første poetiske uttrykket ble skrevet, at dørene i barnehagen ble åpnet og lukket med en forsiktighet eller muligens en urolighet. Kan det være at vi i prosessene som pågår bærer med oss usikkerhet, angst og redsel inn i en hverdag som vanligvis er preget av trygghet og forutsigbarhet? Hvor affektive vibrasjoner gir støt i kroppene under prosessene som pågår. Kroppslig utvidet tilstedeværelse i livsprosesser som pågår kontinuerlig. **«Små og store kropper beveger seg rundt som dansende parter som flettes i hverandre»**. Det finnes ingen mulighet til å tre ut av det levde liv. Vi blir til i fortid, nåtid og fremtid. Hvor forbindelseslinjer kan trekkes i ulike strukturer mellom hendelser i kropp – tid – affekt. De yngste barnas levde liv i hendelsene. Hvilke liv leves? Kan det være at ulike strukturer gis ulik verdi, og levde liv i form av det ustrukturerte gis verdi ved å verdsette en måte å være i verden på (Manning, 2020). Beveger jeg meg videre mot Manning (2020) og hvordan hun skriver frem levde liv, så vil kroppen aldri kunne tenkes som den

samme, fordi kroppene våre er en del av det økologiske systemet og det vil aldri være noen fare for at vi mister vår eksistens (Maning, 2016). Vi som kropp er aldri utenfor oss selv fordi vi er en del av et økologisk system. Luften de yngste barna puster ut og inn når varmen stiger i kroppen er en del av det økologiske systemet. Mikroskopiske partikler som barna inhalerer, eller som hekter seg på huden blir en del av. Det vil også eksistere mikroskopiske partikler som huden kaster fra seg som også er en del av det økologiske systemet. Vi som kropp er aldri utenfor oss selv, vi blir en del av prosessene som pågår. **«Følelsen av puls som ikke er hørbar, men som likevel er følbart i alle sansene våre».**

De yngste barna blir en del av de affektive vibrasjonene når urolighetene, usikkerheten og angsten treffer. Jeg som kropp vil være mer enn en kroppslig beholder av hud, kjøtt og blod (Manning, 2009). Jeg som kropp vil være vibrasjonene i luften rundt døren som åpnes og lukkes. Jeg som kropp utover en fysisk materiell kropp vil være pulsslagnene som slår, og som skaper vibrasjoner. **«Intensiteten i luften rundt kroppene».** Selv om det bare er inni selve kroppen jeg fysisk kan høre og kjenne pulsslagnene i egen kropp, så vil pulsen likevel kunne påvirke og påvirkes av alt rundt i form av vibrasjoner. De yngste barna med sin pulserende kropp vil bevege og skape vibrasjoner. Kraften i vibrasjonene vil påvirke strukturen i barnehagehverdagen. Uforutsigbarheten som forplanter seg i barnehagehverdagen i form av vibrasjoner i alle sansene våre. Vi som mennesker vil være midt i det pulserende livet, og den pulserende prosessen hele tiden.

Hvordan påvirkes de yngste barna i energien som skapes i vibrasjoner fra dørenes lukkede eller åpne tilstand? Øyeblikket i det dørens bevegelse påvirker oss, og hvor blikkets fokus fester seg til dørhåndtaket i det håndtaket trykkes ned. Bevegeligheten i kroppene som plutselig kan stoppe helt opp i det hendelsen oppstår, og usikkerhet i hva som befinner seg på andre siden av døren brer seg i rommet. I mikroøyeblikkene oppstår det bevegeligheter som vi nesten ikke kan oppfatte, men som likevel skaper vibrasjoner som forplanter seg i luften rundt oss. **«Tidsskifte i tempo».**

7.3.3 Dansende parter i tiden

Et av forskningsspørsmålene som har vært med meg gjennom denne studien er: *Hvordan kan jeg installere meg som filter i utforskningen av variasjoner i tempo blant de yngste barna i barnehagen?* Jeg vil ta spørsmålet videre og spørre: Hvordan kan jeg installere meg som filter i det bevegelige og uforutsigbare i de yngste barnas barnehagehverdag? Hvem blir jeg som forsker i møte med det bevegelige og uforutsigbare? Jeg vil vende meg til Manning og

hvordan hun tilnærmer seg begrepene «event» og «minor gesture», for å kunne verbalisere det uforutsigbare. Livene vi lever er sammensatte og komplekse, og det er vanskelig å begrunne at livet er mer enn det som kan beskrives med ord (Nyhus og Sandvik, i trykk). Det kan være utfordrende og verbaliserer hendelsene i øyeblikket når barnas kropp er løper frem og tilbake tett inntil hverandre i full fart over gulvet, eller når kroppene ligger musestille tett sammen inne i en skyvedørsgarderobe og venter i spenning på å bli oppdaget. Det er her begrepene «event» og «minor gesture» kan gi støtte i det som artikuleres. I hendelsene som oppstår kan det oppleves som om det er i en blanding av nærhet og avstand det uforutsigbare prøves ut. Det blir nesten som en dans hvor usikkerheten til hvor nær du kan gå den andre oppstår. Nærheten i det uforutsigbare må prøves ut. **«Samtidig skal det holdes avstand»**. I barnehagehverdagen opplever jeg at barna prøver ut og utforsker hvordan kroppen kan installere seg og bli til i verden. De yngste barna kan rulle seg sammen oppi pappesker og klesbaljer, for så å sprette ut og strekke kroppen ut så langt de kan. Det kan se ut som om kroppene transformeres til ulike størrelser slik at de passer inn i forhold til andre materialiteter kroppene befinner seg tett inntill og i relasjon med. Det er utrolig hvordan barnas kropp kan smyge inn mellom bord, stoler og rundt andre kropp, eller gjennom sprekker i dører og skap. **«Store og små kropp som beveger seg rundt som dansende parter som flettes i hverandre»**. Hendelser som hele tiden pågår. Kan det «the minor gesture» være kraften som slår inn og gjør det «event» transparent, slik at uforutsigbarhet fremstår som en mulighet. Uforutsigbarheten som eksisterer i dører som åpnes og lukkes, og uforutsigbarheten i bevegelsenes relasjoner. Hendelsene som oppstår, er ikke strukturerte og planlagte. De bare oppstår. Det mystiske og spekulative i forbindelse med undring, hvor abstrakte fenomener setter spor i barnas kropp og får noe til å oppstå. Nærheten og friksjonene som oppstår i kropp som beveger seg tett inntil hverandre, og lufttrykket som stryker over oss gjennom prosessene som vi hele tiden blir en del av, vil produsere varme og energi. **«Intensiteten i luften rundt kroppene»**.

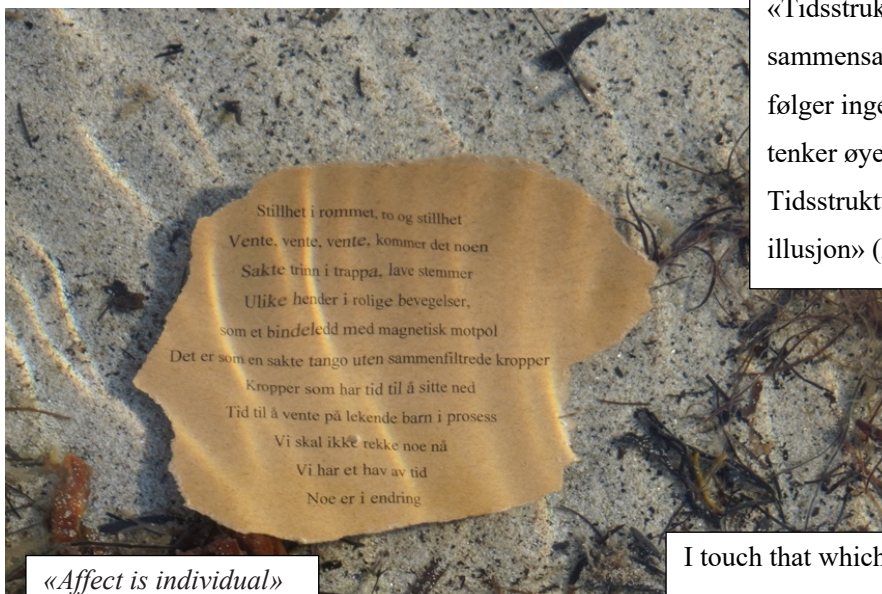
I følge Rovelli (2017), så er varme involvert nå vi ser en forskjell i fortid og nåtid. Uforutsigbarheten fra nåtid inn i fremtid som bærer med seg historien fra fortid. Uforutsigbarheten i de yngste barnas bevegelser i hverdagen som inneholder både nærhet til hverandre, men også avstand. Nærheten og avstanden kan handle om barn som nesten treffer hverandre i krysninger frem og tilbake over gulvet, hvor millimeter presisjon utføres i nærheten som skapes. Kan det være at hendelsene øyeblikkes (Reinertsen og Flatås, 2017)? Energibølgene som oppstår i rytme av bevegelser forstyrrer den lineære tanken om tid, fordi bølgene vil bølge frem og tilbake. Det er ikke en strukturert og monoton rulling av

energibølger en vei. Kroppene går alle veier frem og tilbake hit og dit (Løkken, 2004)

«Følelsen av puls som ikke er hørbar, men som likevel er følbar i alle sansene våre».

Aristoteles så på tid som et mål for forandring. Forandring i form av tid oppløst i nettverk av relasjoner som ikke danner en helhet (Rovelli, 2017, s. 93). Som jeg har skrevet ovenfor i teksten, endringer blir til på tvers av tid, i bevegelse. Eksistere det en blanding av chronos og aion (Braidotti, 2019) i de yngste barnas relasjonelle væren i verden? «*Tidsskifte i tempo*». Chronos tid i form av den strukturerte tiden i løpingen som perfektioneres slik at man nesten støter sammen på et gitt punkt i en strukturert rytme, og hvordan kroppene disiplinere seg ved å vente på tur før man starter neste runde for løping. Aion i form av det som blir til i øyeblikket. De små øyeblikkene hvor variasjoner i tempo oppstår og skaper endringer. Det kan også handle om intensitet som forsterkes eller avtar. Det som muligens øyeblikkes (Reinertsen og Flatås, 2017). Det uforutsette som bryter inn og skaper forstyrrelser, som gir nye muligheter.

7.4 Andre forskningsskapende sammenstøt

«Tidsstrukturen i verden er sammensatt og kompleks, og den følger ingen lineær linje hvor man tenker øyeblikk i en rekke. Tidsstruktur finnes og den er ingen illusjon» (Rovelli, 2020, s. 110).

«*Affect is individual*»
(Massumi, 2015, s. 205)

Affekt blir ofte misforstått som en individuell handling (Massumi, 2015).

I touch that which I am not-yet touching. What I touch is not the object itself, but the potential of the object to be touched (Manning, 2007, s.142)

Ved å installere meg i det andre forskningsskapende sammenstøtet, så vil komplekse tidsstrukturer, «misforståelser» om affekt, stillhet og fart hekte seg på. Komplekse tidsstrukturer utover en lineær forståelse, hvor øyeblikk plasseres i rekke. Affekt som noe mer enn å skape forbindelsen til en individuell handling (Massumi, 2015), og berøring i form av potensialet til å berøres (Manning, 2007). Jeg vil i dette sammenstøtet også skape forbindelser til stillhet, fart og tid. Hvilke nye forbindelser, og muligheter kan oppstå i sprekkene og krakeleringene i dette sammenstøtet? Manning (2007) skriver om berøring som et potensiale for objektet til å bli berørt, og ikke berøring som handling. «*Ulike hender i rolige bevegelser, som et bindeledd med magnetisk motpol*». I barnehagens hverdag opplever jeg ofte hvordan barnas hender søker opp til ansiktet mitt, for *nesten* å ta på brilleglassene min. Bare nesten. Fingertuppene berører *nesten* brilleglassene, og i det som nesten berører blir vi også berørt. Vi sitter tett sammen, og kan kjenne varmen og pust fra den andre tett på. I hendelsen oppstår en nærhet. «*Det er som en sakte tango uten sammenfiltrede kropper*». I den sanselige relasjonen ligger det potensiale for å berøres. Nærheten, pusten, lukten, av den andre gjør noe med meg. Affektive støt, som påvirker og påvirkes i prosess. Jeg kan ikke vite hva eller hvem som berøres, men potensial ligger der for å berøres i berøringen. Det oppstår noe i relasjonen. «*Kropper som har tid til å sitte ned*». Kan affekt som berørende kraft, skape forbindelse til tidens komplekse struktur? Hendelsen varighet kan ikke måles, fordi den oppstår i øyeblikket. Den er der og så er den vekk, for igjen og oppstå. Hele tiden pågående i prosess. Hvilke muligheter ligger for å berøres i stillhet? «*Stillhet i rommet, ro og stillhet*». Kropper som kryper stille inntil hverandre tidlig på morgenen når de første barna kommer på avdelingen. «*Kropper som har tid til å sitte ned*». Uten at et eneste ord blir sagt, berører og berøres vi i det kropper kommer tett sammen i nærheten som blir til. Noen punkter på kroppene berøres med fysisk nærhet, andre deler av kroppen berøres av energi. Vi affekteres i berøringene. Berøring i stillhetens tempo. «*Vi skal ikke rekke noe nå*». Stillhet i tiden. Stillhet i «event». Stillheten i det å sitte tett sammen en tidlig morgen, hvor det bare er noe få barn som har kommet i barnehagen, og lukten av barnehagestart med havregrøt som koker på komfyren, eller tannkremlukt fra små kropper. Ved å installere meg selv i prosessene som pågår, blir jeg en del av et større bilde. Jeg blir en del av stillheten, «event» og de komplekse tidsstrukturene i barnehagens hverdag. «*Noe er i endring*»

7.4.1 Stillhet som fraværende nærvær

Stillheten i rommet. En stillhet som perkoleres gjennom kroppen, og setter spor. Hva ligger i begrepet stillhet? Kan stillhet være lave stemmer, eller bevegelser i et rolig tempo? «*Vente, vente, vente, kommer det noen*». Når jeg søkte etter en definisjon på stillhet så fant jeg ord som plasserte stillhet i forbindelse med målinger i decibel. Stillhet til måling av decibel passer ikke inn med min opplevelse av stillheten som en fysisk påkjennning på kroppen i tiden hvor det andre poetiske uttrykket ble til. I en artikkel jeg leste i Stavanger Aftenblad stod det «Stillhet er ikke fravær, det er nærvær av det du mister i bråket. I stillheten finner du igjen det støyen stjal» (Vigdel, 2017). «*Vi skal ikke rekke noe nå*». Jeg opplevde at gjennom stillheten endret bevegeligheten i tid, rom og de fysiske kroppene i barnehagen seg. De yngste barna som rullet seg sammen som en ball på fanget, eller under et pledd. Små kroppor hvor musklene var i hvile, tunge og slappe. «*Kropper som har tid til å sitte ned*». Jeg har stilt meg spørsmålet om de yngste barna, nærvær, stillhet og tid kan ha forbindelser til en affektiv tilnærming i tid? Hva er det som treffer i stillheten? Hva øyeblikkes (Reinertsen og Flatås, 2017) i stillheten? Jeg opplever de yngste barna i barnehagens hverdag som ekstremt tilstedeværende med hele seg i både stillhet og uro. Jeg opplever det når barna kommer i barnehagen tidlig om morgenen, hvor blick med mykhet, eller fraværende nærhet, kan gi signaler som støter sammen og gjør noe med hvordan vi installerer oss i hverdagen. «*Det er som en sakte tango uten sammenfiltrede kroppor*». Signalene som treffer har påvirket på en eller annen måte før jeg rekker å tenke en eneste tanke. Det har oppstått noe. «*Noe er i endring*». Er de yngste barnas nærvær et relasjonelt verktøy for å bli til igjen?

Som jeg nevnte ovenfor, når jeg søkte på definisjon av stillhet så var det målinger i en lineær struktur som kom opp, men hva hvis stillheten kan skape et potensiale for å berøres. De yngste barnas kroppor når de kommer tidlig om morgenen for å kripe opp på et fang og la stillheten berøre i et relasjonelt samspill. Det vil ikke være *en* definisjon på stillet hvis stillhet forskyves mot tid og affekt, fordi det da gis en mulighet for stillhet til å ekspandere i prosessene som pågår. Stillhet i det som berøres, hvor hender styrker mot hverandre uten å fysisk treffes, men likevel med en elektrisk kraft i det hendene nesten berører hverandre. «*Ulike hender i rolige bevegelser, som et bindeledd med magnetisk motpol*». Jeg vender meg til Manning i det hun sier: «Det jeg berører er ikke selve objektet, men objektets mulighet til å bli berørt» (Manning, 2007, s. 142). Jeg opplever det som utfordrende å både lokalisere og artikulere det som berøres, nettopp fordi jeg opplever at skillene mellom ulike materialiteter hviskes bort. Grensene tøyes, og forflyttes slik at de ikke fremstår med en klar avgrensning.

Individets grenser får en uklar kontur, og jeg danner meg et bilde av et nettverk hvor trådene går langt utenfor stillheten enkelt individet, som avgrenset enhet, befinner seg i. «*Noe er i endring*».

Jeg vil skape nye forbindelser med tid–stillhet–affekt. Kan kroppens stillhet affekteres i tid? Kan det abstrakte affekteres? Stillheten som de søvntunge kroppene bærer med seg inn døren i barnehagen tidlig på morgenen. «*Vente, vente, vente, kommer det noen*»? Bærer det søvntunge med seg stillheten og variasjonene i tempo, som treghet i tiden. En treghet i tiden hvor det oppstår en affektiv tilstand. Søvn i en oppvåkneende tilstand. Søvn som noe mer enn barn med lukkede øyne med kropp i ett tempo (Ulla, 2017). Når begynner og slutter søvn i tid? Stillhet og tempo i forbindelse med nærhet. Enn berøring i nærheten som kanskje ikke har berørt enda. Nærhet i å få sitte på et fang og vugge frem og tilbake, mens stemmene i rommet er dempede. «*Vi skal ikke rekke noe nå*». De yngste barnas tilstedeværelse i verden med en unik nærhet og intensitet. I denne nærheten og intensiteten kan det virke som om tiden er fraværende. Det er som om tiden står stille, men vender jeg meg til Manning (2013), så vil det i tiden alltid være bevegelse fordi bevegelse eksisterer over alt, til all tid i form av ulik hastighet og tyngde. Kan det være at det søvntunge bærer med seg en hastighet i tid? «*Vi har et hav av tid*».

7.4.2 Tidens hastighet – stillhetens stillstand

Tempo og bevegelse får tiden til å gå langsommere, skriver Rovelli (2017). Det er da i følge Rovelli (2017) den fysiske klokketiden som går langsommere. Jeg har valgt å la affekt virke med som et skudd fra rotstengelen som bryter gjennom empirien, for å skape sprekker og krakeleringer. Affekt i forbindelse med det Massumi (2015) betegner som «misforståelser», hvor affekt knyttes til en individuell handling. Jeg har brukt affekt til å skape krakeleringer, slik at affekt og tid kan skape nye forbindelser. For å plukke på krakeleringen som har oppstått har jeg gått til Rovelli (2017) hvor han skriver:

«En gjenstand i bevegelse opplever altså en kortere varighet enn en gjenstand som står stille. For en gjenstand i bevegelse er tiden sammentrukket» (Rovelli, 2017, s. 47)

En gjenstand i ro vil da oppleve at tiden har lengre varighet, selv om tiden går raskere (Rovelli, 2017). Jeg er klar over at bevegelsene i barnehagehverdagen ikke er målbare i

nanosekunder, men jeg vil likevel sette tid ut fra det Rovelli (2017) beskriver inn i en barnehagekontekst.

Hva er det da som gjør at opplevelsen av å ha et hav av tid kommer over oss når stillheten rår? «*Sakte trinn i trappa lave stemmer*». Kan det her handle om hvordan vi er tilstede i verden? Kjenner de yngste barna og voksne på den samme følelsen av å ha et hav av tid? Eller er det nyanser her som ikke kommer til syne? For meg kan det se ut som om de yngste barna ikke er opptatt av om tiden går sakte eller fort. De blir til i tiden, uansett varighet. Kan det her være forbindelser til den sansbare varigheten (Manning, 2016). Barnas kropper som installerer seg i stillheten. Samtidig foregår det hele tiden små bevegelser, som å vrikke litt på kroppen, stryke den som sitter tett inntil over hånden eller kinnet. Små bevegelser i blikket, eller et smil. Mikroøyeblikk som gjør at det hele tiden er bevegelse, hvor vi blir til igjen og igjen i relasjonene som pågår. «*Det er som en sakte tango uten sammenfiltrede kropper*». Når vi mister holdepunktene, forutsigbarheten og strukturen i hverdagen så kan det være andre nyanser trer frem tydeligere. Det ustrukturerte og uforutsigbare som tidens drivkraft. Kan den sakte bevegelse og stillheten i de yngste barnas kropper når de kommer i barnehagen en tidlig morgen gjøre tidens varighet lengre? «*Tid til å vente på lekende barn i prosess*». Samtidig som tidens varighet blir lengre når kropper holder seg i ro, så går tiden i livene våre raskere (Rovelli, 2017). Tar de hurtige bevegelsene i hverdagen fra oss tid, ved at tiden komprimeres, og oppleves som om den har kortere varighet? I stillhetens atmosfære. Kan det være at de yngste barna med all sin bevegelse i verden, tilegner seg mere tid? Alltid litt «uro», og bevegelse i kroppen. «*Noe er i endring*».

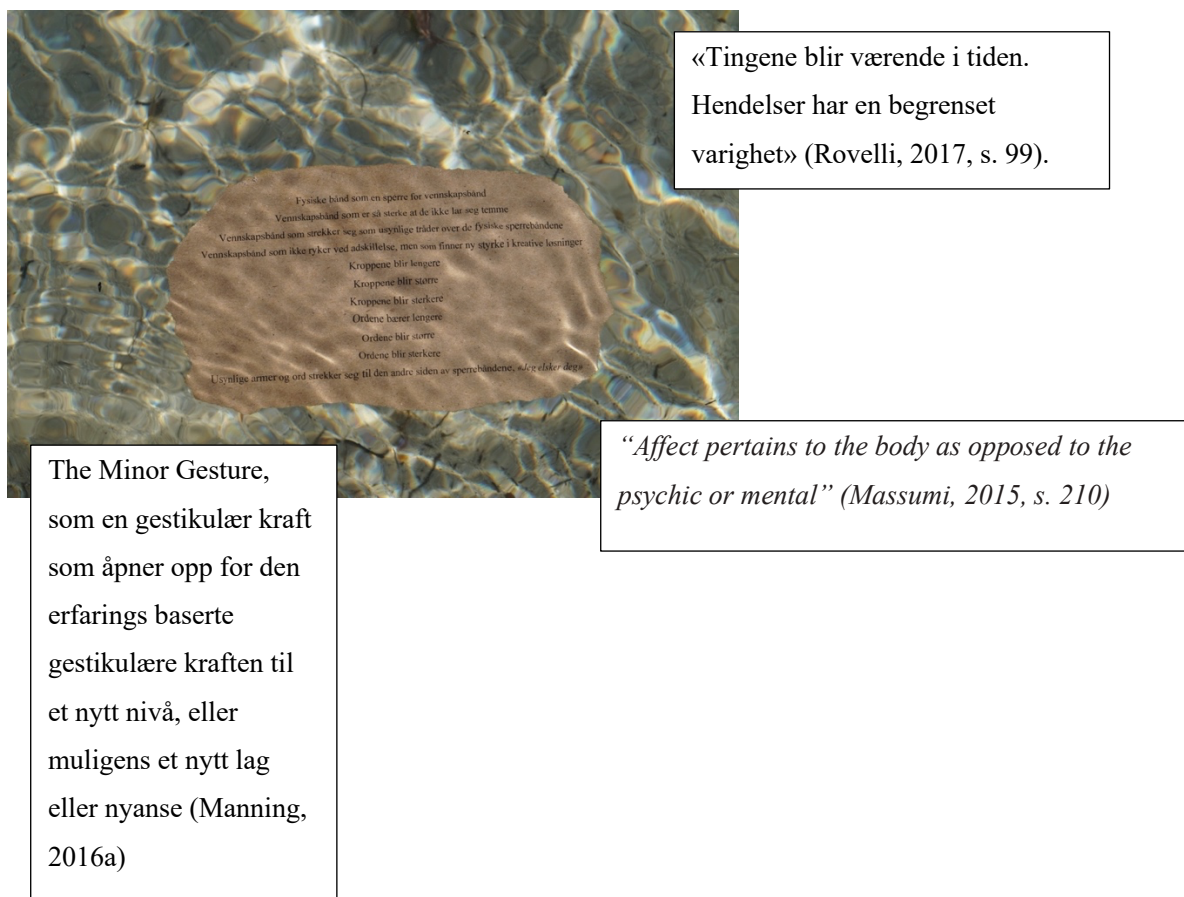
7.4.3 Magnetiske motpoler som mulighetsrom

I det andre poetiske uttrykket skriver jeg om hvordan de fysiske berøringene, eller nesten fysiske berøringen, kan sanses i relasjonene. Følelsen av magnetiske motpoler som prøvde å berøre hverandre som en umulig oppgave. «*Ulike hender i rolige bevegelser, som et bindeledd med magnetisk motpol*». Hvordan hendene søkte etter nye forbindelser til en nærhet. Blir de yngste barna tilstede som søkere i tiden? Jeg har tidligere i teksten omtalt meg selv som «searcher» i denne studien, fordi det har vært utfordrende å omtale meg selv som «researcher» (Rhedding-Jones, 2005). Kan de yngste barnas væren i verden bestå av en pågående søken, fordi det i en ustrukturert søken kan oppstå muligheter vi ellers ikke vil oppdage? Muligheter som ikke vil eksistere i verden hvor hensikten vår er å resøke det som

allerede eksisterer. En evig søken for hele tiden å bli til, som en drivkraft i levde liv. De yngste barnas kropp som berører, og søker nærhet. Noen ganger tett omslynget andre ganger med stor avstand. Men selv med stor avstand kan det virke som om barna lager forbindelser som holder fast selv om den kroppslige nærheten brytes. **«Kropper som har tid til å sitte ned»**. De yngste barnas væren i hendelsene i liv som leves. Det som er av betydning eksisterer bare i selve hendelsen. Hendelser som vi alltid er midt i (Manning, 2016). De yngste barna med sin tilstedeværelse så intenst midt i, hvor tid ikke handler om begrensninger og struktur, men om muligheter. **«Vi skal ikke rekke noe nå»**.

Hvilke muligheter oppstår når jeg lager forbindelsen tid - magnetisk felt? Hvilke muligheter kan oppstå når sterke energier frastøter hverandre kontra det å tiltrekkes av hverandre? Gående i en magnetisk bane med pluss og minus som tiltrekkes av hverandre, trekkes vi kanskje inn i en strukturert tid, kontra energien som oppstår i det magnetiske motpoler treffer hverandre. **«Ulike hender i rolige bevegelser, som bindeledd med magnetisk motpol»**. I hverdagens hendelser i barnehagen kan det for meg virke som om barna søker motpolene, fordi det er her energiene oppstår. Kropper som nesten støter sammen i leken, med «åååÅÅÅÅÅ» når de nesten treffer hverandre. **«Tid til å vente på lekende barn i prosess»**. Hender som nesten berører hverandre, i det blikket er med og forsterker opplevelsen og uttrykker at vi berøres, selv om hendene aldri har vært nær hverandre. Variasjonene i tempo i barnas kropp i det de våkner opp og har fått nok tid på fanget. Klare for å utforske verden. Kan tid og magnetiske felt skape en forbindelse? Magnetiske felt i tid. Tid som ikke består av enten struktur eller ustruktur, men som er en blanding av både det strukturerte og ustrukturerte. Kan «the minor gesture» (Manning, 2007) bære med seg krefter som slår inn og endrer det magnetiske feltet slik at strukturene endres? En affektiv forstyrrelse i tiden. En berøring som skaper potensiale for noe annet enn å berøre som fysisk handling?

7.5 Tredje forskningsskapende sammenstøt

Når jeg installerer meg i det tredje forskningskapende sammenstøtet så vil «the minor gesture» som en gestikulær kraft (Manning, 2016, 2016a), affekt som noe mer enn kroppslig (Massumi 2015), og hendelsenes varighet (Rovelli, 2017) stå sentralt i analyse arbeidet. I det tredje poetiske uttrykket opplever jeg at det hefter seg på ulike tidsstrukturer i de yngste barnas livsprosesser. Det eksisterer en strukturert tid i form av lineære hendelser, og det eksistere en ustrukturert tid i form av det uforutsigbare. Det skapes hele tiden forbindelser til det som blir til i hendelsene. Jeg opplever også egentid som et viktig element, i form av hvert enkelt individs forståelse av tiden de befinner seg i.

7.5.1 Sperrebåndenes kraft i møte med affekt

De fysiske båndene som ble satt opp på uteområdene i barnehagen like før den tredje teksten ble skrevet, følte som strømførende bånd. «*Fysiske bånd som sperre for vennskapsbånd*». Det jeg opplevde som strømførende bånd var kun en smal sperre av rød–hvite plastbånd mellom vennskap på hver side av sperrebåndet. «*Vennskapsbånd som strekker seg som usynlige tråder over de fysiske sperrebåndene*». I det sperrebåndene ble satt opp på uteområdet virket det som om det i sammenstøt med barna og sperrebåndene oppstod pågående hendelser igjen og igjen på uteområdet i barnehagen. Det var som om et eller annet støtte sammen i det barnas blikk møtte plastbåndene som avgrensninger for samspill og vennskap. I denne perioden ble venner delt fordi gruppene som skulle settes sammen ble mindre enn de tidligere hadde vært, og foreldrenes behov for plass til barna i barnehagen i forhold til arbeidstid var en faktor som spilte inn i avgjørelsene som ble tatt. «*Ordene blir sterkere*». Både personalet arbeidstid og foreldrenes behov for barnehageplass innenfor et gitt tidsrom skulle tilpasses et strukturert system. «*Ordene blir større*». Hvilke krakeleringer og sprekker blir synlige i det empirien utvides og blir transparent, og i det affekt og tid støter sammen med de poetiske uttrykkene, og utvides?

I møte med sperrebåndene opplevde jeg de yngste barna som undrende og nysgjerrige i det de møtte sperrebåndene i barnehagens uteområde, men jeg opplevde også en sorg og et savn over venner som ikke får være sammen i hverdagen. I en allmenn forståelse av begrepet affekt, omtales affekt ofte som noe kroppslig. Å handle i affekt, som en fysisk handling. Er handlingene våre effekten av affekt (Olsson, 2014, s. 91)? Ved å sette ord på affekt i hendelsen forflyttes affektivitet til følelser (Manning og Massumi, 2014), og igjen blir det de fysiske følelsene som for eksempel glede, tristhet, sinne som vi forstår som affekt. I følge Massumi (2015) er det en «misforståelse» om affekt som kroppslig mer enn mentalt og psykisk. «*Usynlige armer og ord strekker seg til den andre siden av sperrebåndene, jeg elsker deg*»

I det de yngste barna, den første dagen sperrebåndene ble satt opp, trer ut på lekeområdet oppstår det variasjoner i tempo gjennom hendelsene som blir til. De yngste barna går fra forsiktig berøring av sperrebåndene, til å løpe rundt i full fart på området de nå befinner seg innenfor, sammen med sin kohort. Kan det være hendelsene øyeblikkes (Reinertsen og Flatås, 2017) i det barna oppdager sperrebåndene? Ved å flytte orienteringspunktet mot energien sperrebåndene fører med seg, så kan det skapes forbindelser til «the minor gesture» i form av en gestikulær kraft, som slår inn og forstyrrer det strukturerte

og dynamiske. Affekt som virker med i det som øyeblikkes i hendelsene som oppstår. Affekt som påvirker og beveger, men som ikke kan forbindes med noe godt eller dårlig, fordi affekt er nøytralt (Massumi, 2015). «*Vennskapsbånd som ikke ryker ved adskillelse, men som finner ny styrke i kreative løsninger*». Affekt kan ikke fanges som noe iboende i mennesket, fordi affekt utvides mot noe mer enn subjektet i seg selv. Affekt utvides mot hendelse, affekt «in event». Kan de yngste barnas variasjoner i tempo få en annen dimensjon hvis grunnlaget for å tilnærme oss de yngste barnas tempo i tid og rom forbindes med en utvidet forståelse av begrepet affekt? De yngste barnas kropper i uendelige sammenstøt som drivkrefter i en affektiv kropp. Hva skjer hvis vi tør å tenke kropp som relasjonell i stedet for individuell (Manning, 2016). De yngste barnas kropper i relasjonelle sammenstøt hele tiden med øvrig materialitet i barnehagehverdagen. Barna blir til i møte med sperrebåndene, og de affektive støtene som treffer i pågående hendelser. «*Vennskapsbånd som er så sterke at de ikke lar seg temme*». De yngste barnas bevegelser langs sperrebåndene, i det fingrene glir over båndene kan fremstå som om barna føler energien og støtene ved å berøre og la seg berøres i det hendene treffer sperrebåndene. Barnas stemmer hever og senker seg i takt med bevegelsene langs båndene frem og tilbake. Svake og sterke – svake og sterke. «*Ordene blir lengere*», «*ordene blir større*», «*ordene blir sterkere*». De yngste barnas bevegelse langs sperrebåndene frem og tilbake, mens kroppene beveger seg opp på tå og ned igjen, samtidig som kroppene strekker seg fremover sperrebåndene for å rekke litt lengere. «*Kroppene blir lengere*», «*kroppene blir større*», «*kroppene blir sterkere*».

Affekteres de yngste barnas kropper i hendelsenes mikroøyeblikk? Hendelser som hele tiden blir til i pågående prosesser. Hendelsene som oppstår igjen og igjen i ulike strukturer av tid. Hendelser som ikke lar seg artikulere. Jeg prøver likevel å skape noen forbindelser, og jeg utvider mot chronos og aion som jeg tidligere har skrevet om. I bevegelighetene som pågår oppdager jeg forbindelser til den strukturerte chronos med bevegelse frem og tilbake i en lineær og forutsigbar bevegelighet i det barna på rad og rekke forflytter seg i en strukturert form. Det kan for meg se ut som om de involvert i bevegelsene langs sperrebåndene innehar en felles rytme forståelse som utføres med kroppen. Samtidig pågår det brudd i den strukturerte rytmen som beveger seg frem og tilbake, i form av aion. Tid i hendelse som kan handle om uorden og kaos (Rovelli, 2017). Det oppfattes som støt i øyeblikket. Affektive støt som ikke kan fanges. Barnas kropper som beveger seg frem og tilbake langs sperrebåndene, sammen med stemmer som blir sterke og lave. Det kan være hendelsene øyeblikkes (Reinertsen og Flatås, 2017).

7.5.2 Sperrebånd som ting i tiden – sperrebåndets berøring som hendelse

Sperrebåndene eksistere som ting i tiden, dag etter dag, men sperrebåndene vil også berøre oss i ulike hendelser. Hendelser som vil stryke over oss som kyss og bli borte. Selv om hendelsene blir borte vil hendelsene likevel gjøre noe med oss, fordi vi aldri vil være den samme når hendelsen har strøket forbi oss. Hendelsene vil ikke la seg fange. De fysiske sperrebåndene vil være der som begrensninger dag etter dag, men hendelsen som oppstår igjen og igjen i tiden, kan være med å skape potensiale i de yngste barnas kroppar til å utvide forståelsen av kropp som noe mer enn en fysisk kropp. *«Vennskapsbånd som strekker seg som usynlige tråder over de fysiske sperrebåndene»*. Kropp i en affektiv tilnærming, med et potensiale bortenfor tanken om kropp som kjøtt og blod. Affektive kroppar i hendelser vil ha potensiale bortenfor et bevisst kognitivt tenkende (Olsson, 2014, s. 169).

Vi kan ikke si noe om hvor det affektive øyeblikket befinner seg dagen etter, men det kan være mulig å skape en forbindelse til følelser som oppstod i kroppenens utvidelse.

«Usynlige armer og ord som strekker seg til den andre siden av sperrebåndene, jeg elsker deg». Jeg undrer meg over om de yngste barnas væren i verden kan bli til i en ny dimensjon i form av den mentale og psykiske kroppens utvidelse. Hvor det skapes nye muligheter i de yngste barnas væren i verden utenfor den fysiske kroppen, og bortenfor den lineære tiden. Når barna beveger seg langs sperrebåndene, som er montert opp rundt trestammen med en meter imellom kohort inndelingene, så kan energien som vibrere i feltet mellom sperrebåndene kjennes på kroppen. *«Ordene blir sterkere»*.

Hussel i Nuttall og Thomas (2015) problematiserer den lineære forståelsen av tidsbegrepet, og flytter fokuset til det levde livets opplevelser. De yngste barna i barnehagen skaper forbindelser på kryss og tvers av sperrebånd, med kroppar omkranset av energier som går langt bortenfor barnas fysiske kropp. Det kan se ut som om barnas mentale og psykiske styrke stråler gjennom kroppen og ut i øyne, fingertupper og tær. Følelsene raser gjennom kroppene. Ikke som konsentrerte krefter i enkeltindividet, men som en kollektiv styrket gruppe uten subjektstatus. *«Vennskapsbånd som er så sterke at de ikke lar seg temme»*. Ved å vende meg til Manning (2020) og hennes tilnærming til begrepet «agglomerations», kan jeg finne en mulighet for å artikulere gruppe subjektet som går bortenfor tanken om det menneskelige gruppe subjektet. Barnas kroppar beveger seg frem og tilbake langs sperrebåndene, mens latter, gråt, sang, høye rop og lav visking flyr frem og tilbake over sperrebåndene. Barnas kroppar frem og tilbake i klynger, og på lang rekke. Igjen står jeg

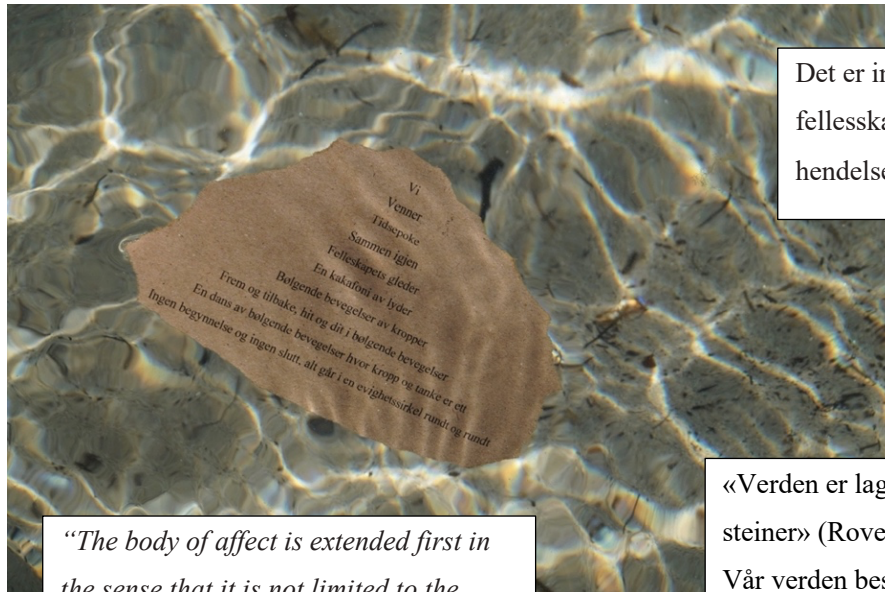
ovenfor utfordringer med å artikulere de yngste barnas væren i verden som gruppe hvor gruppe individet ikke er det essensielle, men ved å vende meg til Manning (2020) og «agglomerations» kan jeg få hjelpe til å gå bortenfor tanken om enkelt individ eller gruppe forståelse. Kan det i denne tilstanden eksistere et affektivt potensial i form av kroppens mulighet til å ekspandere (Olsson, 2014, s. 169). Affektiv tilstand som går bortenfor en avgrenset kropp i form av både den fysiske materielle kroppen og fysiske følelser. **«Kroppene blir større»**.

7.5.3 Sperrebåndenes vibrasjoner

Empiri, og teori perkolerer igjen gjennom kroppen, og *vibrasjoner* hefter seg på og skaper nye sprekker og krakeleringer i de poetiske uttrykkene. Jeg opplever at de yngste barnas variasjoner i tempo og puls innehar noe mer enn bevegeligheten i seg selv, hvis jeg forbinder bevegelse til hendelse og ikke handling. Når de yngste barna strekker seg etter vennene på andre siden av sperrebåndene, så kan det oppleves som om fingertuppene sender vibrasjoner over til den andre siden. **«Kroppene blir sterkere»**. Det kan føles som om den fysiske kroppen har magnetisk kraft og kroppens størrelse endrer seg. **«Kroppene blir større»**. De yngste barna sansende lang utenfor den fysiske begrensede kroppen. Kan det være i energi lagene rundt de yngste barna de affektive sammenstøtene oppstår? Affekt vil da ikke kunne kategoriseres og begrenses, men være i bevegelse og endring hele tiden. Jeg har stilt meg spørsmålet tidligere i teksten om affekt kan tenkes som en kraft som slår inn og endrer strukturere. Affekt i en slags forbindelse med «the minor gesture» (Manning, 2016), med en kraft til å skape vibrasjoner og forandring. Forandringene i seg selv er ikke ett resultat av vibrasjoner, men forandringene blir til gjennom vibrasjonene (Manning og Massumi, 2014). Kan det være at vi affekteres gjennom vibrasjonene, og derfor ikke kan tenke affekt som individuelt (Massumi, 2015)? Spørsmålene som stilles blir mange, men spørsmålene er viktige i denne studien. Det vi lurer på kan være med på å skape forandring (Strand, 2017, s.159-172). I det sperrebåndene ble satt opp i barnehagen, skapte det en stemning som førte meg seg uro over hvordan vi som personal kunne løse utfordringene vi stod ovenfor. Vi som aktører i barnehagen måtte finne nye kreative løsninger i hverdagen. Kan vi gjennom vibrasjonene som oppstår gjennom undring og relasjon affekteres? Affekteres til å transformeres av et møte, eller sammenstøt som jeg bruker i denne studien, med et annet subjekt eller objekt (Strand, 2017, s. 161).

Jeg vil nå bevege meg videre i denne studiens prosess mot det fjerde forskningsskapende sammenstøtet. «*Vennskapsbånd som strekker seg som usynlige tråder over de fysiske sperrebåndene*».

7.6 Fjerde forskningsskapende sammenstøt

Det er ingen definisjon eller fasit på fellesskap, det er bare et fellesskap i hendelsen (Manning, 2020, s. 77).

“The body of affect is extended first in the sense that it is not limited to the brain” (Massumi, 2015, s. 210).

«Verden er laget av kyss, ikke av steiner» (Rovelli 2017, s. 99).
Vår verden består av hendelser og ikke ting. Hendelser i tiden (Rovelli, 2017).

I det jeg installerer meg i det fjerde forskningsskapende sammenstøtet, hvor sprekker og krakeleringer oppstår, så vil fellesskap i samspill med «event» (Manning, 2020; Massumi, 2015) ha en stor betydning for krakeleringene og sprekkene som blir til. «Event» med forbindelser til hendelser i tiden som stryker forbi og utvider den fysiske kroppen til noe mer, slik at potensialet i hendelsenes fellesskap åpner opp for variasjoner i tempo. De yngste barna i full utfoldelse i det sperrebåndene ble fjernet fra uteområdet i barnehagen. Igjen kunne en avdeling være sammen i fellesskap. Fellesskap i hendelsene som oppstår i tiden. «**Sammen igjen**». Jeg vil videre søke til «the minor gesture» (Manning, 2016) som en gestikulær kraft som slår inn og skaper krakeleringer og brudd i det strukturerte. Ulike forbindelser vil bryte opp de poetiske uttrykkene, og både det strukturerte i tekstens form, men også skuddene som skyter opp i empirien vil skape variasjoner.

7.6.1 Affekt - glede

Det fjerde poetiske uttrykket bærer med seg glede og fryd i felleskap som grunnleggende i teksten. «*Felleskapets gleder*». Hva ligger i begrepet glede? Glede som kan knyttes til følelser omtales ofte som emosjoner og affekter (Store norske leksikon 2019) Kan glede være effekten av affekt? «*En kakofoni av lyder*». Oppstår det en frihets følelse av glede og forventninger i det felleskapet igjen eksisterer, i det sperrebåndene fjernes? «*Sammen igjen*». De yngste barnas mulighet til igjen å bevege seg fritt uten bånd som fysiske sperrer for samhörighet i fellesskapet. Gleden ved igjen å kunne være sammen med venner som man i en periode har vært adskilt fra. Latter som runger gjennom rommene i barnehagen, og som skaper variasjoner i tempo. Noe har støtt sammen og beveget både små og store kropper. Et affektivt støt som har gitt en effekt i form av glede. Potensialet utvides i en affektiv tilnærming i øyeblikket før øyet har oppdaget, og hjernen har tenkt tanken om at sperrebåndene er fjernet. Hvilke muligheter blir til i variasjonene som oppstår i øyeblikket, hvor barna oppdager at båndene er borte og uante muligheter igjen eksisterer? Vil det ved å forskyve fokuset fra øyeblikket til det som øyeblikkes kunne skapes forbindelser til affektive støt, som setter seg i kroppen før tanken har rukket å slå inn. Mulighetene som ligger der for de yngste barnas oppfattelse, i et nanosekund, i det de oppfatter fraværet av sperrebånd. «*En kakofoni av lyder*».

Barnehagehverdagen bærer med seg et spenn av følelser som griper inn i livene våre, og påvirker prosessene som pågår. I de yngste barnas hverdag er det ikke langt mellom gråt og latter. «*En dans av bølgende bevegelser hvor kropp og tanke er ett*». Kan det være at de yngste barna gir tydeligere uttrykker for de affektive støtene vi muligens får i livsprosessene som pågår? Styrken i en affektiv kropp synliggjøres i kraften den utstråler (Manning, 2020). De yngste barna i barnehagen viser tydelig følelser gjennom kroppslig tilstedeværelse, som når de med hjelp av høye rop springer gjennom barnehagen og hylar av full hals. De tydelige følelsene kan også vises i det barna forholder seg helt i ro uten et ønske om verbal kommunikasjon. Gjennom sin væren i verden kan de yngste barna fremvise et uendelig repertoar av uttrykksformer (Jonstøij og Tollgraven, 2008). Det handler her om væren i verden som går bortenfor riktig, eller gal måte å være i verden på, fordi det handler om selve livet. «*Bølgende bevegelser av kropper*». Rullende barnekropper rundt og rundt av glede når bestevennen man har ventet på hele morgenen endelig kommer inn døra i barnehagen. «*Vi*». De yngste barnas gledesrus når personalet utfører handlinger som ikke er innenfor de diskursive rammene og reglene som eksisterer i barnehagehverdagen. Utvidelse av væren i

verden kan handle om å bli til i prosess sammen med snø som blir hentet inn på avdelingen og kaste rundt til frydefulle rop om *mer snø, mer snø*. Utvidelse av væren i verden kan handle om å bli til i prosess med vann som blir liggende på gulvet eller bordet, og som ikke umiddelbart blir tørket opp, men som ligger der som en mulighet slik at variasjoner i tempo oppstår. En mulighet til et fellesskap hvor tull og tøys er en viktig del. «*Felleskapets gleder*». Det eksistere bare et fellesskap og det oppstår i hendelsen (Manning, 2020). Kan det være varmen i hendelsene som oppstår, skyver på tid og får den til å bevege seg i barnas hverdag? Variasjoner i tempo som oppstår i det snøen treffer bordet eller gulvet, og tempo i kroppene som blir som frosset før alt bryter ut i kroppslig bevegelse og vibrasjoner. En affektiv tilstand som skaper varme som får tiden til å bevege seg, slik at det oppstår variasjoner i tempo. Jeg går tilbake til forskningsspørsmålene mine og spør: *Kan utvidelse av tid bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i verden?* Jeg tar med meg spørsmålet og utvider med affekt og «event». *Kan utvidelse av tid, affekt og «event» bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i verden?* Forbindelsene går både til det jeg har skrevet ovenfor, men også til det som blir til nedenfor.

7.6.2 Affektive kropper i tid

Igjen spør jeg hvordan tid, affekt og «event» kan artikuleres. Abstrakte fenomener som skal plassere innfor en akademisk skriving. Jeg vil nå ta med spørsmålet videre og vende meg til hendelser i tiden. «Event» som beveger seg bortenfor en fysisk handling, og utvides til noe som oppstår, og berører i øyeblikket. Berøringen som nesten ikke merkes, oppstår i et nanosekund før tanken rekker å slå inn. «*En dans av bølgende bevegelser hvor kropp og tanke er ett*». I hverdagen kan det for meg se ut som om barna berører og berøres i kontinuerlige pågående prosesser. Latter kan bølge gjennom rommet, for så å forflytte seg til gråt, og like fort tilbake til latter. Variasjoner i tempo som pågår hele tiden. Det kan se ut som om de yngste barna *blir til* i hendelsene. Under et måltid hvor lyden av en traktor plutselig oppfattes, så kan hele strukturen i måltidet endre seg. Tempo endres, kroppslig gjøren endres, nærhet endres, væren endres. «*En kakofoni av lyder*». Det er som en kraft slår inn og forstyrrer, og forskyver tanken om substans til noe som *blir til*. En gestikulær kraft i form av «the minor gesture» (Manning, 2016), som bryter med en fast og dynamisk struktur. Lyden av traktoren utenfor vinduet i barnehagen som transformerer måltidet til noe annet, hvor materialitetene påvirker og påvirkes i prosessene som pågår. Bord, stoler, brødkiver og kopper blir til på nytt i et annet univers. Drikken i koppene kan flyte ut på bordet, og maten

blir både kjøretøy og dyr i ulike former. Det kan nesten se ut som om barna blir i en sansende beruselse, hvor en enorm glede oppstår. I hendelsene som oppstår er de yngste barna midt i hele tiden. «*Ingen begynnelse og ingen slutt, alt går i en evighetssirkel rundt og rundt*». Det kan oppleves som en kraft slår inn og åpner opp for å se noe mer. Kropp hvor tanke og følelse blir ett. «The minor gesture» aktiverer det transparente i å *tenke-føle* (Reinertsen og Otterstad, 2015, s. 20). Kan «the minor gesture» i form av noe mindre, men likevel kraftfullt, være det som bryter opp krakeleringene og sprekkene ytterligere slik at det transparente i å tenke-føle skinner gjennom sprekkene som har oppstått i empirien. Tenke-føle barn som sanser med hele seg i bevegeligheten og uforutsigbarheten, som gjør at nye kunnskapsverdener kan tre frem. Det kan handle om intensiteten som oppstår i det lyden av traktoren blir tydeligere og tydeligere, og det kan handle om røde varme pulserende kinn, etter løpeøkten frem og tilbake over gulvet. Lyden av traktoren og varmen i de røde kinnene kan være «the minor gesture» som slår inn og bryter strukturen (Nyhus og Sandvik, i trykk). «*Intensiteten i luften rundt kroppene*». Kraften i det sanselige som trer tydeligere frem i en intoning mot en fremtidig – forenvrøenhet for det som blir til (Manning, 2020). De yngste barnas nærvær i fortid, nåtid og fremtid. I tidens uforutsigbarhet. Tid er aldri lineær i Whitehead's forståelse skriver Manning (2020).

Vi berøres og berører i hendelsene. «*Vi*». Nerveceller i kroppen settes i sving i berøringene som pågår i prosessene, og det setter følelser i sving. Effekten av affekt (Olsson, 2014. 91). Affekt som verken kan forstås som god eller dårlig fordi affekt er nøytralt (Massumi, 2015). Lyden av traktoren gjør noe med oss. Signalet gir støt som påvirker slik at vi affekteres. Affekt som kan virke gjennom kroppens faste struktur for å sette seg i nervecellenes vev som strekker seg langt utenfor den fysiske materielle kroppen (Massumi, 2015). Affekt i forbindelse med nanosekunder og øyeblikk. Affektive kropp i «event», i en samhörighet som bare kan oppstå i hendelsen (Manning, 2020). «*Sammen igjen*».

7.6.3 Fellesskap i hendelsen

Fellesskapet som oppstod i det de yngste barna oppdaget at det ikke lenger var fysiske begrensninger som stoppet nærheten til vennene, skapte en gruppedynamikk som pulserte og skapte variasjoner i tempo. «*Bølgende bevegelser av kroppene*». Det var som om tiden stod stille, i selve livet. Det følte som om det bare var den fysiske kroppen som beveget seg. Det oppstod et fellesskap som ikke kan knyttes til en handling, men fellesskap i for av noe som oppstod i øyeblikket. Noe som oppstod i selve livet. Det var som om kroppene til barna fikk

støt i det de oppdaget at sperrebåndene var borte. Før tankene fikk tid til å koble seg på løp barna rundt og rundt med høye lyder og latter, før alt stoppet opp for igjen å løpe rundt og rundt. *«En kakofoni av lyder»*. Det var akkurat som om barna plutselig oppdaget mulighetene som lå der. Muligheter som kanskje ikke hadde vært så synlig tidligere, fordi området aldri hadde vært sperret av på denne måten før. Fingrene til barna gled over stammene på trærne hvor sperrebåndet hadde vært surret rundt. I det fingrene glir over trestammene oppdages lav og mose som sitter på trestammen, og variasjonene i tempo endrer seg igjen. *«Frem og tilbake, hit og dit i bølgende bevegelser»*. Nye hendelser stryker forbi, og berører. Berøring både som fysisk berøring, men også berøring i form av abstrakte fenomen som gjør en stor forskjell for variasjoner som oppstår fordi berøringene skaper endringer. Fellesskapet som oppstod akkurat i det barna oppdaget at sperrebåndene var borte, og fellesskapet som oppstod i det området igjen var åpent for full utfoldelse, eksisterte bare i et mikroøyeblikk. Det var hendelser i øyeblikket der og da. Gleden over å være sammen ble til igjen og igjen, men øyeblikket hvor variasjonene i tempo oppstod eksisterte bare i et lite glimt. *«Ingen begynnelse og ingen slutt, alt går i en evighetssirkel rundt og rundt»*.

8.0 Bølger bryter igjen og igjen

Jeg vil igjen installere meg i den pågående prosessen, samtidig som de analytiske funnene perkoleres *gjennom* kroppen enda en gang. Prosessen, perkolasjon og analytiske funn skal få virke inn i barnehagens praksis, og forskningsspørsmålene hekter seg på i denne delen av studien også:

Hvordan kan jeg utforske de yngste barnas livsprosesser med ulike variasjoner i tempo i en affektiv og prosessfilosofisk tilnærming? Og: Hvordan kan utvidelse av tid bidra til ny kunnskap om de yngste barnas livsprosesser i verden?

Hvordan kan jeg installere meg selv som filter i utforskingen av variasjon i tempo blant de yngste barna i barnehagen? Og videre:

Hvordan kan jeg bidra med forskningsskapning i det varierende tempoet som hele tiden er i prosess blant de yngste barna i barnehagen?

Og videre hekter flere spørsmål seg på i prosessen som hele tiden er pågående. Flere spørsmål som knytter enda tettere bånd til praksisfeltet:

- Hvordan kan forbindelsen tid og affekt ses på en gang til, ut ifra analyse materialet i denne studien? Og hvilke muligheter kan oppstå i forbindelsen tid–affekt, i de yngste barnas barnehagehverdag?
- Hvordan kan utvidelse av tid i en prosessfilosofisk tilnærming forskyve den dikotomiske forståelsen av barn–voksen i barnehagen?

8.1 Tid–affekt og de yngste barna

Jeg har stilt meg spørsmålet: Hvordan kan forbindelsen tid–affekt ses på en gang til? Og hvilke muligheter kan oppstå i forbindelsen til de yngste barnas barnehagehverdag?

Jeg opplever i analyse delen av studien, når tid ikke bare settes i forbindelse med den lineære tiden, så trer variasjoner i tid frem som nye muligheter i barnehagens hverdag. Muligheter for de yngste barna til å innta en utvidet posisjon i eget liv, hvor de yngste barnas sanselige væren i verden fremtrer som betydningsfulle og viktige bidrag inn i barnehagens hverdag. Måten de yngste barna blir til i egen hverdag, bærer med seg kunnskap om en tilstedeværelse som

mennesker som har levd noen år lengre muligens har mistet evnene til å ta inn over seg. En tilstedeværelse i tid, som går langt bortenfor den strukturerte tiden, samtidig som de yngste barna også besitter evnen til å forholde seg til den strukturerte klokke tiden. Det kan oppfattes som om de yngste barna har en helt unik evne til å bli til i balanse mellom chronos og aion. Ustrukturert tid som mulighet for de yngste barna til å være i verden med sin kroppslige og affektive tilnærming til livet. Når de yngste barna utforsker og sanser med hele seg så vil det i denne studien anerkjennes som en måte å installere seg i verden på, på lik linje med alle andre måter å bli til i verden. Variasjoner i tempo som hele tiden er pågående i de yngste barnas hverdag, hvor kroppene kan bevege seg som mark tett inntil hverandre. Kroppene bølger frem og tilbake og sanser med hele seg for å. Variasjoner i tempo i det sinnstilstanden går fra rullende latter til høylytt gråt. De yngste barna i verden i både den strukturerte chronos og ustrukturerte aion. Når jeg velger å skrive frem hvordan de yngste barna eksisterer i ustrukturert tid, så handler det ikke om å plassere de yngste barna innenfor en av kategoriene strukturert-ustrukturert tid, men om mulighetene som ligger der for de yngste barna som enda ikke har en gitt forståelse av å være slaver av klokken (Wyller, 2020). «Slaver» av den strukturerte chronos. Det er mulig de yngste barna blir «slaver» av klokken fordi strukturen i hverdagen vår tilsier det. Jeg undrer meg likevel over om det eksisterer en annen forståelse av frihet i de yngste barnas tid. Kanskje ikke det handler om en annen forståelse av frihet, men om hvordan de yngste barna griper muligheten til å ta for seg av en frihet vi i vår voksendom kan ha glemt at eksisterer, i det vi i våre levde liv over lengre tid har blitt slaver av klokke tiden.

I barnehagens hverdag styrer ofte dagsplaner strukturen på dagen. Sovetider blir styrt av klokken tikkende sekunder. Måltidets plass i dagsplanen og måltidets varighet styres av klokken tikkende slag. Bleieskift styres av strukturen på de øvrige aktivitetene som er felt inn i dagens planer. Bleier skiftes før vi går ut, og før sovetid. Samlinger styrt av klokken, i form av tid på dagen. Samling før lunsjtid, i det som omtales som «kjernetid», hvor nesten alle aktiviteter foregår innenfor. Det eksisterer strukturer og rytmer, som ikke alltid passer inn i de yngste barnas tilstedeværelse med hele seg. Likevel må også den strukturerte tiden ha sin del i prosessene som pågår. Jeg beveger meg videre i prosessen.

8.2 Dikotomien barn-voksen

Videre har jeg stilt meg spørsmålet: Hvordan kan utvidelse av tid i en prosessfilosofisk tilnærming forskyve dikotomien barn-voksen i barnehagen? I de poetiske uttrykkene opplever

jeg at skille mellom barn – voksne i barnehagens hverdag nesten er fra værende. Det kan for meg virke som om situasjonen vi står i med en global pandemi gjør noe med skille barn – voksen som i en «normal» hverdag trer mye tydeligere frem. Usikkerheten i det pandemien rammer oss, treffer alle både store og små mennesker. Hverdagens «trygge» og forutsigbare struktur går i oppløsning, og søken etter nye muligheter blir en måte å installere seg i verden på. Likevel opplever jeg de yngste barna i denne perioden som tilstedeværende og løsningsorienterte i hendelsene som hele tiden oppstår. Kan det være usikkerheten og uroligheten, som jeg skriver om i analysedelen ovenfor, vi kjenner på kroppen i denne perioden som står i forbindelse med tid og affekt. Hvor de yngste barna bærer med seg en kunnskap om en væren i verden gjennom en tilstedeværelse som befinner seg både i det ustrukturerte og strukturerte? Drivkreftene i studien kan forbindes med å ikke vite som produktivt. Fordi det her kan skapes rom for nye muligheter til å tre frem. Jeg ser på de affektive pulserende støtene i prosessene som pågår som drivkrefter som får tiden til å bevege seg. Det er i disse prosessene jeg opplever at de yngste barna i barnehagen har en helt unik evne til å bli til. Bevegelse eksisterer overalt til all tid, i form av ulik hastighet og tyngde, skriver Manning (2013). Kropper som beveger seg tunge og lette om hverandre, og jeg undrer meg over om de yngste barna skaper en bevegelighet som kan ses på som de yngste barnas livsprosess. Det kan for meg se ut som om barna har en evne til å installere seg i bevegeligheten som hele tiden er pågående. Jeg er usikker på om vi som har levd noen år lengre, fortsatt har den evnen? Ved å forflytte orienteringspunktet fra substans og dikotomien barn – voksen mot prosesser, så vil bruddene og krakeleringene som oppstår kunne skape ny kunnskap.

8.3 Utvidelse av tid som mulighet i de yngste barnas hverdag

Hvordan kan så utvidelse av tid påvirke de yngste barnas barnehagehverdag, med bakgrunn i de analytiske funnene? I krakeleringene som har oppstått forskyves den strukturerte tiden mer og mer til siden, fordi det trer frem nyanser som fremstår som viktige og relevante i møte med det pedagogiske arbeidet i barnehagen. I det orienteringspunktet flyttes fra den strukturerte tanken om tid og mot utvidelsen av tid oppstår det et rom for større innflytelse for de yngste barna i egen hverdag. Variasjoner i tempo gjennom kroppslig utfoldelse handler om hvordan de yngste barna blir til gjennom prosesser i livet. Ved å holde fast på substans og struktur som de viktigste elementene i de yngste barnas hverdag, tror jeg vi fratar de yngste barna mulighetene til å ta en større plass i eget liv. Der hvor tid fremstår som ustrukturert og kaotisk

med uklare skillelinjer i barnas tilstedeværelse i tiden, fremstår muligens det samme tidsperspektivet i en ryddig, strukturert og forutsigbar versjon hos mennesker som har vært i livet noen år lenger. Det er to tidsstrukturer som må finne en balanse og leve side om side, med respekt for det man kanskje ikke helt forstår følgene av. Hvilke muligheter kan oppstå hvis personalet i barnehagen kan tenke seg selv som filter for hendelser i hverdagen, hvor profesjonsutøveren blir til i relasjoner med de yngste barna i deres sansende, kroppslige væren i verden. Hva skjer hvis vi åpner opp og søker etter muligheter i utvidelsen av tid, affekt og prosess? Ikke for å skape nye former i en fast struktur, men for å hele tiden bli til i prosesser som er pågående.

9.0 En bølge brytning inn over land til slutt

Jeg vil nå gå inn i en avsluttende fase av prosessen som har pågått i denne studien. Ikke for å sette en sluttstrek, men for å demme opp variasjoner i ord og tanker som har rent gjennom teksten min, slik at de kan ledes inn mot en sluse med mulighet for å ekspandere på andre siden i nytt farvann. Teksten som har blitt til skal få mulighet til å bevege seg videre, og berøre andre prosesser som pågår.

9.1 Nye muligheter i nytt landskap

En tidlig lørdags morgen hvor jeg sitter med en kaffekopp og hører på radioen så dukker han opp igjen, Thomas Hylland Eriksen. Han som fikk tankene til å spinne når han under programmet til Lindmo på NRK snakket om den liminale fase. Han hekter seg igjen på prosessen som har pågått i denne studien. Han snakker om tempo som eksisterer i den digitale og den fysiske tiden. *Den fysiske tiden går så mye saktere enn den digitale tiden*, hører jeg Hylland Eriksen si. I denne studien har ikke digital og fysisk tid vært et tema som har vært aktuelt å utforske videre, men det er absolutt temaer som det kan være interessant å ta videre i andre sammenhenger. Den fysiske og digitale tiden i en barnehage kontekst. Helt på slutten av studien dukker det opp nye element som virker inn og gir muligheter for at teksten kan være bevegelig. Den er på vei inn i et nytt landskap, for å hekte seg på prosesser som alltid er pågående i samfunnet og verden rundt oss.

Det er en sang av Kari Bremnes som jeg er utrolig glad i, og som har fått en utvidet betydning under denne skrive perioden. Jeg mener den så tydelig uttrykker det jeg har stått i den siste tiden med studien. Den sier noe om livsprosessen som et element som ikke kan fanges. Det er verselinjer fra sangen «*Nytt imellom oss*», som jeg opplever at snakker til meg med ny betydning. Bremnes uttrykker det som om livet er noe vi ikke med sikkerhet kan si hva er, men muligens livet som et kyss som stryker innom oss og gir muligheter for å hekte seg på i tiden. Midt i livet. Verselinjene går slik:

*« Det har kommet nåkka nytt imellom oss
Trur du vi kan få det til å bli her
Livet er en sang vi ikke kan
Og nu går den akkurat forbi her »
(Kari Bremnes, u.å.).*

Vi blir hele tiden til, igjen og igjen som mennesker. Når jeg sier blir til igjen og igjen, så er det fordi jeg aldri vil være den samme fanget i en gitt form, fordi jeg hele tiden vil være en del av pågående prosesser. Prosesser som alltid vil være bevegelig, og jeg som en del av prosessene blir med i forandringene og bevegelsene som pågår og hefter seg på i livet. Det som hefter seg på i livet beveger og transformerer. En transformasjon kan kanskje være utfordrende å oppfatte i mikroøyeblikk, men like fullt og helt vil det handle om transformasjon, fordi vi blir til på nytt. I livene våre, unge som gamle, vil vi alltid ha mulighet til å endres i relasjonenes prosess. Vi blir til i brudd og forstyrrelser som oppstår i prosesser som pågår hele tiden (Manning, 2020). «The minor gesture» som en gestikulær kraft som slår inn og forstyrrer satte strukturer og mønstre. Vi blir til i livene våre her og nå, midt i livet uansett alder. Det er ikke lett, for «livet er en sang vi ikke kan, og nu går den akkurat forbi her» (Kari Bremnes, u. å.).

Jeg vil gi Reinertsen og Flatås (2017) siste ord i denne teksten, fordi boken «Ledelse og poesi i barnehagen» har vært til stor inspirasjon i arbeidet med å åpne opp for poesi i forskningsarbeidet i denne studien. Boken har gitt meg tro på at poesi kan være en inngang for å åpne opp, slik at jeg kan se noe mer, men:

«Dette er ikke lett, det er ikke såkalt nydelig kunnskap som glir lett.

Det er vanskelig, vanskelig kunnskap, og vi må alle bryne oss.

Å lese mange ganger er en glede, Lese mer, oppdage mer.

Alltid mer (Reinertsen og Flatås, 2017, s. 87).

Litteraturliste:

- Afdal, G. (2014). Ethiske og pedagogiske etikker. I: G. Afdal (red), Å. Røthing (red) & E. Schjetne (red). *Empirisk etikk i praktisk pedagogiske praksiser*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske.
- Alvesson, M. & Kärremann, D. (2012). *Kreativ metod – skapa och lösa mysterier*. Malmö: Liber.
- Andersen, C. E. (2015). Affektive data og Deleuzeoguattari-inspirerte analyser, eksperimentasjoner over «rase»- hendelser. I: A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen (red). *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Braidotti, R. (2014). Writing as a Nomadic Subject. *Comparative Critical Studies* 11(2-3), 163-184. Hentet fra https://www.researchgate.net/publication/287561390_Writing_as_a_Nomadic_Subject/link/5d94b604a6fdccfd0e710da9/download
- Braidotti, R. (2018). A Theoretical Framework for the Critical Posthumanities. *Theory, Culture & Society*, 36(6), 31-61. Hentet fra <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0263276418771486>
- Bremnes, K. (u. å.). *Nytt imellom oss*. Hentet fra <https://nortabs.net/tab/5279/>
- Campetier, C. (2010). Philosophy of the gift. Hentet fra <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/713650416>
- Dahlberg & Moss, (2005). *Ethics and Politics in Early Childhood Education*. London and New York: Routledge.
- Deleuze, G. & Guattari, F. (2020). *A thousand plateaus*. New York: Bloomsbury.
- Engdahl, I. (2017). Att möta toddlare som medmänniskor och med respekt. I: I. P. Samuelsson & A. Jonsson (red.). *Förskolans yngsta barn – perspektiv på omsorg, lärande och lek*. Stockholm: Liber.
- Englund, T. & Solbrekke, D, T. (2011). Professional responsibility under pressure? I: C. Sugrue, & T. D. Solbrekke. *Professional responsibility, new horizons of praxis*. New York: Routledge.
- Fønnebø, B. (2014). *Kunstneriske bevegelser i barnehagen, de yngste barnas formgiving, bildeskaping og verksteder*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske.

- Giæver, K & Løberg, K. S. H. (2018). Livsveven – små barns danning gjennom tid og rom. I: T. Lafton & A. M. Otterstad (red). *Barnehagepedagogiske linjeskift*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Gunnarsson, K. & Bodén, L. (2021). *Introduksjon til postkvalitativ metodologi*. Stockholm: Stockholm University Press.
- Hornby, A. S. (1974). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English*. Oxford: Oxford University Press.
- Johannesen, N. (2013). Tvil som drivkraft. *Nordisk Barnehageforskning*, 6(11), 1-17. Hentet fra <https://journals.oslomet.no/index.php/nbf/article/view/592/583>
- Johannesen, N. (2015). *Medvirkning som tiltale. Møte med små barns uttrykk, pedagogers tenkning og tekster av Emmanuel Levinas*. Doktorgradsavhandling. Universitetet i Stavanger.
- Jonstøij, T. & Tolgraven, Å. (2008). *Hundre måter å tenke på – om Reggio Emilias pedagogiske filosofi*. Oslo: Cappelen Damm.
- Juell, E. & Nordskog, T-J. (2006). *Å løpe mot stjernene – om estetiske dannelse, kreativitet og skapende prosesser*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Koro-Ljungberg, M. (2010). Validity, Responsibility and Aporia. *Qualitative Inquiry*, 16(8), 603-610. Hentet fra <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1077800410374034>
- Korsvold, T. (2016). *Perspektiver på barndommens historie*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplanen for barnehagen – innhold og oppgaver*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Kunnskapsdepartementet (2018). *Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv – et kunnskapsgrunnlag*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/f78959abbdc54b0497a8716ab2cbbb63/barn_ehagelarerrollen-i-et-profesjonsperspektiv.pdf
- Lafton, T. & Otterstad, A. M. (2018). Edderkoppens linjer og sammenkoblede spinn. I: T. Lafton & A. M. Otterstad (red). *Barnehagepedagogiske linjeskift*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Larsen, A. S. (2014). Potensialer i ubestemmelige øyeblikk. *Nordic early childhood education research journal*, 8(4), 1-13.
- Larsen, A. S. (2015). *Forstyrrelers paradoksale kraft: En studie av hvordan forstyrrelser kan virke i pedagogisk arbeid i barnehagen* (Doktoravhandling). Norges tekniske-naturvitenskapelige universitet. Trondheim.

- Larsen, A. S. (2017). Oppdagelser og nye begynnelse – å se det vanlige med stadig nye blikk. I: M. S. Jensen, T. J. Karlsen & G. S. Luthen (red). *Veiledning og oppdagelse*. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Leirpoll, B. (2015). En åpenhet for hendelser som kommer – om å plugge teori inn i – og dermed improvisasjonens muligheter for andre innganger til – barnehagelærerens pedagogisk-etiske praksis. I: A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen (red). *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Løkken, G. (2004). *Toddlerkultur, om ett- og toåringenes sosiale omgang i barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- Manning, E. (2007). *Politics of touch, sense, movement, sovereignty*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Manning, E. (2009). «What if it Didn't All Begin an End with Containment? Toward a Leaky Sense of Self?». *Body and Society*, Vol 15, no.2, s. 33-45.
- Manning, E. (2013). *Always more than one, individuation's dance*. Durham & London: Duke University Press.
- Manning, E. & Massumi, B. (2014). *Thought in the act, passages in the ecology of experience*. London: University of Minnesota Press.
- Manning, E. (2016). *The minor gesture*. Durham & London: Duke University Press.
- Manning, E. (2016a). *The Minor Gesture in 16 Movements*. Hentet fra <https://hiof.instructure.com/courses/3428/files/541467>
- Manning, E. (2020). *For a Pragmatics of the Useless*. Durham & London: Duke University Press.
- Massumi, B. (2015). *Politics of affect*. Cambridge: Polity Press.
- Myklestad, S. (2020). Barnets grunnleggende erfaring er å komme for sent – Refleksjoner med utgangspunkt i Walter Benjamin. *Barnehagefolk – Tid*, 2020 (3). 63-69.
- Myrvold, H. B. & Myhre, C. O. (2018). Pedagogikken(e)s sammenfiltringer i stillheter og ubehag. I: T. Lafton & A. M. Otterstad (red). *Barnehagepedagogiske linjeskift*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Nuttall, J. & Thomas, L. (2015). *Time and temporality in early childhood educator's work*. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23:4, 512-523.
- Nyhus, R. M. (2013). *Ventebølger – venting og de yngste barnas rom for medvirkning i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Nyhus, R. M. (2016). Læring sett som flyt mellom menneskelige og alle andre former for materialiteter – bak antroposentriske forståelser av læring. I: N. Sandvik (red), N. Johannesen, A. S. Larsen, M. R. Nyhus & B. Ulla. *Småbarnspedagogikkens komplekse komposisjoner, læring møter filosofi*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Nyhus, R. M. & Sandvik, N. (i trykk). De yngste barnas tilnærminger i verden: smittebærende affekter i kunstmaskineriet StemmeStammen. I: Ø. Elle og M. R. Nyhus (red). *Kunstmøter og estetiske prosesser med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Olsson, L. M. (2014). *Rörelse och experimenterande i små barns lärande, Deleuze och Guattari i förskolan*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Otterstad, A. M. (2018). *Å stå i trøbbelet. Kartografering av barnehageforskningens metodologier. Postkvalitative passasjer og (ny)empiriske brytninger*. Doktorgradsavhandling. Det utdanningsvitenskaplige fakultet. Universitetet i Oslo.
- Pettersvold, M. & Østrem, S. (2018). *Profesjonell uro, barnehagelæreres ansvar, integritet og motstand*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A. B. (2015). Mot metode – Erin Manning. I: A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen. *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A. B. & Otterstad, A. M. (2015). Faglige forflytninger i søken etter metodefest. I: A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen. *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Reinertsen, A. B. & Flatås, B. (2017). *Ledelse og Poesi i barnehagen, affektive perspektiver i pedagogiske praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Rhedding-Jones, J. (2005). *What is Research? Methodological Practices and new Approaches*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Rossholt, N. (2009). *Gråtens mange ansikter, toner og tempo i barnehagen*. Hentet fra <https://uit.no/Content/355205/nse-2010-2-3-Rossholt.pdf>
- Rossholt, N. (2012) Food as Touch/Touching the Food: the body in-place and out-of-place in preschool. *Educational Philosophy and Theory*, 44:3, (323-334).
- Rossholt, N. (2012a). *Kroppers tilblivelse i tid og rom: Analyser av materielle-diskursive hendelser i barnehagen* (Doktorgradsavhandling, NTNU, Trondheim). Hentet fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/269067?show=full>
- Rovelli, C. (2017). *Tid*. Oslo: Spartacus forlag AS.
- Sandvik, N. (2013). *Medvirkning og handlingskraft i småbarnspedagogiske praksiser. Horisontal fremforhandlet innflytelse*. Doktorgradsavhandling, NTNU, Trondheim.

- Sandvik, N. (2015). Posthumanistiske perspektiver, bidrag til barnehageforskningen. I: A. M. Otterstad & A. B. Reinertsen (red). *Metodefestival og øyeblikksrealisme – eksperimenterende kvalitative forskningspassasjer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, N. (2016). Bortenfor skillet mellom lek og læring: tilblivelsesøyeblikk, preferanser og fascinasjoner. I: N. Sandvik (red), N. Johannesen, A. S. Larsen, M. R. Nyhus & B. Ulla. *Småbarnspedagogikkens komplekse komposisjoner, læring møter filosofi*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Sandvik, N. (2020). *When the whole sky falls down*. Contemporary Issues in early Childhood, 21:1, (33-45). Hentet fra <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1463949118799917>
- Sandvik, N. (i trykk). Når himmelen faller ned: bortført av estetiske krefter på et barnehagekjøkken. I: Ø. Elle og M. R. Nyhus (red). *Kunstmøter og estetiske prosesser med de yngste barna*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Stanford Encyclopedia of Philosophy, (2018). Hentet fra <https://plato.stanford.edu/search/searcher.py?query=Manning>
- Stanford Encyclopedia of Philosophy, (2018a). Hentet fra <https://plato.stanford.edu/entries/whitehead/>
- Store norske leksikon (2018). Prosess. Hentet fra: <https://snl.no/prosess>
- Store norske leksikon (2018a). Alfred North Whitehead. Hentet fra https://snl.no/Alfred_North_Whitehead
- Store norske leksikon (2018b). Liminalitet. Hentet fra <https://snl.no/liminalitet>
- Store norske leksikon (2019) Følelse. Hentet fra <https://snl.no/følelse>
- Store norske leksikon (2020) Perkolator. Hentet fra <https://sml.snl.no/perkolator>
- Strand, J. (2017). Pendlar i rörelse – om förundran och förändring. I: I. P. Samuelsson & A. Jonsson (red). *Förskolans yngsta barn – perspektiver på omsorg, lärande och lek*. Stockholm: Liber AB.
- Torsteinson, H. (2011). Prosjektbasert arbeid-om barns medvirkning og kunstfaglig aktivitet i barnehagen. I: K. Bakke, C. Jenssen & A. B. Sæbø (red.). *Kunst, kultur og kreativitet, kunstfaglig arbeid i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Utdanningsdirektoratet (2020). *Smitteveilederen*, hentet fra: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/sikkerhet-og-beredskap/informasjon-om-koronaviruset/smittevernveileder/barnehage/#>
- Uggla, K. B. (2019). *En strävan efter sanning – vetenskapens teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

- Ulla, B. (2015). *Arrangement av kropp kraft og kunnskap; Ein studie av profesjonsutøvinga til barnehagelæraren*. Doktorgradsavhandling. Universitetet i Oslo.
- Ulla, B. (2017) Reconceptualising sleep: Relational principles inside and outside the pram. *Contemporary Issues in Early Childhood*. ISSN 1463-9491. 18(4), s 400- 408.
doi: 10.1177/1463949117742781
- Vigdel, E. H. (2017). *Stillhet er ikke fravær, det er nærvær av det du mister i bråket*.
Hentet fra: <https://www.aftenbladet.no/meninger/debatt/i/yoXkE/stillhet-er-ikke-fravaer-stillhet-er-naervaer-av-det-du-mistet-i-braaket>
- Whitehead, A. N. (1978). *Process and reality*. New York: Free Press.
- Wyller, T. (2020). Tiden klokken og menneskelivet. *Barnehagefolk – Tid*, 2020 (3), 71-75.
- Øksnes, M. (2010). *Lekens flertydighet, om barns lek i en institusjonalisert barndom*.
Oslo: Cappelen Akademiske Forlag

Vedlegg

Vedlegg 1

Monica Magnussen
Master i barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap
Høgskolen i Østfold
monica.magnussen@me.com
Mob: 97126301

Informasjon til foresatte i barnehage om forskningsprosjekt ved småbarnsavdelingene.

Jeg startet på et master studie høsten 2017, ved Høgskolen i Østfold. Studiet heter barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap, og studiet har fokus på de yngste barna i barnehagen. Denne våren starter jeg på selve masteroppgaven, og i forbindelse med oppgaven skal det gjennomføres en forskningsdel frem til sommeren.

Jeg ønsker nå å informere alle foresatte om arbeidet jeg skal gjøre, da det indirekte vil berøre dere. Ingen barn eller foresatte skal være i fokus, men forskningsarbeidet mitt vil foregå på de to småbarnsavdelingene i barnehagen.

Den foreløpige arbeidstittelen på oppgaven min er «*Temposkifter og pulserende liv som prosess i de yngste barnas barnehagehverdag*». Jeg er opptatt av hvordan de yngste barnas prosesser i barnehagehverdagen skrives og snakkes frem, og hvilke muligheter som ligger der for barnas stemmer til å bli hørt. Målet er å bidra med forskning som kan skape rom for nye tanker og nye muligheter.

Datamaterialet mitt vil bestå av korte poetiske hverdagstekster, hvor jeg bruker meg selv som filter under prosessenes gang og frem til ferdig tekst. Det er prosessene som foregår i hverdagen som opptar meg, og det vil derfor ikke være enkelt individer eller grupper som er i mitt forskningsfokus. I samtale med NSD (Norsk senter for forskningsdata) er ikke studien meldepliktig, og jeg trenger heller ikke å få samtykke erklæring fra personer som er tilstede under mitt feltarbeid. Dette på grunnlag av at jeg bruker meg selv som filter, og det er ingen form for opplysninger som vil kunne identifisere andre personer direkte eller indirekte.

Jeg vil likevel informere dere, og åpne for at dere kan be om innsyn i det jeg noterer og tar med meg videre i analyser. Målet mitt er at ingen skal kjenne seg utsatt for ubehag. Derfor er det viktig at dere kan uttrykke ønske om distanse til det jeg gjør. Personvern er overordnet. Jeg følger prinsippet om at all forskning baseres på frivillighet. Det skal derfor hele veien være mulig å trekke seg uten å måtte oppgi begrunnelser. Det gjelder også hvis dere ønsker å holde barna deres utenfor. Jeg gjenantar at jeg ikke skal ha fokus på personer. Men jeg er likevel åpen for at dere gir meg beskjed, så tilpasser jeg feltarbeidet mitt ut fra deres ønsker.

Ønsker dere som foreldre/foresatte mer informasjon om prosjektet setter jeg gjerne av tid til dette på et møte, det er bare å gi meg beskjed.

Med vennlig hilsen
Monica Magnussen

Vedlegg 2

Monica Magnussen
Master i barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap
Høgskolen i Østfold
monica.magnussen@me.com
Mob: 97126301

Informasjon til personalet i barnehage om forskningsprosjekt ved småbarnsavdelingene.

Jeg startet på et master studie høsten 2017, ved Høgskolen i Østfold. Studiet heter barnehagepedagogikk og småbarnsvitenskap, og studiet har fokus på de yngste barna i barnehagen. Denne våren starter jeg på selve masteroppgaven, og i forbindelse med oppgaven skal det gjennomføres en forskningsdel frem til sommeren.

Jeg ønsker nå å informere personalet på småbarnsavdelingene om arbeidet jeg skal gjøre, da det indirekte vil berøre dere. Ingen ansatte skal være i fokus, men forskningsarbeidet mitt vil foregå på de to småbarnsavdelingene i barnehagen.

Den foreløpige arbeidstittelen på oppgaven min er «*Temposkifter og pulserende liv som prosess i de yngste barnas barnehagehverdag*». Jeg er opptatt av hvordan de yngste barnas prosesser i barnehagehverdagen skrives og snakkes frem, og hvilke muligheter som ligger der for barnas stemmer til å bli hørt. Målet er å bidra med forskning som kan skape rom for nye tanker og nye muligheter.

Datamaterialet mitt vil bestå av korte poetiske hverdagstekster, hvor jeg bruker meg selv som filter under prosessenes gang og frem til ferdig tekst. Det er prosessene som foregår i hverdagen som opptar meg, og det vil derfor ikke være enkelt individer eller grupper som er i mitt forskningsfokus. I samtale med NSD (Norsk senter for forskningsdata) er ikke studien meldepliktig, og jeg trenger heller ikke å få samtykke erklæring fra personer som er tilstede under mitt feltarbeid. Dette på grunnlag av at jeg bruker meg selv som filter, og det er ingen form for opplysninger som vil kunne identifisere andre personer direkte eller indirekte.

Jeg vil likevel informere dere, og åpne for at dere kan be om innsyn i det jeg noterer og tar med meg videre i analyser. Målet mitt er at ingen skal kjenne seg utsatt for ubehag. Derfor er det viktig at dere kan uttrykke ønske om distanse til det jeg gjør. Personvern er overordnet. Jeg følger prinsippet om at all forskning baseres på frivillighet. Det skal derfor hele veien være mulig å trekke seg uten å måtte oppgi begrunnelser. Det gjelder også hvis dere ønsker å holdes utenfor. Jeg gjentar at jeg ikke skal ha fokus på personer. Men jeg er likevel åpen for at dere gir meg beskjed, så tilpasser jeg feltarbeidet mitt ut fra deres ønsker.

Ønsker dere som ansatte mer informasjon om prosjektet setter jeg gjerne av tid til dette på et møte, det er bare å gi meg beskjed.

Med vennlig hilsen
Monica Magnussen